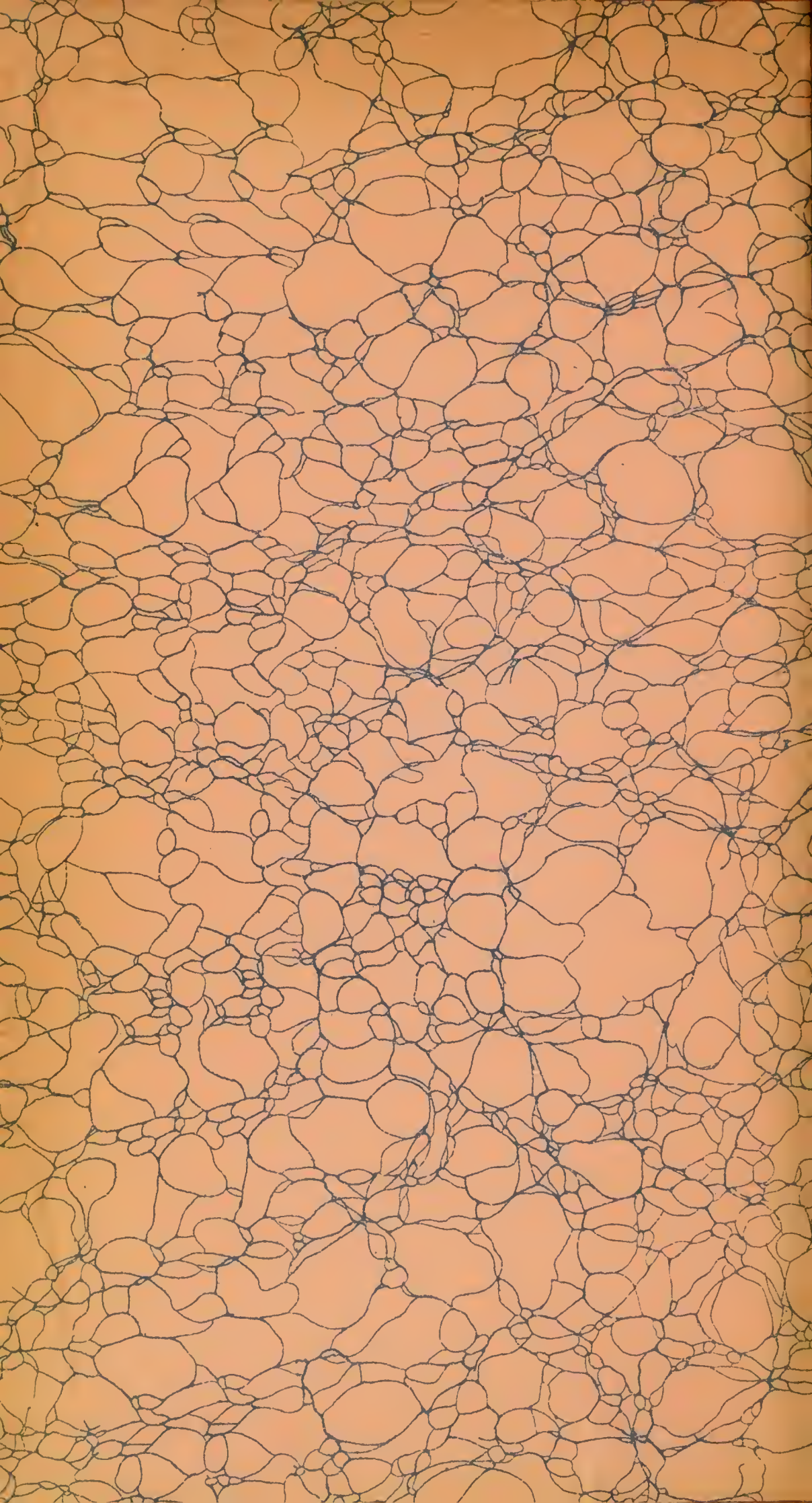

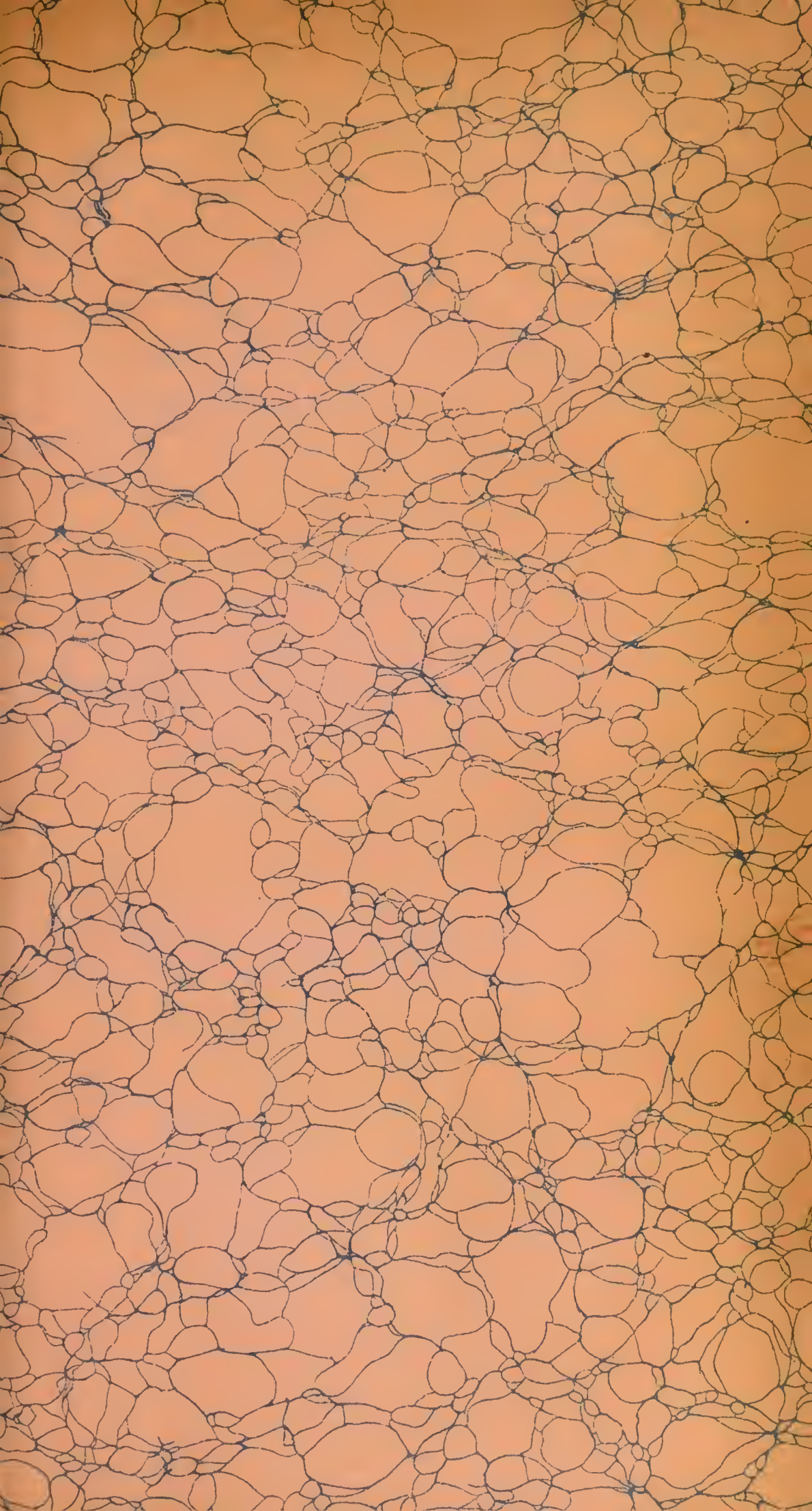

54176/B

L LXVI
191

VERMITLING-

VERZAMELING

VAN

BRIEVEN

EN

WAARNEEMINGEN,

BETREFFENDE DE

VACCINE

OF

KOEPOKKEN.

VERWIJDERD

Te HAARLEM, bij
A. LOOSJES, Pz.
MDCCCII.

49620

WELLCOME
HISTORICAL
MEDICAL
LIBRARY

I. BRIEF.

Dr. COLLADON aan Mevrouw de * * *, over de *Vaccine*.

Gij vraagt mij raad, Mevrouw! over uwe Kinderen. Gij zijt ongerust. De Kinderziekte regeert rondom u. Wat ongeluk, indien zij dezelve kreegen! Gij hebt ſtandvastig mijne aanzoeken geweigerd, om hun in te enten. Het is de eenige maal, dat ik mij over uw verſtand te beklaagen heb; maar gij hebt op dit ſtuk juist alle de vooroordeelen, die men kan hebben, en 't is ijdel dezelve te beſtrijden. — Gij vraagt mij koeltjens weg, wat denkt gij van de Vaccine? Ik denk 'er het goede van, dat men 'er van zegt, en ik geloof aan al dat, het geen zij doen moet. Ik beſchouw de ontdekking, als de belangrijkſte deezer Eeuw. Maar ik moet, voor dat ik u poog over te haalen, u onderrichten en zeggen: wat de Vaccine is, waarvan men zo veel gerucht maakt; ik zal misſchien wat te langwijlig zijn; maar het is te doen om u te overtuigen, en gij ſtelt uwe tegenwerpingen op eene zo ſchrandere wijze voor, dat de taak niet gemakkelijk is. Ik vertrouw mij op

de deugdelijkheid mijner zaake. Als Geneesmeester, als Vriend, bezweer ik u mij te hooren. Zo ik u overhaal, zal ik uwe kinderen bewaard hebben, en de ſchoonheid uwer dochter; en uw algemeen geluk zal mijne belooning zijn.

Op het ſchoone platte Land van Engeland, waarvan gij zo gaarne hoort ſpreeken, en waarvan men u veel goeds en veel kwaads gezegd heeft, is het Graaffchap van Glochester beroemd door zijne weiden en vee. De koeijen zijn 'er, in de lente, onderworpen aan eene ziekte, die zich aan de uijers, door blaauwachtige zweeren openbaart. Deeze ziekte is zonder gevaar. De melk ondergaat 'er geen verandering door, en zij geneezen in weinig tijds. De koeijen-oppaſsers en de boeren-meiden, die dezelve melken, krijgen deeze ziekte althans zodanig, dat zij aan de handen hebben zekeren uitſlag, of dat zij eenigermaate een gebrek hebben aan den opper- of eerſten huid. Zij krijgen zweeren gelijk die der koeijen; zij hebben weinig koorts; en zij zijn zo ziek niet, dat zij het bed le houden. De landlieden noemen deeze ziekte: De koe-pokken. Naderhand heeft men dezelve *Vaccine* (*a*) genaamd. Sedert lang was de overlevering van dit Graaffchap, dat zij, die dezelve gehad hadden, daardoor voor altijd van de kinderziekte bevrijd waren. Een Geneesheer, de voor altijd beroemde Dr. JENNER, ſloeg deeze overlevering gade, nam

(*a*) *Vacca* betekent in het Latijn eene Koe, van daar *Vaccine* en *Vaccineeren*.

nam de ziekte, die 'er plaats had, waar, en entte verſcheide boeren-bedienden, die de Vaccine gehad hadden, de kinderziekte in. Niemand kreeg dezelve. Hij herhaalde zijne proefneemingen aan een grooter getal voorwerpen, en altijd met denzelfden uitſlag. Hij oordeelde, dat de wijze, waarop men de Vaccine kreeg, niets zijnde dan een circulatie, zij het zelfde behoedend uitwerkſel moest hebben, wanneer men ze op een draad of lancet overbragt, dan of men ze onmiddelijk van de uijer van een koe nam. Hij entte dan de Vaccine in, en dezelve bragt een zweer voort, gelijk aan de natuurlijke Vaccine. Hij entte vervolgens de kinderziekte in, en 'er kwam niets voor den dag. Toen maakte hij zijne fraaije ontdekking bekend. Zij was van te groot belang om geene bijzondere opmerking tot zich te trekken. De Engelſche Artſen gaven 'er hunnen goedkeuring aan. Doctor WOODVILLE, Geneesmeester van het Inentings-hospitaal te Londen, entte verſcheide duizenden met de Vaccine in. Dr. POACH, een beroemd Practicus te Londen, en andere Geneesheeren, entten dezelve mede in, en allen met denzelfden gunſtigen uitſlag. Hiervan was het gevolg, dat de Vaccine door geheel Engeland plaats greep. 'Er zijn daadlijk meer dan vijfduizend perſoonen van beide ſexe, en van allen ouderdom, gevaccineerd. Een derde ten minſten, is weder ingeënt met de natuurlijke ziekte. De overige zijn aan verſcheidene Epidemiën der kinderziekte blootgeſteld geweest, en deeze laatſte

ziekte heeft zich bij geene perſoon geopenbaard. En bij deeze veelvuldige proefneemingen, is ſlechts één kind geſtorven, en, naar allen kentekens, aan een geheel andere oorzaak, dan aan de Vaccine. Zo gij daarënboven de leevens- en ſtervenskansſen hierbij in acht neemt, dan is deeze ſterflijkheid geene, en de Vaccine zou waarlijk eer een vrijbrief van gezondheid, dan eene ziekte ſchijnen. Dit voorbehoedmiddel der kinderziekte hadt eenige moeite om op het vaste land te komen; maar eindelijk bezitten wij het in Frankrijk, dank zij de verlichte ijver van de Geneeskundige Maatſchappij van Parijs, aan die van het Committé tot dat einde ingericht, en dien van Doctor WOODVILLE, die, ten dien einde, een reis na Parijs gedaan heeft. De Proeven door dit Committé genomen, die te Geneve, in de Departementen, in Holland, te Weenen en elders gedaan, hebben allen de waarheid van de Engelſche Berichten bevestigd. De ziekte is overal van de goedaartigſte ſoort geweest; niemand, naa dezelve had te hebben, heeft de kinderziekte gekreegen; en de Doctoren, die de Vaccine gezien hebben, hebben geen twijfel meer over haare nuttige voorbehoeding. Ziedaar, Mevrouw! de geſchiedenis der Vaccine, als eene ontdekking. Ik moet u haar doen kennen, als eene ziekte, en u derzelver voordeelen aanwijzen boven de inënting van de kinderziekte. Het zijn geene gisſingen, 't zijn daadzaaken, die ik u voordraag. Ik hoop, dat gij dien goeden Doctor JENNER beminnen zult,

die

die ons geleerd heeft ons, bijna ſpeelende, te behoeden voor eene ziekte, zo afſchuwlijk, als vermijdbaar; gij zult hem zegenen, zo gij bedenkt, dat 'er geen dag voorbijgaat, of hij bewaart het leeven van eenig mensch; gij zult hem bovenal zegenen, wanneer gij zijne leer zult hebben aan genomen, en uwe kinderen hebt doen inënten.

Parijs

II. BRIEF.

Uwe kinderen, Mevrouw! zijn jong en wild, en het is niet zeldzaam, dat hun het een of ander ligt toeval bejegene. Dan eens een buil op het voorhoofd, dan een prik in den vinger. Met zuiver water, engelſche pleister, of een windſeltjen, geneest gij hoofd of hand, en gij noemt dat geen ongemak. Zo ik nu, opzettelijk met een naaldjen, op welks punt ik een weinigje koepokſtof gedaan heb, in den arm uwer dochter een bijna onmerkbaar ſteekjen geeve. Zo dat ſteekjen op den vierden dag, en zonder pijn, een kleine zweer voortbrengt, deeze zweer wit wordt, open gaat, in haar middenpunt een kuiltjen vormt, dat rijp wordt tegen den tienden dag, vol van een helder vocht, en omringd met een ſchoonen ſtraalkrans (aureole) die voorts opdroogt en bruin wordt, en dat ſtaande al dien tijd uwe

dochter geſpeeld, geloopen, gedronken, gegeeten en geſlaapen heeft als naar gewoonte; zoudt gij dan zeggen, dat zij ziek geweest was, en onderlusſchen zou zij gevaccineerd geweest zijn. Ik zeg niet, dat zij tusſchen den zesden en tienden dag niet een weinigje ongeſteld kan geweest zijn, en ſtaande eenige uuren eene ligte aandoening van koorts gehad hebben; maar ik ſtaa 'er u borg voor, dat een buil aan 't hoofd, een prik in den vinger, enz. haar veel gevoeliger zullen geweest zijn, dan het prikjen, dat ik haar zal gegeeven hebben, en dan deszelfs gevolgen. Gij hebt mij dikwerf geſproken van de inënting, als van eene kunstbewerking, die gij vreesde. Gij ziet of zij te vreezen is; zijt 'er getuigen van, en gij zult 'er van verzekerd weezen. Ja, toen men die met omſlag en op eene wreede wijze verrichte, toen zou men haar hebben kunnen vreezen. Maar tegenwoordig is zij niet dan een ſpel, en zij is zo eenvoudig, dat het eene kind het andere kan inënten. De voordeelen van de inënting der natuurlijke pokjens, waren verbaazend groot; ik heb u dezelve meermaalen opgeteld, maar gij hebt nooit na mij willen hooren. Uwe tegenwerpingen konden eenige hoop van goedkeuring hebben; maar thans vallen zij allen weg. Gij kunt mij niet meer zeggen, dat gij, uw kind inëntende, hetzelve den dood kunt geeven, om dat de Vaccine zo weinig gevaarlijk is, dat zij naauwlijks eene ziekte is. Te Genève, waar men zints lang gewoon is, de kinderen de natuurlijke ziekte in te enten,

ſterft

ſterft van de drie of vier honderd ingeënten één. Te Londen, in het hospitaal der inënting, één van de zes honderd. Hier heeft geene berekening plaats, men ſterft niet van de Vaccine. De kinderziekte, zelfs de ingeënte, is altijd eene ernſtige ziekte; zij laat ſomtijds tekens na, en de gevolgen kunnen zwaar zijn. De Vaccine heeft geene van deeze ongemakken: weinig of geene ongeſteldheid en koorts, geene pokken op het gezigt, en geene op het lichaam, dan alleen, die door de ſteekjens veroorzaakt zijn. Dus geene tekens, en, geef hier wel acht op, geene pokken op het lichaam, want het voornaam gevaar der kinderziekte, is in de menigte van pokken gelegen. Is de natuurlijke of de ingeënte ziekte aan uw huis! Heel de waereld ontvlucht u; veele buuren, veele van uw maagſchap, veele vrienden; het is een peſt, die men moet mijden, men laat u aan uw lot en aan uw Geneesmeester over. De Vaccine brengt geen vrees en geen gevaar mede; zij ſcheidt de familien niet van elkander. Ik ënt een van uwe kinderen in; en de anderen kunnen, ſtaande den geheelen loop der ziekte, dezelfde lucht inademen, in dezelfde kamer woonen, en in hetzelfde bed ſlaapen met het ingeënte, zonder dat zich de Vaccine aan een van hun mededeelt; omdat zij niet van eenen beſmetlijken aart is. De kinderziekte kan men niet altijd, en op allen ouderdom inënten. Het tanden krijgen, de zwangerheid, de aart van de heerſchende kinderpokjens en andere oorzaaken, belemmeren dik-

werf den Geneesheer. Deeze hinderpaalen beſtaan niet meer voor de Vaccine; noch zwangerheid, noch tanden krijgen, noch het jaargetijde beletten, dat men haar inënte; omdat zij geene ziekte is: geene voorbereiding; geen diëet, geen gezette leevenswijs, geen geneesmiddelen zijn 'er noodig. Ach, Mevrouw! kunt gij nog aarſelen? Denkt gij aan de verwoestingen der kinderziekte, weet gij, dat zij de tiende ſneuvelen doet van die, welke zij aangrijpt; dat onder de anderen veele misvormd zijn, of aan lange ziekten onderworpen, dat 'er niemand bijna vrij van loopt, en dat het gevaar der ziekte blijkt aan te wasſen met de jaaren van het voorwerp, dat zij aangrijpt. Het is niet lang geleden, dat gij in deeze Hoofſtad, ſtaande één jaargetijde, een getal inwooners door haar hebt zien wegneemen, gelijk aan dat, hetgeen alle andere ziekten zamen in een jaar wegnamen. Wat zult gij op deeze daadzaaken antwoorden? Zult gij u niet gevangen geeven aan eene zo eerbiedwaardige ondervinding? Pleeg de Geneesheeren raad, 'er is 'er geen, die de Vaccine, met een belangloos oog gezien hebbende, en haaren loop waargenomen, niet overtuigd is van haare kragtdaadige uitwerking; ieder dag bevestigt haar. Te Genève, was 'er in dit jaar een zeer verderflijk ſoort van epidemie van kinderziekte, van Praireal tot aan Vendémiaire (van April tot September) omtrent zes honderd kinderen werden 'er gevaccineerd; het was in het hevigſte van de epidemie, en ondertusſchen geene

der

der gevaccineerde is 'er door aangegreepen. Wij zijn niet meer in de tijden der mirakelen, en dus moet men wel gelooven, dat het de Vaccine geweest is, die hun bewaard heeft. En werp mij niet tegen, Mevrouw! dat herhaald gezegde, dat de Vaccine de kinderziekte voor een of twee jaaren kan afweeren; maar dat het niet beweezen is, dat zij het voor altijd kan. Ik zal u door eene daadzaak antwoorden. De goede Doctor JENNER, uw beſchermgod, heeft de kinderziekte ingeënt aan lieden, die dezelve niet gehad hadden, maar die over dertig jaaren de Vaccine gehad hadden. Niemand heeft ze gekreegen, want ik hoop, dat gij mij toe zult ſtaan, dat, zo het behoedmiddel, dat ik u voorſtel, goed is, voor dertig jaaren, 'er wel eenige waarſchijnlijkheid is, dat het zo zal zijn voor het geheel leeven. Ik heb u de waarheid gezegd; en ik heb u niets gezegd, dan hetgeen ik gezien en zelfs beſtudeerd heb in de praktijk. Ik bied u een eenvoudig en zeker middel aan, om uwe kinderen te bewaaren, en ik heb voor mij het gezag der ondervinding, en dat van alle verlichte Geneesheeren. Zo gij het aanneemt, dan ontrukt gij uwe kinderen aan een zeker gevaar, gij zult gelukkig en gerust leeven, en gij zult mij voor mijnen raad dank zeggen. Laat ik het u mogen zeggen, Mevrouw! het is uw pligt, dien te volgen. De kinderziekte is in uwe buurt; uwe kinderen kunnen 'er door beſmet worden, en zo dat gebeurt, is het uw ſchuld; en welk eene ſchuld, welk eene beſchuldi-

ging voor eene moeder! Ik zwijg, gij hebt een gevoelig hart en verſtaat mij. Het is nog tijd; binnen acht dagen zal het misſchien te laat zijn.

III. BRIEF.

Ik erinner mij, Mevrouw! dat wij eens op zekeren dag lang ſpraken over de Middelen, om de kinderziekte te voorkomen, en zelfs uitterooijen. Deeze inënting, die gij zo aanprijst, is, zeide gij mij, meer gevaarlijk dan nuttig. Zo gij al eenige individu's behoudt, benadeelt gij het geheel geſlacht, gij plant het kwaad voort, in plaats van het te vernietigen, en gij veroorzaakt daar eene Epidemie, waar zij zonder u niet beſtaan zou hebben. Om uwe inënting eenigermaate goed te doen zijn, zou zij algemeen moeten weezen; zo dat men op den zelfden dag, en op hetzelfde uur alles inëntte, en dat 'er binnen drie maanden geen kind ter waereld kwam; en nog zou dit middel niet genoegzaam zijn. De kinderziekte is overal; onze huizen, onze meubelen, onze kleederen zijn 'er mede bezwangerd. Men moest deeze dan verbranden, of wij zoude ſlechts eene generatie van derzelver invloed bewaard hebben. Ik antwoordde u, dat ik niet op de inënting roemde, dan omdat ik overtuigd was van haare nuttigheid: en daar

gij

gij mij toeſtondt, dat zij nuttig kon zijn voor individu's, zoudt gij mij ook toeſtaan, dat zij meer uitgebreid, dat over het geheel zijn zou; dat het aan de vooröordeelen, en niet aan de inënting te wijten was; dat men met verſtandige maatregelen de beſmetting konde voorkomen; dat ik geenzins voorwendde, het kwaad door het kwaad zelve te vernietigen, maar dat ik de inënting beſchouwde als het eenig middel, om 'er de verwoestingen van te verminderen. Wij doorliepen vervolgens de verſchillende plannen, om de kinderpokjens uit te rooijen, voorgeſteld door Geneesheeren en Wijsgeeren, en wij vonden allen onvoldoende of onuitvoerbaar. Wij verlieten elkander, wederzijds overtuigd, dat in den tegenwoordigen ſtaat der Maatſchappij, het onmogelijk was, om zich van deeze ziekte af te helpen. Gij hieldt aan met dezelve te ontvluchten, en ik met die in te enten. Men kende toen nog niet de *Vaccine*, zij was nog beperkt in de Landhoeven van het Graaffchap van Glochester, en daar kende men zelfs haare geheele waarde niet. Wie zou ons gezegd hebben, dat weinige jaaren daarnaa, eene ontdekking gedaan op Engelſche koeijen, ons de verlangde en zo weinig verwachte oplosſing van het *Vraagſtuk* zou gegeeven hebben, waarmede wij ons bezig hielden. Ziedaar dan de uitrooijing der kinderziekte mogelijk geworden, en zie hoe ik geloof, dat zulks geſchieden kan.

In mijne voorige brieven, heb ik u eene geſchiedenis van de *Vaccine* gegeeven. Ik heb u bewee-

weezen, dat zij de kinderziekte voorkwam, dat zij van eene uitſteekende goedaartigheid was, en geenszins beſmetlijk, en dat men ze op allen ouderdom, en ten allen tijde kan inënten. Deeze zaaken worden dagelijks meer en meer bewaarheid; alle dagen zal de vaccinatie proſelijten maaken, en, binnen eenige jaaren, zal men *vaccineeren* gelijk men doopt. Allen, die de jaaren van onderſcheid bereikt zullen hebben, zullen bewaard zijn voor de kinderziekte, en alle de andere zullen 'er hunne kinderen voor bewaaren. Men zal niet vreezen aan zich of de zijnen eene ziekte te geeven, waaruit niet anders, dan een groot goed ontſtaat. Daar zij niet beſmetlijk is, zal men niet vreezen, om 'er een Epidemie door te veroorzaaken, en daar zij zonder het minst gevaar is, zal men geene bedenklijkheid maaken, om bejaarde en jonge lieden in te enten. 'Er zal dan een tijd komen, waarin men de kinderziekte niet meer zal vreezen, dan voor pas geboorenen. Ook is het zeldzaam genoeg, dat deeze ziekte kinderen, in de eerſte maand van hun leeven, aantast, het zij, dat zij in dien leeftijd, minder aan de beſmetting worden blootgeſteld, of dat zij 'er minder vatbaar voor zijn. Wat belet ons de kinderziekte in eenen zo tederen leeftijd in te enten? Het is dat wij vreezen, een zo teder lichaam met zweeren te bedekken, en eene koortsachtige aandoening te veroorzaaken aan een kind, dat, ſomtijds, naauwlijks kragten genoeg heeft, om de borst der voedſter te kunnen vatten. De Vaccine

niet

niet anders voortbrengende, dan een zweer door het ſteekje, bijna geene pijn, en geene ſtuiptrekkingen, kan zonder gevaar, in de eerſte maand, worden ingeënt. Men mag zich dan een tijd voorſtellen, waarin de kinderen, om zo te ſpreeken, bij hunne geboorte *gevaccineerd* zijnde, men geen kinderziekte meer zien zal. Ziedaar, zult gij zeggen, een fraaije droom! Ik erken, Mevrouw! dat het kan zijn, dat dit niet anders is dan een droom, maar ten minsten is hij op weezenlijkheid gegrond. Ik weet, dat 'er ſomtijds eeuwen noodig zijn, eer eene waarheid erkend wordt, dat niets vasthoudender is dan de vooröordeelen, en dat zij dikwerf aan de baarblijklijkheid zelve weerſtand bieden. Maar ik weet tevens, dat de kinderziekte zo geducht, als algemeen verſpreid is. De twijfelingen, die ieder over eene nieuwe zaak hebben mag, eenmaal opgehelderd zijnde, zal men geene tegenwerping tegen de Vaccine hebben, en zij zal van zo veel belang worden, voor den ſtaat, dat 'er de gouvernementen zich 'er mede zullen bezig houden, en 'er een voorwerp van algemeene policie van maaken. Welk aangenaam verſchiet! Genoeg ziektens verwoesten het geſlacht der menſchen, zonder dat het voor altijd het ſlachtoffer van een geesſel, vreemd aan Europa, behoeft te zijn. Men zal hem ons niet meer aan de dood ten prooi zien geeven, ons van het gezigt berooven, ons mismaaken, ons zwak maaken van de kindschheid af, en ons zonder ophouden niet meer omringen met voorwerpen van ſchrik

of van medelijden. Men zal meer veiligheid, en bij gevolg meer geluk in de huisgezinnen hebben. De Staat zal meer burgers hebben, en onze nakomelingen zullen de kinderziekte niet kennen, dan door het leeren van onze geschiedenis. Zie daar, Mevrouw! eene nieuwe beweegreden, en wel eene gewigtige reden, om u de Vaccine te doen aannemen. Zo men, voor het welzijn van de menschheid, een opoffering moet doen, gij zult niet twijfelen die te doen. Welaan! Hier hebt gij niets te doen, om aan het algemeen welzijn iets toe te brengen, dan te beginnen met het uwe te verzekeren. Ik geloof, Mevrouw! niet meer te moeten zeggen, om u over te haalen. Gij hebt mij mijn raad gevraagd nopens uwe kinderen, ik heb u dien gegeeven met al die belangneeming, die zij mij inboezemen. Zo gij eenige ophelderingen noodig hebt, of zo gij mij eenige tegenwerpingen hebt te maaken, ik ben gereed om u te antwoorden.

IV. BRIEF.

Gij wilt weeten, Mevrouw! of de Vaccine de kiem van de kinderziekte vernietigt. Ik dacht, dat gij te rug gekomen waart van het vooröordeel, dat wij met die kiem gebooren worden. Zo de

de kinderziekte al bij ons huisvest, zij wordt niet met ons gebooren. Die Arabieren, welker Vertellingen u dikwerf vermaakt hebben, hebben ons dezelve in de zevende Eeuw gegeeven. Zij was voor dien tijd onbekend in Europa. De Spaujaarden hebben dezelve aan de Amerikaanen gegeeven. De Engelschen hebben die, met andere kwaalen, aan de vreedzaame inwooners der Zuidzee gegeeven. 't Is dus, dat zij een tocht om de waereld gedaan heeft. Er zijn nog eenige wilde horden, die 'er van bevrijd zijn, en een klein aantal eilanden, waar 'er zich de inwooners voor hebben weeten te behoeden. Of, zo deeze voorgewende kiem in ons gebooren was, zou het zeer bijzonder zijn, dat zij ontwikkeld bij de Arabieren, in een tijd, dat wij haar geenszins kenden, zij als uit den Hemel was nedergedaald bij ons en andere Europeaanen, in de zevende Eeuw, dat zij in de vijftiende, eensklaps haare verwoesting onder de arme Amerikaanen heeft aangebragt, en dat zij laater bij andere volkeren gekomen is. De Jooden, de Grieken en Romeinen hebben geheel geene kennis gehad aan de kinderziekte. Het is ondertusschen klaar, dat door middel van eene kiem zij bij alle de Natiën van den vader tot den zoon van Adam af moest bekend geweest zijn. Het tegendeel is beweezen. Het is dan geene kiem, maar eene besmettelijke ziekte. Zij is ons gegeeven geworden, en wij geeven ze over. Zij deelt zich door de lucht mede, door aanraaking, door de kleeding, enz. Dus de Vaccine vernietigt de kiem van de kinderziek-

te

te niet, die niet beſtaat, maar zij behoed voor die zelfde kinderziekte, die ongelukkig beſtaat.

Gij hebt hooren zeggen, dat men de Vaccine niet inënt met de ſtoffe onmiddelijk van de koe genomen, maar met die, welke men neemt van een kind, dat zelf gevaccineerd is, door middel van een ander kind. Gij zoudt de Vaccin (ſtoffe van de Vaccine) in zijnen oorſprong wenſchen te neemen; maar, behalven dat dit eene zaak van groote moeijelijkheid is, is zij volſtrektelijk onnuttig. De Vaccine bevindt zich geheel niet, in Frankrijk, onder de koeijen. En bijaldien men ze 'er vondt, dan moest men ze inënten in de hutten der boeren, en zo 'er eenig particulier was, die zijne koeijen tot die proef wilde leenen, het is niet waarſchijnlijk, dat dit voorbeeld veel gevolgd zou worden; en daarenboven, zo het al zo ware, dan zou de eerſte koe zijn ingeënt met de ſtof genomen van een mensch, en wat zoudt gij dan gewónnen hebben? Want ik zie waarin uwe vrees beſtaa. Gij vreest, dat de ſtof, waarmede ik uw kind vaccineeren zal, voorzien zal zijn van alle de voorgaande, tegenwoordige en toekomende ziektens van het individu, dat mij dezelve verſchaft heeft: en zo deeze ſtoffe door meerdere geſlachten gaat, zij in een atome meer kwaalen bevatten zal, dan 'er in de doos van Pandora beſlooten waren. Houd u verzekerd, Mevrouw! de ſtoffe van de Vaccine is van eenen bij onderen aart. Van de koe genomen, gaat zij door het menschlijk lichaam, zonder

der zich te vermengen met de vochten, die 'er zich in bevinden, en zij wordt weder voortgebragt in het blaasje, dat haar verbergt. Te Londen, waar, ſedert twee jaaren, men niet meer vaccineert, dan met ſtoffe van een mensch genomen, is niet het kleinst ongemak ontdekt, en de Vaccine heeft geene de minste verandering ondergaan. De Proeven, die op het Vaste land zo wel die der Engelſchen bevestigd hebben, zijn alle gedaan met de ſtoffe, genomen op een gevaccineerd perſoon. Ik zal bij deeze proeven die voegen, welke eene juiste gevolgtrekking oplevert. Nooit deelt de ingeënte kinderziekte aan een voorwerp, dat men dezelve geeft, de ziekte van hem mede, van wien men dezelve inënt. — De ondervinding heeft integendeel beweezen, dat een kinderziekte van een ſlechte ſoort, genomen van een ziekelijk perſoon, en gebragt op een ongezond ligchaam, den ſchoonſten en gelukkigſten pok heeft voortgebragt, terwijl de ſtof genomen van de ſchoonſte pokjens, en geplaatst op het gezondſte lichaam eene kleine zamenvloeijende en doodlijke kinderziekte heeft voortgebragt. Dus alle de kwaalen, die de kinderziekte in haar gevolg heeft, behooren aan dezelve alleen. Geloof dan niet, dat de Vaccine kwaadäartig worden kan, zij zal haare ſchadeloosheid van geſlachte tot geſlachte bewaaren, en zij zal van geene mindere uitwerking zijn. Wanneer ons lichaam haar voortbrengt in haaren oorſpronglijken ſtaat, hebben wij niet noodig dat wij onze toevlucht tot de die-

dieren neemen, in haar te doen voortduuren; en zoudt gij niet liever hebben, dat ik om uwe kinderen in te enten, u een kind, dan een koe, medebragt?

Maar, voert gij mij tegen, hoe komt het, dat deeze Vaccine, die niet anders dan een pok voortbrengt bij het ſteekjen, en naauwlijks de ingeënte perſoon eenige ongeſteldheid aanbrengt, ons van een ziekte behoedt, die ons dikwerf doodt? Hoe draagt zich dat toe? Ik weet het niet, Mevrouw! ik weet alleen, dat de zaak volſtrekt zeker is, en dat is mij genoeg. Voor het overige, wilt gij zwaarer ziekte, gij kunt uwe kinderen de natuurlijke ziekte doen inënten, daarvan zult gij dan veel kans hebben; maar wat de Vaccine aangaat, het is mij onmogelijk haar erger te maaken, dan zij is. Ik zal, ondertuſſchen, om u gerust te ſtellen, u zeggen, dat de ingeënte kinderziekte dikwijls niet zwaarer is, dan de Vaccine; dat men ze ook wel niet ziet voortbrengen, dan een pok bij dit ſteekjen, en dat zij, in dien goedaartigen ſtaat, niet minder een zeker behoedmiddel is. De Vaccine, zou ik 'er bij kunnen voegen, eenige overeënkomst (analogie) met de kinderziekte hebbende, is het niet te verwonderen, dat zij voor de laatſte beveiligt. Wij kennen den oorſprong der kinderziekte niet, misſchien is zij ook van de dieren gekomen. Het beloop van de twee ziektens is waarſchijnlijk hetzelfde; maar ik zal u niet verveelen, Mevrouw, met onderſtellingen, en beſchouwingen, die volſtrekt niets bewijzen.

Het

Het geen ten voordeele van de Vaccine pleit, is, dat de lieden, die ze gehad hebben, eene halve eeuw geleeden, de kinderziekte niet gekreegen hebben, die men hun heeft ingeënt; dat van het overgroot getal van daadlijk ingeënte perſoonen in Europa, geen één de kinderziekte weder heeft gekreegen; dat overal de epidemiën van kinderziekte de Vaccine ontzien hebben, en dat naar maate de proeven vermenigvuldigen, ieder dag deeze groote ontdekking waardiger maakt.

Dat is alles zeer wel, zegt gij, maar wie ſtaat ons borg, dat deeze, zo geroemde Vaccine, niet de oorzaak zijn zal van eene meenigte gedrochteli kheden en ziekteus, die misſchien niet voor het licht zullen komen, dan in twintig of dertig jaaren, en die erger zijn zullen, dan de kinderziekte? Wie ſtaat ons daar borg voor? De ondervinding, Mevrouw! Ik zal die niet aanhaalen, die wij ſedert eenige jaaren hebben; gij zoudt die kunnen van de hand wijzen, maar ik zal u zeggen, dat, in de Provincien van Engeland, waar de Vaccine van onheuglijke tijden bekend is, men heeft opgemerkt, dat de landlieden, die dezelve gehad hadden, niet minder welvaarende waren, dat hunne kinderen niet minder ſterk waren, en dat dezelve niet minder ſterk werden in eenen meer gevorderden ouderdom. En zeker, zo de Vaccine, in plaats van een behoedmiddel, een vergif ware, haare vergiftige hoedanigheden zouden zich op eenige wijze hebben aan den dag gelegd. Het blijkt integendeel, dat de ziekte der

kin-

kinderen, die men vaccineert, niet anders dan beter wordt. Maar gij zult mij nog zeggen, zo de inënting fout loopt, dan blijft de ſtof in het lichaam. Zij vergiftigt de vochten, en kan de ſchroomlijkſte verwoestingen aanrichten. Zo de inënting mislukt, Mevrouw, wat dan het ergst is dat kan gebeuren? dat men ze moet herhaalen. Ziedaar het al. Zij is mislukt, door dat de ſtof door het lichaam is uitgeworpen, in plaats van 'er intedringen, en het zou haar moeijelijk vallen, daar kwaad te doen, waar zij niet is; de zaak is zo; 'er is geene gegronde tegenwerping tegen haar te maaken. Zij heeft tot haar voordeel al de kragt van blijkbaarheid; zij verſpreidt zich in de Hoofdſtad; zij wordt met vreugde in de Departementen ontvangen, zij ſtuitte te Rheims den voortgang van eene epidemie der kinderziekte. Doctor COLON heeft met het grootst geluk te Saintquentin ingeënt. Binnen kort zal zij algemeen aangenomen zijn; en dan zullen zij, die na eenen nuttigen raad niet hebben willen hooren, zich daarover misſchien beklaagen. De kinderziekte regeert in Parys. Ik zal u mijne bekommeringen niet weder zeggen, Mevrouw! Ik heb u gewaarſchuwd voor het gevaar; het is uwe zaak het zelve te voorkomen.

WAARNEEMINGEN

IN DE

FRANSCHE REPUBLIEK.

Tweehonderd zeven en dertig Perſoonen, van beide de ſexen, en van onderſcheiden jaaren, die de kinderziekte niet gehad hadden, zijn zedert de laatſte maand Fructidor gevaccineerd geworden door den Burger JADELOT, Medecin en Chef de l'Hospice des Eleves de la Patrie. (Ci-devant la Pitié.)

Honderd een en dertig hebben eene onderſcheiden wel gecaracteriſeerde Koepok gehad, die bij de meesten geene merkbaare ongeſteldheid veroorzaakt heeft, en die bij anderen alleen verzeld ging van eene ligte ongeſteldheid, ſtaande een of twee dagen op zijn meest.

De kinderziekte is, zedert meer dan twee maanden, aan dertig der kinderen, gekozen uit die 331 kinderen, ingeënt geworden; zij waren ten minsten anderhalve maand te vooren geïnöculeerd geweest; geen hunner heeft de kinderziekte gekreegen. Alleen is bij eenigen, bij een of meer ſteekjens bij de inënting, een zweer opgekomen, die binnen vijf of zes dagen opdroogde, zonder van eenig het minste toeval verzeld te gaan.

De inënting van de Vaccine is zonder uitwer-

king gebleeven, of heeft niet dan eene onvolkomen uitwerking bij andere Perſoonen voorheen opgegeeven. Het mislukken was over eenige maanden menigvuldig; maar het is zeer zeldzaam geworden, zedert dat men zorge gedraagen heeft om van arm tot arm in te enten, of met de ſtof bewaard, zelfs zedert veele dagen, voor de aanraaking van de lucht.

De voorafgaande waarneemingen komen blijkbaar overéén, in het bewijs: dat de Vaccine niet dan eene ligte ongeſteldheid veroorzaakt, ten tweeden, dat zij tegen de kinderziekte beveiligt.

Deeze belangrijke waarheden worden van dag tot dag te Parijs meer en meer bevestigd, door de zorgen en werkzaamheden van het Committé van Vaccinatie, en door alle die Geneesmeesters, aan wien dit Committé zich beijverd heeft, om het *Virus Vaccin*, (de ſmetſtof der koepok) mede te deelen.

Zo men bij deeze voorafgaande bedenkingen voegt, dat de Vaccine niet beſmetlijk is, dan kan men niet twijfelen, of dit middel niet zo voordeelig in zijne uitwerking zijn zal, als eenvoudig en gemaklijk in de praktijk.

In den naam van de Societé Medicale d'Emulation de Paris, zijn de Burgers ALIBERT, DUPREST, RENIJ en RICHERAUD, benoemd, om de Armen *voor niet* in te enten.

De

De Burger COLON, Doctor in de Medicijnen, Lid van het Geneeskundig Committé der *Vaccine*, heeft de volgende aankondiging aan het Publiek medegedeeld:

Vijf Municipaalen arrondisſementen hebben het Voorſtel aangenomen, dat ik gedaan heb, om de *Vaccine* aan de Armen *voor niet* in te enten.

Deeze weldaadige inënting bewaart, zonder gevaar, voor de Kinderziekte.

Zij vereischt noch voorbereidingen, die vooraf gaan, noch een bijzonder toevoorzigt, ſtaande derzelver beloop.

Men kan zich met zijne zaaken onledig houden, terwijl men zich laat vaccineeren, om dat zij geheel geene ziekte veroorzaakt.

Ik heb mijne ſchikkingen gemaakt, om, alle dagen, de Armen met een brief van aanbeveeling van hunne Maire, of van hun Committé van Weldaadigheid, te ontvangen.

Dus te rekenen van den 16den Ventoſe der loopende maand, zullen de behoeftigen, van tien tot vier uuren, zich aan mijn huis van Inënting der *Vaccine* kunnen vervoegen, het zij om 'er de Vaccine te zien en te leeren kennen, of 'er ten allen tijde gevaccineerd te worden. Deeze kleine operatie beſtaat in het maaken van twee of drie prikjens in den arm, en bij ieder prikjen een pok te doen gebooren worden, zonder eenigen uitſlag over het lichaam.

Drie viſites, in mijn huis, zullen genoeg zijn, om te bewijzen, dat de *Vaccine* zijn uitwerkſel

gedaan heeft, en dat het gevaccineerd voorwerp bewaard gebleeven is voor de kinderziekte.

Op dat dit bedrijf zonder ophouden kunne geſchieden, en dat de Armen niet na de hun beloofde hulp verwachten, zal mijn kweekeling altijd bij de hand zijn, om in mijn afzijn de kunstbewerking te verrichten.

Bericht. De Maire en Adjuncten van het 10de arrondisſement van Parijs, overweegende dat de Kinderziekte de *vijftiende* van hun doet ſterven, die 'er door worden aangevallen; dat door middel van de gewoone Inënting 'er geen drie van de drieduizend ſterven, maar dat men 'er dikwijls overblijffels van heeft, die mismaaken, en dat zij niet belet, dat de beſmetting zich mededeelt, terwijl de Inënting der *Vaccine* niet verzeld gaat van eenige van deeze toevallen; haasten zich, om aan te kondigen, dat de Officieren van Gezondheid der Municipaliteit hebben aangebooden, om de behoeftigen *voor niet* in te enten, acht te geeven op hunne behandeling, en alle noodige adviſen te geeven, en alle ophelderingen, die zij kunnen verlangen wegens eene kunstbewerking, die zeer eenvoudig is, ſtaande den loop van deze zeer ligte ziekte, en haare gevolgen. Deeze ten gevolgen, en om de weldaadige oogmerken van de Officiers van Gezondheid voor de Armen nuttig te maaken, bepaalen de Maire en hunne Bijzitters, dat elk behoeftig perſoon, die zich

zich of zijne kinderen wil doen inënten, zich aan de Mairie zal aanbieden, waar hij een kaart zal ontvangen, waarmede hij zich zal kunnen vervoegen bij den Officier van Gezondheid, die 'er op zal zijn aangeweezen. Hij zal het tijdſtip der inënting opgeeven, en voorſchrijven het geen noodig is. Hij zal acht geeven op de behandeling. — Hij zal een register houden van allen die, welke zich zullen aanbieden, en de Officiers van Gezondheid zullen een dagboek houden van hunne waarneemingen. Het Reſultaat der behandelingen zal publiek gemaakt worden.

ADR. DUSQUESNOY.

DE COMMISSIE VAN VACCINE VAN DE SOCIETÉ MEDECINE DE PARIS.

Het Geneeskundig Genootſchap, aandachtig op alles, wat ſtrekken kan tot de bevordering der Geneeskunst, en tot verligting van de ellenden der menschheid, heeft met eene groote voldoening eene verbaazende hoeveelheid van Proeven zich zien vereenigen ten aanzien van de Pokken tegenſtaande eigenſchappen van de Vaccine. Zij heeft niet nagelaaten in haar dagelijksch verbaal, onder de aandacht der Geneesheeren te brengen, eene ontdekking, die tot heden de gelukkigſte uitkomsten heeft opgeleverd, en die, voor het

vervolg zo veel betekenende middelen belooft, ter vernietiging van de vreeslijkſte en afſchuwlijkſte ziekte. Dit Genootſchap, altijd getrouw aan zijne inſtelling, en verlangende het grootst mogelijk getal van burgers van de voordeelen der Vaccine te doen genieten, heeft uit haar midden een Commisſie benoemd, belast om, *voor niet*, alle de perſoonen die zich aanbieden, te vaccineeren, en daar van een register te houden.

De Leden van de Commisſie berichten, ten einde aan de oogmerken des Genootſchaps te voldoen, het Publiek, dat zij alle Zondagen, ten twee uuren, vergaderen, in de vergaderplaats van het Geneeskundig Genootſchap, in de Louvre. Zij noodigen, in den naam der menschlijkheid, alle Vaders, Moeders, Magiſtraatsperſoonen, Leden van Committé's van Weldaadigheid, en andere Perſoonen, die door den aart van hunne posten met het publiek vertrouwen verëerd zijn, om aan hun te addresſeeren kinderen en andere Perſoonen, die de kinderziekte niet hebben gehad; zij berichten, dat de jaaren en het ſaiſoen onverſchillig zijn voor het welgelukken der Vaccine; dat de praktijk ten uiterſten eenvoudig, zeker, en altijd zonder gevaar is.

De Leden der Commisſie noodigen te gelijk hunne Medebroeders van Parijs, of der Departementen, die zouden willen vaccineeren, uit, om zich bij de Commisſie te vervoegen, het zij bij monde, het zij in geſchrifte. Zij zullen 'er

in

in het een of ander geval, de ſmetſtoffe tot hunne beſchikking vinden, en alle zodanigen aanwijzingen, als zij noodig zouden oordeelen.

SEDILLOT, Preſident der Commisſie.

HET GENEESKUNDIG COMMITTÉ, TE PARIJS, VOOR DE INËNTING DER KOEPOKKEN.

Sedert het laatſte verſlag, dat het Geneeskundig Committé aan het Publiek gedaan heeft van zijne werkzaamheden, is het nog bevestigd geworden, door nieuwe proeven, nopens de bevindingen, die de eerſte proeven hun hadden doen vooruit zien.

Naauwkeurige waarneemingen, door deszelfs zorgen herhaald, eene werkzaame Correspondentie met geleerde Vreemden, juiste berichten aangaande de vorderingen van deeze nieuwe praktijk in de onderſcheiden Steden deezer Republiek, hebben hetzelve op nieuw overtuigd van het altijd eenzelvig beloop van de Vaccine, en derzelver behoedende uitwerkſels. Het kan eindelijk berichten, dat zijn algemeen Rapport alle de Claſſen der Burgers verlichten zal, ten aanzien van de voordeelen der Vaccinatie.

Reeds heeft het van den Præfect der Seine eene bijzondere plaats verkreegen, waar het voor heeft eene nieuwe werkzaamheid te geeven aan zijne poogingen. Het heeft vervolgens bij deezen Beſtuurders zelven alle middelen aangewend, om in geheel Parijs de weldaaden der Vaccine te ver-

ſpreiden. De Maires hebben de menschlievende oogmerken van den Præfect en van het Committé ondersteund, welke Leden in de twaalf arrondisſementen met het Bureau van Weldaadigheid de middelen bepaald hebben, om de behoeftige Claſſe in de voordeelen der Vaccine te doen deelen, en in dit opzigt zamen te werken met de Officiers van Gezondheid.

Het Committé ziet met genoegen, dat het vrije Genootſchap der Geneeskunst van de Louvre eene ontdekking bevordert, waarvan zij de eerſte kundigheden heeft opgedaan, door deszelfs betrekkingen tot zijne Leden, en in de berichten, die het heeft publiek gemaakt.

Maar het verſtaat met leedweezen, dat eenige perſoonen zeggen, dat zij bij *uitſluiting* bezitters zijn van de vloeibaare *Vaccine*, uit Engeland gekomen. Het Committé meent het Publiek te moeten berichten, dat de Vaccine, het Committé aangebragt door Dr. WOODVILLE, tegenwoordig door de geheele Republiek verſpreid is, en dat een ſtoffe, die uit Londen kwam, veel onzekerer zou zijn, dan die, welke zich dagelijks bij gevaccineerde perſoonen ontwikkeld.

Het Committé raad dus zijne medeburgers ten ſterkſten, eveneens hun te wantrouwen, die hunne ligtgeloovigheid zo zoeken te misleiden, onder het ſchoon voorwendſel van eene groote verleenheid, als hun, die alleen een middel van winst in deeze nieuwe wijze van inënting vinden, meerder hunne eigenbaat raadpleegen, dan de regels

van

van voorzigtigheid, zonder onderſcheid, en in het blinde, alle voorwerpen aan de Vaccinatie overgeevende. Dit is een bedrog en eene kwakzalverij, die het moest doen opmerken.

Het Committé, deeze misbruiken voorziende, hadt de voorzorg gedraagen, om in een zijner aanteekeningen, (Journal de Paris, 11te Brumaire Aug. No. 31.) aan te kondigen, dat het alles afkeurde, dat zonder deszelfs kennis was, of zoude worden gemeen gemaakt. Het is nog heden wel te vreden, en vreest waarſchijnlijk dat het bij aanhoudenheid reden hebben zal, om wel te vreden te zijn, dat het zich waakzaam betoond heeft tegen in waarheid gegronde beſpingen, maar die bij de menſchen, niet bij de zaak zelve, t'huis behooren.

Het voorſchrift, dat het Committé heeft gemeen gemaakt, gelijk ook de Circulaire aan de Maires van Parijs geſchreeven, doen de regels van gedrag kennen, die het zich heeft voorgeſchreeven, en waarvan het in geene omſtandigheid zal afwijken.

Het Committé neemt deeze gelegenheid waar, om het Publiek gerust te ſtellen, wegens de kinderziekte naa de Vaccinatie gekreegen. Geen een geval, genoegzaam bewaarheid, is tot zijne kennis gekomen, en alle de tegenovergeſtelde proeven zijn zeer gelukkig geſlaagd.

De Leden van het Committé.

THOURET, J. J. LEROUX, HUSSON, GUILLOTIN, PARFAIT, MARIN, MONGENOT, SALMADI, DOUSSIN-DUBRUEIL, PINEL, SADELOT, DE LA ROCHE.

Den 27 Ventoſe, 9de Jaar. (18 Maart 1801.)

Brief van den Burger ALPHONSE LEROY, Profesſeur à l'Ecole de Médecine te Parijs, ter beantwoording van eene Mevrouw, die hem zijne gedagten over de Inënting met de Vaccine gevraagd had.

MEVROUW!

Ik zal, zo veel mij mooglijk is, u trachten te voldoen, op het geen gij mij, nopens de inënting met de Vaccine, vraagt.

Ik begin dan met u te verzekeren, dat ik volkomen met alle mijne Ambtgenooten van de Ecole de Medecine, over die nieuwe Inënting, overeenſtem, welke mij, zo zij wel gedaan is, voorkomt, de inënting van de kinderziekte, van een menſchelijk individu genomen, te overtreffen. Ik heb de uitwerkingen der Vaccine gezien en nagefpeurd, ik heb met mijne kundigſte en geoeffendſte Amptgenooten, in dit ſoort, geraadpleegd, en wij komen alle hierin overeen, dat deeze praktijk nuttig is. Ik heb deeze nieuwe inënting beſchouwd, en ik vind in haar, ik beken het u, zo groote overeenkomst met de goedaartige inënting van eene waare kinderziekte, dat ik moeite heb om niet te gelooven, dat het oorſprongelijk een verzagte en verbasterde kinderziekte is, het geen zeer gemaklijk en met de grootſte vrucht

zou

zou te ontdekken weezen, door middelen, die ik u zal aan de hand geeven. Dan zou die inënting volkomen te betrouwen zijn, en daarenboven zou zij nieuwe en heilzaame uitzigten geeven.

Deeze inënting brengt, gelijk alle de anderen, zomtijds omſtandigheden mede, die groote zorgen van den Geneesmeester vereisſchen. Ik draag tegenwoordig zorg voor een klein meisjen van omtrent vijf jaaren, aan het welk de Vaccine een groote overvloed van pokken gegeeven heeft, met eene ligte ontſteeking aan de natuurlijke deelen.

Daar deeze ziekte in haaren oorſprong duister is, en ik beken u, geneigd te zijn, om te gelooven, dat zij van eene laate dagtekening is; brengt het Belang heilzaame uitvindingen voort; moogelijk naa deeze gevonden te hebben, zullen zijne ſpeculatiën door de noodzaaklijkheid en algemeene begeerte na deeze voorbehoeding verdreeven zijn. Eerst had men gezegd, dat 'er een mensch, die een gezwel onder aan den voet van een paard verbonden had, zijne beſmette hand aan de uijer van een koe brengende, haar deeze beſmetting had aangebragt. Weldra heeft men erkend, dat dit eene vertelling was, en ik geloof, dat ook alle de anderen zo apocrijph zijn. Geduurende vijf jaaren der omwenteling heb ik in Picardijen gewoond, ik heb mij aan den landbouw overgegeeven, en zeer aanmerkelijke landhoeven bezogt. en in de verſchillende departementen, van deeze voormaalige Provincie, heb ik nimmer deeze ziekte aangetroffen, alhoewel ik mij in 't bij-

zon-

zonder op de kennis van alle ziektens der dieren heb toegelegd ; eene kennis , naar mijne gedagten eenen Geneesmeester noodig, die alle deelen van zijne kunst wil beoeffenen.

Gij weet dat de inënting in Europa van de Engelſchen gebragt is , die dezelven in Turkijen waargenoomen hadden. Deeze weldaad voor 't menschdom wierd terſtond in Engeland in 't werk geſteld; zij ſtaakte de ontvolking, welke de geeſſel der kinderziekte veroorzaakte. De Engelſchen, die met reden de volkrijkheid als eenen rijkdom rekenen, waren 'er op uit om de inënting bij hun meer en meer uittebreiden , en zelfs de kundigſte Geneesheeren zogten om dezelve geheel van alle gevaaren te bevrijden : want men kan niet ontveinzen, dat zij zomtijds zelfs aan groote onderhevig is , maar oneindig veel zeldzaamer in vergelijking met de kinderziekte. Zij zijn des niettegenſtaande genoegzaam, om zomtijds de ouders dezelve, tegen de belangens hunner kinderen, en de begeerte van het Gouvernement , te doen opweegen.

De Engelſchen begonnen toen middelen nateſpeuren en te vinden, opdat de inënting geene ineenloopende pokken gaf , het welk zij zomtijds dreigde. Met dit oogmerk zuiverden zij zig eenige dagen na de inënting, dan eens wat vroeger, dan wat laater , voor de uitbotting, met eenige greinen van Calomel. Zij hadden waargenomen, dat dit geneesmiddel is *Antivariolique* , zo wel als *Antiverolique.* Zij maakten van deeze bewer-

werking een geheim; maar andere Inënters, die dit hadden zoeken te ontdekken, gaven zomtijds laat, en zelfs ná de uitbotting, hartstagtige purgatiën (*purgatifs reſineux*) dan deeden zij weder een gedeelte der beſmettingſtof in het lichaam brengen, en deeze ingeënte kinderziekte ſlegt behandeld zijnde, had de akeligſte gevolgen. Ik heb te Choiſij-Le-Roi een der dochters van M. D'ARTOIS zien ſterven, aan de gevolgen van een diergelijke bewerking, bij haare inënting. Daar de inënting meestal met een gelukkigen uitſlag bekroond is, worden onweetende en bemoeiällen eeniglijk Inënters, gelijk anderen alleen Vroedmeesters worden, omdat de bevallingen meest altijd gelukkig ſlaagen. Maar doet zig een moeilijk geval voor, dan treft de ingeënte dat ongeluk, het geen de vrouw, die bevalt, overkomt. In een en ander geval is 'er dan een kundig Geneesmeester nodig, die het gevaar, dat voorkomt, weet af te wenden.

De Engelſchen hielden zig in 't vervolg bezig, om de ſmetſtof alleen tot een voorbehoedmiddel te maaken, en wel zo zagtaartig, als mooglijk is. De kundigſten koozen het uit in zijn rijpheid, zij bragten het niet dan onder den huid, oppaſſende om het bloed 'er niet mede te beſmetten. Meeſtäl in dit geval hadden zij niet dan eenige pokken aan het ingeënte deel. Anderen, eindelijk, bedachten, om de draaden in verdund vitrioolzuur te doopen, en dezelven met beſmettingſtof te bevochtigen, die zij alleen verzagt dagten

te

te zijn, maar die zomtijds *geneutraliſeerd* of vernietigd is bevonden.

Zij hadden opgemerkt, dat, om voor de kinderziekte behoed te zijn, de pokken van 't wondje genoegzaam waren, indien 'er een uitbottingskoorts bij was gekomen, welke men gelijkelijk ook aantreft in de Vaccine, en die voldoet om bewaard te zijn. Maar ik geloof niet, dat men in dit geval geheel gerust kan zijn; het is daarom, dat ik gemeend heb de inënting zomtijds verſcheiden keeren te verſterken, alleen ijk den onderhuid aanſteekende, en de ſmetſtof niet in het bloed brengende; want ik heb waargenomen, dat het vergif van de adder de dieren, zo het bloed raakt, en zo het door de fijnſte bloedvaatjes dringt, doet ſterven, en wanneer het alleen den huid raakt, deeze ſlegts ſchaadt, en het maar een plaatslijke ontſteeking veroorzaakt. Op gelijke wijze heb ik opgemerkt, dat de huid de natuurlijke ontlaster is van dat vergif, en dat men de zagtaartigſte inëntingen eindigende met Spaanſche Vliegen, ſlegts geduurende eenige daagen, opengehouden, men nooit ſmertlijke gevolgen der inënting heeft te wachten; en ik denk, dat indien men aan *Mademoiſelle* D'ARTORS, welke eene in een loopende kinderziekte dreigde, en welke men door een zuiverend middel goedaartig maakte, Spaanſche Vliegen had aangelegd, zij aan de gevolgen der inënting niet zou zijn geſtorven. Laat ons tot de Vaccine wederkeeren.

Ik vind in haar zo veel overeenkomst met de in-

inënting der kinderziekte, en men heeft zo veel in 't werk geſteld om deeze beſmettingſtof te verzagten, dat ik vermoede, dat het de kinderziekte is, aan de uijer der koe verzagt; het zou belangrijk zijn, om 'er zig door eene viervoudige inenting van te verzekeren.]

Neem in aanmerking, dat de ſtof van de Vaccine zo verzagt is, dat de Inënters willen, dat zij in 't bloed doordringt. Zie hier het geen ik voorſtel: Laat men twee koeijen neemen, en met een pok van de kinderziekte, in volle rijpheid, de eene alleen onder de huid, de andere dieper, inenten, opdat bij de laatſte de ſtoffe tot aan de fijne bloedvaaten gaa: men neeme nog twee andere koeijen, en men ente de onrijpe ſtoffe bij de eene oppervlakkiger, maar bij de andere dieper in. Men zal dan zien, welke van deeze inëntingen het best haare uitwerking zal doen aan de uijer der koe: vervolgens kunnen deeze zelve inëntingen, zonder gevaar, in de lichaamen van verſcheiden kinderen overgebragt worden; men zal zien, welke de Vaccine zal geeven; en dit zal dan eene ontdekking zijn, waar van ik u de meer uitgeſtrekte nuttigheid ga bewijzen.

De kinderziekte richt vooral verwoestingen aan in geſlachten van galachtige geſteldheid; zij is min gevaarlijk in waterachtige geſtellen. Is het niet te gelooven, dat in de koe, wiens vogten zagt zijn, waar van de uijer zeer waterachtig, lillig, en met weinig bloedvaten voorzien is, deeze be-

beſmettingſtof zo heeft kunnen verzagten, als zij nu is? Merkt men niet op, dat bij kinderen aan de borst, wier vleesch nog geheel lillig is, en waar van de vogten zeer zagt zijn, de kinderziekte veel goedaartiger is? Zijn het niet eenige opmerkingen van dat ſoort, die de praktijk hebben doen aanneemen, om de kinderen in 't eerſte jaar van hun leeven en aan de borst in te enten? Wat aangaat de verzagting van de beſmettingſtof door haar rijpheid, men heeft de proef hiervan bij de inënting der pest, die door den Geneesheer SAMOLIOVITZ in 't werk is geſteld, met wien ik over dit onderwerp geſproken heb, wanneer hij mijne behandeling der Geneeskunde met zijne opmerkingen vereerde; neemende de etter van zeer rijpe pestagtige zweeren, wanneer de pest zagtaartig was. Heeft men niet in Egijpte gezien, dat de Geneesmeester DEGENETTE zig moedig de pest heeft ingeënt, om de ſchrik te verdrijven, welke zij inboezemde, en deeze edelmoedige opoffering is met een gunstigen uitſlag bekroond geworden. Het is reeds bijna vijftien jaaren geleeden, dat ik voornam de tot nu ongeneeslijke dolheid van aart te veranderen, wanneer zij zig openbaart, door de geneeslijken ſteek van een adder. Het is in bijna hoofdſtoffelijke zelfſtandigheden (*ſubſtances presque elementares*), bij voorbeeld in de gaz-ſoorten, waarin men de middelen kan vinden om die onzigtbaare werkdeelen te *decomponeeren*.

Indien, het geen ik van de Vaccine vermoed, waar is, is het eene zo veel te uitmuntender uitvin-

vinding, omdat zij een middel zal aan de hand geeven om de beſmettelijke ziekten te ontwapenen, haar doende overgaan in levendige dieren. Men moet zig bezig houden om die plaagen te geneezen voor hunnen aanval, vooräl op 't oogenblik, als wij nieuwe gemeenſchap openen met Africa en Aſia, de bakermat der beſmettelijke ziektens. De Geele Koorts is eene nieuwe beſmettelijke ziekte in Europa, welke men flegts eenmaal in zijn leeven ondergaat, zo als de kinderziekte; haare loop is oogſchijnlijk van 't zuiden naar het noorden, gelijk ik vernomen heb van CAPMUS, een zeer ervaaren Geneesheer, en die te Cadix met goeden uitflag voor een onmeetlijk getal zieken gezorgd heeft. De Geneeskunde kan en moet zig bezig houden, met de ontwapening der beſmetlijke ziektens. Het behoort tot eene wijsgeerige en verſtandige Geneeskunde, overwinningen op de natuur te behaalen, die verwoest, gelijk zij opbouwt, zonder agt op perſoonen te ſlaan. De weetenſchap alleen kan door de natuur met goeden uitflag de natuur beſtrijden.

PRÆFECTUUR VAN DE GIRONDE.

Het Genootſchap van Geneeskunde te Bourdeaux, heeft een Rapport van zijne Commisſarisſen goedgekeurd, waaruit het beſluit. 1. Dat de Inënting met de Vaccine een van de

eenvoudigſte bewerkingen is, en van geen gevaar vergezeld gaat. 2. Dat men haar, zonder zwaarigheid, op alle jaaren, en in alle jaargetijden, kan bewerkſtelligen. 3. Dat de gevolgen van de Inënting met Koepokſtof zo ligt zijn, dat zij den naam van ziekte niet verdienen. 4 Dat de Inënting met de Vaccine het gevaar om de kinderziekte te krijgen, afweert. Het Genootſchap heeft, in gevolge hier van, vastgeſteld: dat ieder eerſte dag van de Decade, twee Commisſarisſen uit haar midden, gratis de behoeftigen, in de gewoone plaats van haare Vergaderingen, zullen vaccineeren.

De Prefect heeft de gemeenmaaking van dit Rapport, en het beſluit, waarmede het eindigt, bevoolen.

GROOT-BRITTANNIEN.

Uittrekzel uit een Brief van den Heer PERKIN MAGRA, Engelſche Conſul te Malta, aan den Heer HENRIJ CLARK, Chargé van dezelfde Natie te Tunis, 16 Jan. 1801.

Wat aangaat de Vaccine, (*Cowpox*), welker gebruik de Beij van Tunis verlangen zou in zijne Staaten in te voeren; ik ben gelukkig genoeg geweest, om hier bij mijne aankomst twee Geneesheeren te vinden, die uit Engeland gezonden wa-

waren, om het Volk der Vloot en der Armée in te enten.

De een is met de expeditie vertrokken; maar de andere, Dr. MARSHALL, is nog hier.

Het is omtrent 14 dagen, dat men te gelijk de Vaccine en de Kinderziekte aan verſcheiden kinderen, in tegenwoordigheid van HADGE UNIS, inënt. Hij ziet de natuurlijke pokſtof aan perſoonen, door de kinderziekte aangevallen, dus ontlasten.

Deeze proef heeft volkomen beweezen, dat de Vaccine het beginſel der kinderziekte vernietigt, en het voorwerp voor altijd voor dezelven bewaard.

De Vaccine brengt niets voort dan een puistjen, en vereischt noch middelen van zuivering, noch dat men zich opſluite. Ik zelf ben tweemaalen ingeënt geweest, zonder 'er eenigen de minsten hinder van gehad te hebben.

Ik heb niet alleen de ſchriften geleezen, die over deeze ontdekking handelen; maar heb ook de Geneesheeren in hunne behandelingen gevolgd; en 'er is bij mij eene inwendige overtuiging uit gebooren, dat het volſtrekt onmogelijk is, op eenigen afſtand, de manier van het beloop te leeren kennen, en te onderſcheiden, of het de waare, dan de valſche Vaccine geweest zij; daar de laatſte geheel niet voor de kinderziekte behoedt.

Het eenig middel om deeze kostelijke ontdekking voor het menschdom ook in de Staaten van den Beij in te voeren, zoude zijn, herwaards een

Doctor te zenden, om de behandeling van Doctor MARSHALL te beſchouwen, of dat ik voor hem verwierf eenen kleinen uitſtap na Tunis te doen; in welk geval zijne Excellentie hem zeker ſchadeloos ſtellen zal.

Op deeze wijze kan de Vaccine op eene veilige wijze ingevoerd worden, en ongevoelig zal het beginſel der kinderziekte worden uitgerooid.

De Vaccine kan niet dan door inënting worden voortgebragt, en zij moet, zo dezelve wel wordt uitgeoefend, in een kort tijdsbeſtek, de kinderziekte van de oppervlakte van Europa doen verdwijnen.

Gelieft dit alles aan zijne Excellentie te kennen te geeven.

Als Dr. MARSHALL hier zijne zending heeft geëindigd, zal hij zich na Palermo begeeven; van daar na Napels, en dan na Parijs; zijnde voorzien van Paspoorten van alle Natiën; maar ik ben genoegzaam zeker, dat ik op hem zal kunnen verkrijgen, dat hij te Tunis begint, zo zijne Excellentie zulks verlangt, en mij magtigt, om hem, van haaren kant, eene geëvenredigde ſchadeloosſtelling te geeven.

IETS

BATAAFSCHE REPUBLIEK.

IETS OVER DE INËNTING DER KOEPOKKEN.

„ Wanneer men eene zaak, die voor 't alge-
„ meen van veel belang is, en die echter door
„ geen gezag kan doorgezet worden, maar wier
„ opgang alleen van de vrije keuze van ieder af-
„ zonderlijk mensch afhangt, wil in trein bren-
„ gen, beftaat zeker de beste wijze, om daar toe
„ te geraken, hier in, dat men, zonder veel om-
„ flag, of geheimzinnigheid, en vooral zonder
„ eenig inmengzel van kwakzalverij, die zaak aan
„ het Publiek voordrage, en deszelfs nut over-
„ tuigend doe zien (*a*)." Dit geschied altoos veel beter door daadzaken te vertoonen, dan wel door de reden, hoe overtuigende dezelve ook wezen mogen.

Hier om is het, dat ik eene kleine en ongekunstelde waarneeming aan het Publiek wel heb willen bekend maaken, betreklijk de Inënting der Koepokken, en te waagen, of ook deze kleine bijdraage, nog iets zouden kunnen toebrengen, ter bevestiging en voortzetting van deze heilzaame en voor het menschdom zoo nuttige ontdekking.

Op den 26ſten December 1800, werd door mij met

(*a*) Verh. over de Koepokken door F. COLON, vertaald door M. PRUIJS, Med. Doctor, in zijne voorreden.

met de Koepokſtof ingeënt een Jongeling, oud tusſchen de 13 en 14 Jaaren, voor zoo verre wij konden ontdekken gezond, te gelijk met een jonge Juffrouw, omtrent van denzelven onderdom, uit een en hetzelve voorwerp, aan welks huis zij beide gebragt waren; bij de jonge juffrouw vernam men alle verſchijnzelen, welke men naar deze kunstbewerking gewoon is waar te nemen, en de etter-koorts was zelf bij haar zeer zigtbaar; zij had op iederen arm drie ſteekjes bekomen, maar had op iederen arm ook drie capitaale pokjes, en alles liep naar gewoonte zeer wel af.

Onze Jongeling, daarentegen, welke ik op den 28ſten dito wederom zag, ja, tekende wel, en de ſteekjes ſcheenen gevat te weezen, klaagde ook over jeukte, op de plaatzen, waar de konstbewerking geſchied was. Op den 31ſten dito zag ik hem andermaal, op iederen arm ſcheenen twee ſteekjes in volle werking te weezen, maar de anderen waren twijfelaars; hem andermaal op den 4den Januarij 1801 bezoekende, vond ik, op den eenen arm, genoegzaam alle de ſtippen door de ſteekjes daar geſteld, verdweenen; op den anderen arm was niets meer te zien; hij bleef volmaakt gezond, en had geen ongeſteldheid, hoe gering ook, (behalven de jeukte, te vooren gemeld,) vernomen.

Wij verkoozen de overïnënting aan hem te beproeven, gelijk ook geſchiedde op den 6den Januarij 1801, en wel ten huize, en uit de jonge juffrouw, die te gelijk met hem was ingeënt gewor-

worden; ik kon geen beter voorwerp, om hem op nieuw inteënten, verkiezen, dan deze jonge juffrouw, waar alles naar wensch geslaagd was, en de konstbewerking werd met alle mogelijke attentie verrigt; ik zag hem niet dan voor den 10den dito; de steekjes waaren, ja, zigtbaar, maar niet levendig, hij had ook nog niet de minste ongesteldheid bespeurd. Op den 16den dito zag ik hem andermaal; alles was verdweenen, en hij was volmaakt gezond, dit was eene tweede teleurstelling, welke ons eene zigtbaare wenk gave, van de Koepokstof niet meer in dit voorwerp te beproeven.

Dan mijne nieuwsgierigheid werd over dezen Jongeling gaande gemaakt, en ik viel op de gedagten, of dit niet nu het geschiktste voorwerp was, om te beproeven, of de natuurelijke pokstof hier ook te leur gesteld zoude worden, ik had hier toe zeer goede gelegenheid, en bragt hem bij een Jongeling, welke zeer sterk aan de natuurelijke pokjes ziek was, zoo dat dezelve op zommige plaatzen des lighaams, gelijk in het aangezigt, zamen vloeiden; edoch, op andere plaatzen *discreet* waaren; ik heb hem al wederom bij den Pok-lijder zelf doen komen, en in het zelve vertrek, alwaar hij ziek lag, (doch met de nodige omzigtigheid,) ingeënt; deeze had overvloedig en goede stof.

De wijze, waarop deeze inënting geschiedde, welke op den 22sten Januarij 1801 voorviel, had geene gevolgen, waar voor ik mij stilzwijgende

nog al ongerust maakte, om redenen mijn Lijder voor deze derde onderneeming zeer bevreesd, en naa dat de konstbewerking verrigt was, zeer aangedaan was; alleenlijk des avonds klaagde hij over een zwaarte in 't hoofd, en was droefgeestig, doch den opvolgenden nagt sliep hij goed. Den 23sten dito was hij wel; op den regter arm tekende de steekjes alle drie zeer wel, gelijk ook op den linker arm, alwaar in den omtrek eene *induratie* en zwelling gezien werd. Den 24sten dito: mijn Inënteling was zeer wel, de wondjes op de armen een weinig ontstooken; op den linker arm de verharding en zwelling minder. Den 25sten dito: de wondjes op den regter arm beginnen te verdwijnen, op den linker arm is de verharding, zwelling en ontsteeking, minder, de Lijder blijft zeer wel; 'er gebeurde, tot den 29sten dito, niets dat eenige aanmerking verdiende; de wondjes droogden van tijd tot tijd, en werd over jeukte op de plaatzen der inënting geklaagd, welke ook wederom verdween. Den 30sten dito, (zijnde bereids de agtste dag naa de inënting,) en 'er werdt niets vernomen; mijn Inënteling blijft volmaakt gezond, en de wondjes, welke door eene plaatzelijke ontsteeking, eenige dagen waaren vogtig gebleeven, zijn nu meest opgedroogd. Op den 6den Februarij zag ik hem eerst wederom, alles was verdweenen, op een klein roofje na, dat niets te beduiden had, op een der armen; Hij was in alles volmaakt gezond; ik verliet hem, met zoo veel genoegen, als hij en zijne

ne ouders zelve gevoelden over deze voor hem zoo wel afgeloopen cuur.

Wanneer men nu mijne proeven gelieft te vergelijken met de gronden, waarop Doctor PRUIJS, en te recht, vastſtelt, dat de Koe-pokſtof even zeker voor de kinderziekte beveiligd, als de eigenaartige pokſtof (*b*), zoo zal men draa bevroeden, dat zoo niet al, ten minsten zeer veel van al het aangevoerde, door hem in dezen, met mijne waarnemingen inſtemt. 1. Immers, mijne Lijder, die geene geſchiktheid voor de kinderpokjes heeft, was, zelven tot tweemaalen toe, onvatbaar voor de beſmetting der Koe-pokſtof. 2. Wij hebben, even zo wel als de Engelſche en Franſche Geneesheeren, in ons geval gezien, dat, daar onzen Lijder, ja, tot tweemalen, met Koe-pokſtof was ingeent, naderhand mede met eigenaartige pokſtof konstig is beſmet geworden, zonder dat dit eenig gevolg hebbe gehad. 3. En eindelijk, was de overïnënting, ook in ons geval ondernomen, van even weinig gevolg.

Zoo ik hier mede nog iets heb kunnen toebrengen, om beſluiteloozen, omtrent deze konstbewerking, in andere gedagten te brengen, zal ik mijn weinig geſchrijf dubbel beloond rekenen.

J. VAN ZWIGT,
Heel en Vroedmeester.

Berkel,
den 19 Maart, 1801.

(*b*) Rotterd. Courant van Donderdag, den 22ſten Januarij, 1801. No. 10.

HAAR.

Haarlem. Hier is den 28. Februarij een Inſtituut van Vaccinatie, onder het Geneeskundig opzigt van Dr. c. J. VAN DEN BOSCH opgericht, waarin zo ver de ruimte zal toelaaten, de kinderen van zodanige behoeftigen zullen opgenomen worden, als zich daartoe zullen aanmelden. om geduurende eenige dagen gade geſlagen te worden, ter ontdekking, of dezelve ook door de natuurlijke kinderziekte mogten zijn beſmet, en vervolgens te worden Ingeënt met de Vaccine, zullende inmiddels en tot den afloop der Vaccine toe, op kosten van het Gezelſchap, voorzien worden van alles, wat tot levensonderhoud en gemak vereischt wordt, onder het onmiddelijk toezigt der Leden van dit Gezelſchap. — In het Programma, daarvan bij den Boekverkooper *Bohn* uitgegeeven, wordt onder anderen het volgend opmerkenswaardig verſchijnſel opgegeeven: „ Men erinnert zich thans, in een zeer deftig huis in deeze ſtad, in 't welke de Kinderziekte zich heeft vertoond, en geheel verſchoond heeft een der kinderen, ('t welk echter van de anderen niet afgezonderd wierd,) dat juist dit kind eenigen tijd te vooren met de Uijers eener Koe geſpeeld en die gemolken hebbende, daarop puisten aan de handen, enz. en dus de oorſpronglijke Vaccine gekreegen had; zeedert dien tijd heeft deezen Jongeling zich noch op onderſcheiden tijden met opzet aan de beſmetting der natuurlijke Kinderziekte blootgeſteld; zonder eenigzins daar door te worden aangedaan. Nu eerst verklaart zich uit de evengemelde, maar toen niet opgemerkte bijzonderheid, dit gantſche geval, waar uit teffens blijkt, dat de oorſpronglijke Koepokken hier te lande niet zonder voorbeeld zijn."

Het

Het volgend Bericht is een Extract uit eene Missive, geſchreeven in antwoord, op zekere aanvraage geſchied, ten aanzien van den dood van een kind van den Burger GOUPRIL BUSONI, in de Amſterd. Cour. van 26 Maart laatstleden aangekondigd, als aan de Vaccine overleeden.

Extract uit een Brief van Parijs, 10 *April*, 1801.

Mijn Heer en Waarde Vriend!

Op den ontvangst van UEd. zeer geëerde Brief hebbe ik mij direct begeeven ten huizen van den Heer GOUPRIL BUSONI, en aldaar vernomen, dat die Heer effectief een kind verlooren had, eenige dagen, na dat hij het had laaten vaccineeren, maar teffens dat men verre was van dit toeval aan de Vaccine toe te ſchrijven, want het kind is niet geſtorven, aan een allerkwaadaartigſte kinderziekte, door de Inënting veroorzaakt, zo als de Courant zegt; maar aan de gevolgen van een kwaadaartig humeur, welke het zedert deszelfs geboorte in het hoofd had, en welk dan, op een gedeelte, dan op een ander viel, het ſchijnt men dit humeur had moeten afleiden, alvoorens tot de Inenting over te gaan; en het is mogelijk, dat door de Inënting dit humeur aan 't gesten geraakt zijnde, het kind daar door verſtikt is; dit is ten minsten de opinie van de Ouders, Doctor, enz. men trekt daar uit alleen de conſequentie, dat men geen zieke kinderen moet laaten vaccineeren. Ter zelver tijd als het overleedene kind de Inënting heeft ondergaan, heeft de Heer GOUPRIL BUSONI, zijn ander kind, en nog drie kinderen van vrienden, ten zijnen huize laten Inënten, en de vier laatstgenoemden zijn alle daar zeer wel van afgekomen.

Het toeval van het kind van den Heer GOUPRIL BUSONI is het eenigſte waarvan men kennis heeft; de Vaccine neemt hier dagelijks meer aan, in alle wijken zijn Etablisſementen, waar men

men zig voor *niet* kan laaten Vaccineeren; dezelfde Etablisfementen zijn in onze Provincie-Steden, en indien dit voortgaat, zal binnen weinig Jaaren de Kinderziekte in het vergeetboek raaken.

Ook is bij ons ontvangen, aangaande het zelfde geval, het volgend bericht uit Parijs.

Parifs den 3. April, 1801.

Wij draagen kennis van den dood van het kind van den Heer GOUPRIL BUSONI, eenigen tijd, naa dat het met de Kinderpokken door de Vaccine is ingeënt geworden; maar het is niet volkomen bewaarheid, dat zijn dood veroorzaakt is geworden door een uitwerkfel deezer inënting; het is integendeel zeker, dat het kind ziek was, genoegzaamen tijd voor de kunstbewerking, en dat zijne Ouders vreeze hadden om het te verliezen. 't Is mogelijk, dat de Vaccine zijne dagen verkort heeft; maar, was het voorzigtig, twee ziektens te amalgameeren? In 't kort, eenige gebeurtenisfen, misfchien vatbaar voor nader onderzoek, of bedacht door vijanden van deeze methode, beletten niet, dat de Vaccine zeer algemeen hier in gebruik is.

DUITSCHLAND.

Gottingen. Ook hier wint de Vaccine, op aanraaden voornaamlijk van Prof. ARNEMANN, meer en meer veld.

EUROPISCH TURKIJEN.

Konftantinopolen. De Engelfche Ambasfadeur, Lord ELGIN, heeft de Vaccine, alhier ingevoerd met Koepokftof, die hij van Dr. CARENO, te Weenen, hadt laaten komen.

FRANSCHE REPUBLIEK.

Parijs. Bericht van het Committé Medical de la Vaccine.

De ontdekking der Vaccine is thans voor alle Burgers eene zaak van zoo veel belang, dat het geen ſtrekken kan, om dezelve te bevestigen, en om de ongegronde gerustheden, die men heeft doen geboren worden, te verdrijven, een voorwerp van openbaare nuttigheid geworden is. Het Committé Medical, dat alle zaaken opgezameld heeft, die ſtrekken kunnen, om de voordeelen deezer nieuwe inëuting te bewijzen, is op het punt om zijn rapport te doen; zo het alleen het ongeduld van het Publiek geraadpleegd had, en den ſtaat van twijfeling, waarin nog een groot aantal van huisvaders zich bevinden; het zou zijn werk reeds hebben publiek gemaakt, maar het verlangt aan dit groote vraagſtuk al die plegtige waardij bij te zetten, welke het verdient, en het zal nooit wankelen in zijne ijver en werkzaamheid, om de zo edele taak te volbrengen, die haar opgelegd is. Deszelfs eenig oogmerk zal altijd zijn de waarheid te zeggen, en zo het een enkel geval wist, dat bewees, dat de Vaccine geen voorbehoedmiddel was, het zou zich haasten zulks aan het algemeen mede te deelen; maar het Committé ziet met leedweezen, dat men het Publiek bezig houdt met wedeſproken gevallen, en dat men

dien ten gevolge hetzelve beroofd van deel te neemen aan een zeer groote weldaad, waar van men, in het vervolg, den gelukkigen invloed zal kunnen waardeeren.

Onder het getal der misslagen, die men in omloop heeft weeten te brengen, is 'er een, welken mij het Committé gelast heeft te herstellen. Hij is geplaatst in het werk van den Heer COLLINET, getiteld: *De la Petite Verole par la Methode naturelle.*

'Er wordt gezegd op de 3de bladzijde van het *Discours preliminaire*: „ Een kind, behoorlijk in„ geënt met de Vaccine, heeft de kinderziekte „ niet gekreegen; hetzelfde kind, eenigen tijd „ daarna blootgesteld geweest zijnde, op eene „ plaats, waar de besmetting der pokstof heersch„ te, kreeg van zelve eene zeer zamenvloeijend „ soort van kinderziekte. Ik kan deeze waarnee„ ming bekend maaken, die waarschijnlijk door „ den Autheur zal gemeen gemaakt zijn, die de„ zelve bij monde heeft medegedeeld."

Het Committé heeft aan den Burger COLLINET geschreven, om hem te vraagen, van wien hij de zaak hadt, die hij hadt aangehaald; In antwoord heeft de Burger COLLINET, den Burger GILBERT, Chirurgijn van het Hospitaal, der met Venusziekte besmette aangeweezen; deeze beide Officiers van Gezondheid hebben zich op hun beurte wel bij het Committé willen begeeven; en daar heeft de Burger GILBERT erkent, dat hij deeze zaak alleen als een *men zegt* hadt aangehaald.

Tot

Tot den oorſprong opklimmende, zijn de Leden van het Committé verzekerd geworden, dat aan een kind, uit het Hospitaal de la Maternité, niet ingeënt geweest zijnde, en welke eene buiten den regel gaanden uitſlag gekreegen hadt, deeze misſlag zijn oorſprong te danken heeft.

Deeze zaak waereldkundig te maaken, is eene weezenlijke dienst, beweezen aan hun, die reeds deel genomen hebben aan deeze nieuwe wijze van inënten. Stelt de moeders der huisgezinnen gerust, dat zij moed hebben om alle de vooroordeelen te braveeren, om hunne kinderen van eene zo wreede ziekte te bevrijden. Door deeze openbaarmaaking zullen de zaaken meer bewaarheid worden, en gelijk Dr. COLLADIN in zijne fraaije Brieven aan Mevrouw DE ..... over de Vaccine zegt:

„ Daagelijks zal de Vaccine nieuwe deelneemers winnen, en binnen eenige jaaren zal men Vaccineeren, gelijk men doopt."

Groete en volkomen dienstaanbod.

Van wegens het Committé.

MONGENOT,

Med. Dr. Lid van het Committé Medical de la Vaccine.

Verſailles, den 26. Germinal, het IXde Jaar van de Franſche Republiek.

De Burger TEXIER, Officier en Chef de Santé.

——— ——— ——— Ik heb meer dan *zeshonderd* menſchen te Verſailles met Koepokſtof ingeënt, en ik heb, om de tegenproef te doen, vervolgens agt 'er van met de kinderziekte ingeënt; op geen hunner heeft dezelve vat gehad. Ik heb ook op de Koeijen de proef genomen, welke volkomen geſlaagd is.

'T COMMITTÉ CENTRAAL DER VACCINE.

Parijs, 9 *April.*

Het Committé Centraal der Vaccine kondigt aan den Præfect van het Departement de la Seine zijne inrichting in het Hospitaal aan, dat zijne weldaadigheid heeft daargeſteld. Dit werk, noodzaaklijk voor deeze nieuwe inrichting is ten einde gebragt. Het Locaal is ingericht op eene wijze, dat men 'er zeer gemaklijk toezigt over houden kan. De ſlaapkamers zijn gezond; de zaalen lugtig; de Zieken-Oppaſſers zijn bijzonder belast met de zaaken die het Huiſelijk Beſtuur aangaan; twee Commisſariſſen, uit de Leden van het Commit-

mitté genomen, moeten het toevoorzigt over de Vaccinatiën houden, en iedere zitting rekenſchap doen van alle zaaken, die zij waargenomen hebben. Van deeze dagtekening af te rekenen zal het Committé alle perſoonen, die zich aanbieden, in zijn Hospitaal opneemen.

Het Commltté heeft zich, zedert de eerſte zitting der Intekenaars, gehouden in l'Ecole de Medicine, in de maand Floreal, van het 8ſte Jaar, (Meij 1800) ſtandvastig bezig gehouden met de Engelſche Proefneemingen te herhaalen, nieuwe te neemen, het getal der tegenproeven te vermeerderen, en de waarheid te onderzoeken, de oorzaak van alle de geruchten, die men wegens de voorgewende doodlijke uitwerkzels der Vaccine heeft doen loopen, naſpoorende. Tot heden zijn deszelfs werkzaamheden met goed geluk bekroond in de Hospitaalen des Orphelins, de la Maternité, et des Enfans de la Patrie. Zijne bijzondere Proefneemingen zijn zodaanig vermenigvuldigd; zijne betrekkingen met Geleerden, Buitenlanders, en met Franſche Geneesmeesters zo uitgeſtrekt geworden, dat hetzelve het voorbehoedend uitwerkſel der Vaccine beſchouwd als eene waarheid, zo niet beweezen, ten minsten op het punt, om zodanig te worden. Dagelijksch houdt het zich onledig met de overweeging van het Rapport, dat het zelve zeer binnen kort aan het Publiek zal mededeelen, en de langzaamheid, die deeze overweeging vergezelt, is een zekere waarborg van de naauwkeurigheid der zaaken, die 'er in vervat zijn.

De Inrichting van het Hospitaal aan zijne zorgen toevertrouwd, de uitgeſtrektheid van zijne Correſpondenten, zijne betrekkingen met onderſcheiden Geconſtitueerde Magten, vereiſchen in het houden zijner zittingen een grooter geregeldheid, dan tot op heden heeft plaats gehad. Het was noodzaaklijk een Bureau daar te ſtellen, dat, om zoo te ſpreeken, het Centrum van het Committé zelven zijn zou. Een Preſident, een Secretaris, bijzondere Commisſarisſen voldoen aan de bijzondere bezigheden, door een Reglement, waar aan de Præfect zijne goedkeuring gegeeven heeft. De twaalf Leden van het Committé bezoeken, bij beurten, alle de deelen van deeze Inrichting; doen bij elken zitting verſlag van de zaaken, die hun in het bijzonder zijn voorgekomen; door deeze gelukkige vereeniging van al het licht in deezen verſpreid, door de bijeenzameling van alle de daadzaaken, zal het algemeen Rapport een aaneenſchakeling van naauwkeurige waarneemingen, en de Medicinaale Praktijk der Vaccine zal zonder twijfel eene uitgebreidheid verkrijgen, waarvan niet wel de eindpaal te bereiken is.

In zijne laatſte nota (*) kondigde het Committé aan, dat 'er groote dwaalingen zijn begaan geworden, in de Vaccinatie, maar dat men, verre van zulks toe te ſchrijven aan deeze nieuwe praktijk, men de ſchuld geeven moet aan de inhaaligheid van zekere Inënters. Men meent nog op dat-

(*) Parijs, 20 Germinal, 9de Jaar.

datzelfde te moeten aandringen, en het Publiek te waarſchuwen voor de ſnoevende voordragten, die meer een laage belangzucht, en kwakzalverij, dan liefde voor de weetenſchap verraaden.

Het Committé houdt zich zonder ophouden bezig met de meest geſchikſte middelen, om de nieuwe wijze van Inënting algemeen te maaken, en 'er is bijna geen Departement meer, waar deszelfs Correspondenten die weldaaden niet verſpreid heeft.

BATAAFSCHE REPUBLIEK.

Rotterdam.

De Ondergeteekenden, allen Genees- en Heelmeesters binnen deeze Stad, van tijd tot tijd meerder overtuigd, niet alleen van het toereikende der Vaccine, om de vatbaarheid voor de Kinderpokjes te ontnemen, maar ook oordeelende, dat dit hulpmiddel, onder de tot hiertoe bekenden alleen, ons van de laatſten geheel zoude kunnen bevrijden, daar de vrees voor beſmetting in de Vaccine proefondervindelijk getoond is niet te beſtaan, konden niet werkloos blijven bij de zoo dringende aanmaning van het Uitvoerend Bewind der Bataafſche Republiek; beſchouwende de Vaccine als eene zaak van het uiterst belang, waardig, dat, omtrent dezelve, door de Geneeskundigen, binnen deeze Republiek, beſliſſende en genoegzaam gevarieerde en herhaalde proefneemingen worden in het werk geſteld en verzameld; met uitnoodi-

ging van alle Medicinæ Doctoren, om in deeze zoo belangrijke ontdekking verder werkzaam te zijn. Om hier aan te voldoen, konden de Ondergetekenden dus geen oprechter en belangloozer weg inslaan, dan alle hunne Kunstbroederen, bij deze, uittenoodigen, om, gezamentlijk met hun, te willen oprigten een Instituut, ter Vaccinatie van alle minvermogenden, zonder onderscheid, voor zoo verre de omstandigheden dit zullen doenlijk maken, in navolging van de groote Steden, als Londen, Parijs, en reeds in ons Vaderland door Dr. VAN DEN BOSCH, te Haarlem, in werking gebragt Plan; dan, hoe belangloos ook hunne bedoelingen in deze ook mogen zijn, moeten zij echter tot u, gevoelige Medeburgers! hunnen toevlugt nemen, om, ware het mooglijk, uwe milddadigheid, tot voeding en verdere behoeften dier voorwerpen, gedurende den tijd der kunstbewerking, interoepen.

Dat zij dus, die aan deze inrigting eenig deel willen nemen, hunne namen, bij een der Ondergeteekenden, binnen den tijd van 14 dagen, opgeven; zullende men alsdan, na begrooting der Penningen, de nadere schikkingen bepalen, zonder dat het aan een der Doctoren of Chirurgijns vrij zal staan eenige belooning hier voor te vorderen.

Rotterdam, 22. *April*, 1801.

L. DAVIDS, M. D. TH. F. VAN OPDORP, M. D. F. H. GRAM, J. F. DUVIGNEAU, C. VAN HATTEM, *Chirurgijn.*

Aan-

Aanmerkingen op de Vergelijking van Dr. L. F. VAN BERKHEIJ, tusschen de *Cowpox* of *Vaccine*, en de hier te Lande bekende *Blaarziekte*.

De Verhandeling van Dr. LE FRANCQ VAN BERKHEIJ trekt natnurlijker wijze den aandacht van het publiek. Elk toch heeft een rechtstreeks of zijdeling belang bij de ontdekking van voldoende middelen, ter beteugeling van eene zoo algemeene, en zoo vaak gevaarlijke, ja, doodelijke ziekte, als de kinderpokjes; en veelen vleijen zich, dit middel gevonden te hebben in de Inënting der Vaccine: waar omtrent echter, hier te Lande, de gevoelens nog verdeeld zijn. De voor- en tegenstanders deezer Methode, tellen groote mannen onder hunne aanvoerders. Het publiek, (altans dat gedeelte van hetzelve, dat niet in de gelegenheid is, door zich zelvén kennis te neemen, van de menigvuldige Verhandelingen en Berichten omtrent dit onderwerp, door onderscheidene Engelsche, Fransche en Duitsche Geleerden van naam, waereldkundig gemaakt,) word geschokt door de onderscheidene gevoelens onzer Vaderlandsche Geleerden, en grijpt met greetigheid aan al wat eenig licht op dit onderwerp schijnt te zullen verspreiden: daar nu Dr. BERKHEIJ, zich bij de Bataafsche Natie zoo zeer verdienste-

lijk gemaakt heeft, door zijne *Natuurlijke Historie van Holland*, en veelen zedert lang met verlangen de voltooijing derzelve hebben te gemoet gezien in de beſchrijving van de Natuur- en Geneeskundige Historie der Runderen, mitsgaders derzelver ziekten en geneeswijze, kan het bezwaarlijk misſen, dat eene Verhandeling van zulk een Man, over de thans reeds zoo zeer goedgekeurde, doch ook door anderen afgekeurde inënting der Vaccine niet eenen aanmerkelijken indruk zoude maaken op het publiek; dat zich zoo ligtelijk door gezag laat wegſleepen. Daar nu deeze Verhandeling van den *Leidſchen Lector* eene ſtrekking heeft, om het publiek voorinteneemen tegen de Vaccine, en dezelve te doen voorkoomen als eene gewaagde en bedenkelijke onderneeming, die niet vrij zou zijn van Charlatanerie, zonder dat deeze gewichtige aantijgingen gerugſteund worden door duchtige bewijzen, is het van aanbelang, zonder uitſtel het publiek opmerkzaam te maaken, op dit gewichtig defect; opdat niet de omſlag van heel- en geneeskundige geleerdheid, welke in dit ſtuk word uitgekraamd, aan oppervlakkige Leezers ongunſtige gevoelens inboezeme tegen eene ontdekking, waarvan reeds te veel goeds bekend is; dan dat dezelve door redeneeringen, die geen doel treffen, behoord veröordeelt te worden.

Ik zal hierin zeer kort kunnen te werk gaan. De oude Vader zal het wel ten goede houden, dat men hem niet volgt in zijne omſtandige uitweidingen over onze vaderlandſche runderziekten, welke haa-

haare waarde kunnen hebben; maar in deezen niets toe- noch af doen. Het hoofdöogmerk van den Dr. met dezelve is toch maar, om daar uit aantetoonen, dat onze Hollandſche runderen aan geene eigenlijk genoemde pokken onderhevig zijn; dit kan men in 't midden laaten. Doch daarop volgt dan de beſchrijving van zodanig eene ongeſteldheid onzer Vaderlandſche Koeijen, die de naaste overeenkomst heeft met de meeste kentekenen door Dr. JENNER, aan de Vaccine toegeſchreven, welke ongeſteldheid uit dien hoofde door Dr. B. onderſteld word, dezelfde te zijn als de Cowpox. En, ten einde de overeenkomst tusſchen deeze ongeſteldheid (onder den naam van de *Blaar* hier te Lande, bekend) en de Cowpox of Vaccine, te beter in 't oog te doen vallen, volgt daarop een vergelijkende Tafel tusſchen deeze beide Ziekten. Deeze Tafel verdiend eigenlijk alleen onze opmerking.

De overëenkomſten, die 'er volgens dezelve gevonden worden, tusſchen de verſchijnſelen der Blaarziekte en der Cowpox, zijn inderdaad menigvuldig en treffend. Doch dit eene, dat alles afdoet, ontbreekt 'er echter aan: Dr. JENNER verzekerd, op 't gezag van een gantſche Landſtreek, dat de genen, die door den omgang met de Koeijen de Cowpox bekoomen hadden, even daardoor altoos bevrijd bleeven van de Kinderziekte; en Dr. AUGUSTIN bericht hetzelfde omtrent het *Holſteinſche:* doch Dr. BERKHEIJ's Blaarziekte bezit dit vermogen niet. 't Is niet

eens

eens in de Tafel van vergelijking aangeſtipt; daar door zou het verſchil ook te zeer in 't oog geloopen hebben, en wel in eene bijzonderheid of eigenſchap, die in deezen voornamelijk, zoo niet alleen, te pas komt.

De vergelijking door Dr. BERKHEIJ van de Cowpox met de Blaar heeft zigtbaar tot oogmerk, om zijne Leezers het beſluit te doen opmaaken: dewijl de Blaar zoo veel overëenkomst heeft met de Cowpox, en echter voor de beſmetting der Kinderpokſtof niet beveiligt, kan men dit ook van de Cowpox of Vaccine niet verwachten: maar zal elk doordenkend Leezer niet veel eer dit beſluit maaken: dewijl het door alle proefneemingen allerwege blijkt, dat de Vaccine dadelijk voor de Kinderpokſmet beveiligt, en de Blaar deeze eigenſchap niet bezit, zoo zijn de Blaar en de Cowpox, niettegenſtaande alle ſchijnbaare overëenkomst, *wezenlijk* onderſcheiden.

Dit nu zoo zijnde, is het ontegenzeggelijk, dat alle de redeneeringen van Dr. B. afgeleid uit de beſchouwing van den aart der Blaarziekte, en veel meer nog het menigvuldig aangevoerde omtrent andere Runderziekten, geheel vervallen moet en van geenerhande toepaſſing zijn kan op de Vaccine en de Inënting van dezelve.

Op de verdere redeneeringen van Dr. B., omtrent de misbruiken, die door onkundigen van deeze Methode zouden kunnen gemaakt worden, en de nieuwigheidszucht, die ook in de Geneeskunde van tijd tot tijd zich vertoond, is eenvoudig

dig aantemerken, dat het misbruik het rechte gebruik niet behoord te verdringen, en het door de mogelijkheid van het eerste des te noodiger is, dat men zich tot deeze Kunstbewerking (overeenkomstig deszelfs raad,) niet bediene, dan van kundige, en met deeze behandeling grondig bekende Genees- of Heelkundigen. Voorts, zoo onbillijk als het is, oude praktijken te verwerpen, om dat ze oud zijn; even onredelijk is het, nieuwe ontdekkingen te verwerpen, om dat ze nieuw zijn. Hoe veel is 'er toch dat wij nog *niet* weeten, ſchoon wij meenen veel te weeten.

Hoe zeer de jaaren en kundigheden van den Leidſchen Arts aanſpraak maaken op toegeevendheid, kan het 'er egter bij een Bataafsch Hollandsch hart (om 's mans eigene uitdrukking te gebruiken,) niet door, als hij, in zijnen ijver, ter beſtrijding der Vaccine, (op bladz. 52.) van het treurig geval van het overlijden van het kind van den Heer VAN WIJ gewaagd, als of dit kind een ſlachtoffer der Vaccine geweest waare; daar het uit het verſlag deswegens, op bladz. 52 en 53 woordelijk aangehaald, ontegenzeggelijk blijkt, dat zich bij dit kind, eer de Vaccinatie kon gevat hebben, een *allerſlegtst* ſoort van natuurlijke pokjes vertoonde, waar aan het vervolgens overleden is. Deeze en eenige andere zijdelingſche aantijgingen, als of 'er tegenſtrijdige proeven met de Vaccine konden aangetoond worden, enz. zijn toch zeer bezwaarlijk met de goede trouw overeentebrengen.

Indien 'er waarlijk gevallen zijn, waarin de Vaccine, door deskundigen aangewend, gebleeken is geen pokbeſtrijdend vermogen te hebben, *bij zulken, die niet reeds de ziekte onder de leden hadden*, dat men die aanwijze en het Publiek daar mede bekend maake! Men zal daar door aan alle verſtandige Voorſtanders der Vaccine een gewigtigen dienst doen. Maar, zoo veel tot hier toe waereldkundig is, zijn 'er geenerhande zulke bewijzen. Integendeel, in de ontelbaare inëntingen en overïnëntingen met kinderpokſtof, of ook opzettelijke blootſtelling aan de beſmetting derzelven, zoo in Engeland, Frankrijk, Duitschland, als ook in deeze Republiek, in 't werk geſteld, is de uitkomst volkomen eenparig geweest, en in alle die gevallen, NIET ÉÉNE UITGEZONDERD, is het beſlisſend gebleeken, dat de genen die gevaccineerd zijn geworden, daarna onvatbaar waren voor de kinderpokſmet. In welke bijzonderheden de Voorſtanders der Vaccine ook verſchillen mogen, zijn zij in dit opzicht echter volkomen eenſtemmig, en hunne onderſcheidenen proeven gaven alle deeze zelfde uitkomst.

Kan deeze eenpaarige ondervinding, kunnen deeze menigvuldige eenſtemmige getuigenisſen, eenigen twijffel overlaaten omtrent het gewicht der Vaccine? En zullen wij onze oogen daar voor ſluiten, om dat wij, *a priori*, het ſpecificq vermogen der Vaccine niet betoogen kunnen? Zullen wij, met zoo veele daadzaaken voor ons, gehecht blijven aan vooroordeelen, en ons berooven van

de

de gewichtige voordeelen deezer ontdekking, alleen om dat wij het *waarom* niet doorzien kunnen? Hoe dwaaslijk ware dit gehandeld! Hoe onberekenbaar veel moest 'er dan ontkend of betwijffeld worden, als wij niets aanneemen zouden dan het geene wij verklaaren kunnen!

Hoe veel redelijker handeld men niet, wanneer men, de oogen openende voor de waarheid, die zoo helder zich vertoond in de eenſtemmige getuigenisſen ten voordeele der Vaccine, (van allen die dezelven beproefd hebben, niet één uitgezonderd,) met erkentenis deeze ontdekking zich ten nutte maakt, ter beveiliging van zich en de zijnen; en zich niet laat verblinden noch weêrhouden door bedenkingen en redeneeringen, met welk gezag ook gerugſteund: wijl toch deezen nimmer wel geſtaafde daadzaaken kunnen vernietigen.

22 April, 1801.

AAN * * *

Medeburger!

Daar de Inënting met de Koepokſtof ook in onze ſtreeken meer veld begint te winnen, en het voor den Konstbeöeffenaar niet onverſchillig zijn kan, om uit het ſtandvastig beloop der verſchijnſelen, welke doorgaands bij de Vaccinatie plaats hebben, eenig voorlopig beſluit op te maaken tot den ei-

eigen aart dezer uitſlagziekte, zo men ſteeds het zelfde, onder dezelfde omſtandigheden, in verſchillende oorden ook in ons Vaderland waarneemd, oordeelde ik voegzaam hier toe vrijheid verkregen hebbende, om het nevensgaand Bericht van den kundigen Genees- en Heelmeester, ALB. PESANT, van Strijen, aan u, zo gij het zelve voor uw blad niet ongeſchikt oordeeld, ter plaatſing aantebieden; hoe zeer het zelve misſchien niets nieuws van het beloop der Vaccinatie, als reeds door anderen, en laatstelijk door den Hoogleeraar THUESSINK medegedeeld, in zich bevat; heb ik echter begreepen, dat het zelve eenige aanmerking verdiende, zo om de naauwkeurigheid van waarnemen, als ook om dat ik in twijffel ſta, of 'er noch wel op plaatzen, waar de Epidemie van variolæ zo ſterk is, en zo veele ſlagtoffers maakt als te Strijen, in evenredigheid van het aantal Inwooners, wel zo veele Vaccinatiën gedaan zijn als in die Gemeente, en met dat in het oog lopend gevolg, dat tot hier toe allen, na het geheel doorſtaan der Vaccinatie, zo duidelijk van de beſmetting der variolæ bevrijd gebleeven zijn, het welk ten minsten een overtuigend bewijs ſchijnt op te leveren voor het *Proviſioneel* voorbehoedend vermogen der Vaccinatie tegen de kinderziekte.

De algemeene naar varicellæ gelijkende uitſlag, welke door den Berichtgeever bij zes gevaccineerden gezien is, is ook mede waargenomen door de ervarene Genees- en Heelmeesters, P. VAN ES

en

en W. NOLEN, in het naburig Ridderkerk, alwaar door hun reeds over de driehonderd voorwerpen gevaccineerd zijn, en waar de gewoone verschijnselen bestendig zijn opgetekend. Daar ook op dat volkrijk dorp de variolæ zich beginnen te openbaaren, zal welligt iets beslisfends, indien de Epidemie doorgaat, op te zamelen zijn.

Heden heb ik ook in deze stad bij een gevaccineerd kind eenen algemeenen uitslag gezien; welke eruptie op den negenden dag na de vaccinatie met geringe koorts verscheenen is, en zeer na varicellæ gelijkende is, dan eenige dezer puistjes, hadden het indrukfel en stipje, welke aan de Vaccine eigen zijn.

Gister ontvong ik bericht uit de Meijerije van 's Bosch, werwaarts ik Koepokstof op draaden had verzonden, dat men eenige dagen na die overzending, aan verscheide kinderen de Vaccinatie met goed gevolg verricht had, en dat dezelve door anderen aldaar agtervolgd is, en nog meer uitgebreid stond te worden.

Dat de Koepokstof vlugger is, en schielijker hare besmettende kracht verliest als de natuurlijke pokstof; gelijk dit ook door den Hoogleeraar THUESSINK in de dertiende Nommer van de *Letterbode* is opgetekend, is mij reeds meermalen gebleken, door het mislukken van vaccinatien met lancetten, hoewel daags te voren rijkelijk voorzien, verricht, terwijl ik ook dezelve nog niet heb zien mislukken, wanneer de vloeibaare

Stof van het eene voorwerp terſtond op het andere wierd overgebragt. Voorts betuige met achting mij te noemen

J. BODEL, Med. Dr.

Dordrecht, 20 April, 1801.

Aan den Burger BODEL, M. D. *te Dordt.*

Medeburger en Vriend!

In voldoening aan uw verlangen, heb ik de eer heden u te communiceeren, hoe ik zedert den 3den Januarij l. l. tot heeden den 14den April, een aantal van 104 Perſoonen, zo alhier te Strijen, als te Strijens-Zas, (onder Niervaart of de Clundert behoorende,) te Cillershoek, Mijnsheerenland van Moerkerken, Westmaas, Maasdam, Numansdorp, 's Gravendeel en Puttershoek, gevaccineerd hebbe, alle met het beste gevolg, waaronder zich Kinderen van agt weeken, Volwasſenen, Mannen en Vrouwen van 50 en 60 Jaren bevinden. Bij welke ik het volgende waargenomen hebbe, 't welk ik u uit mijne daar van gemaakte aantekeningen, hier nevens zo kort mogelijk volgaarne wil mededeelen.

1. Koorts. Hier aan hebben de meesten één, twee à drie dagen, tegen den avond, gelaboreerd, en wel op den 8ſten, 9den en 10den dag, veele ſlegts eenmaal, meest op den 9den of 10den dag, bij zommige was die naauwlijks merkbaar, en veelal niets beduidend.

2. Ver-

2. Verminderde Eetlust, gepaard met een wit beslaagen tong, en een meerder of mindere eigenaartigen reuk uit de mond, benevens een wit, ligt Sedimentum in de Urine, gelijk men veelal bij natuurlijke of geïnöculeerde Variolæ observeert. Dit heb ik bij veelen, op, of omtrent den 9den of 10den dag waargenoomen.

3. Pijn en zwelling der Oxelklieren, deed zich ook bij veelen, nochtans niet bij alle gevoelen, en was meest al verschillende, naarmate de Patienten meer of min febriciteerende waren, en werd zeker door de meerdere of mindere prikkelbaarheid veroorzaakt.

4. Stuipen, heb ik bij geen mijner gevaccineerden gezien of vernoomen. Evenwel heeft dit te Mijnsheerenland eenmaal plaats gehad, bij een Kind, welk door mijn Oom, Chirurgijn aldaar, gevaccineerd is geworden, doch zonder eenig kwaad gevolg, zijnde ook dit zeer wel hersteld.

5. Bijpokken, heb ik bij enkelde gezien, in de nabijheid en omtrek der Vaccine; inzonderheid bij een kind, welke, behalven de Vaccine, nog vier pokken kreeg, die eindelijk confluëerden en dezelve stof bevatteden.

6. Algemeene Uitslag. Onder het aantal der door mij gevaccineerde, heb ik zes Patiënten gehad, met een vrij algemeene Eruptie, wier puisten vervolgens zeer na op Variolæ, maar meer op Varicellæ geleeken, en die niet zelden ten tijde van Variolæ, wanneer die Epidemisch zijn, gezien worden. Onder anderen *één*, die men mij

ſterk opdringen wilde, Variolæ te weezen, en waar aan ik zelve eenigzints twijffelde. Dan bij naauwkeuriger onderzoek, ontdekte ik reeds puisten, met etter aan de dijen en beenen, terwijl die in het aangezicht en aan de armen eerst uitkwamen; iets zo ſingulier, dat ik niet weet, bij natuurlijke Variolæ dit immer gezien te hebben, en terwijl die aan de onderſte Ledemaaten reeds droogden, vongen die in het aangezicht en bovenſte Ledemaaten eerst aan te verëtteren.

Een ander, van de zo even gemelde, bekoomt nog, van tijd tot tijd, ſoortgelijke Pustulæ, met etter en ontſtooken randen, op het eerste voorkomen, zeer op Variolæ, die in ſuppuratie ſtaan, gelijkende; maar ook zodaanig als men wel bij ſcabioſa humida en in herpes ziet.

Dan, het geen nog al opmerking verdiend: deze gemelde waaren allen op den vijfden, zesden en zevenden dag na de Vaccinatie, en voor deze Eruptie, meerder febriciteerende, dan de andere. — De Vaccinen waaren bij deze, gelijk als bij alle de anderen, niet zo ontſtooken, in den omtrek. —

In geen andere Gemeentens, waar ik gevaccineerd heb, en alwaar geene Epidemie van Variolæ aanweezig is, heb ik dergelijke Eruptie waargenoomen. Alhier; waar de Variolæ zeer ſterk en Epidemisch grasſeeren, heb ik, behalven bij deze gevaccineerde — nog verſcheidene anderen met zoortgelijke Eruptie gezien, die veelen voor Pokken aanzaagen; te meer, omdat 'er een ligte koorts en andere ongeſteldheid was voorafgegaan,

als

als ook wel een Sedimentum in de Urine gezien wierd, welk alles op dat van verſchijnzelen bij natuurlijke pokken gelijkende was. — Ondertusſchen hebben bij zommige reeds de eenige daarna tijd volgende natuurlijke Pokken alle twijffeling weggenoomen.

Eenmaal eindelijk heb ik het gewaagd, om ſtof uit de zo veel op natuurlijke pokken gelijkende Puſtulæ te neemen, om daar mede te inöculeeren ofte Vaccineeren, maar zonder eenig gevolg: de Inëntings-ſtof ontſtak wel eenige dagen, maar verdroogde weder omtrent de vijfde of zesde dag.

7. Omtrent het krijgen der Tanden of Kiezen. Hier van heb ik een voorbeeld gehad, in mijn eigen kind, oud omtrent twee en een half Jaar, die mede onder de eerst door mij gevaccineerde behoorde, en welk mij op dien tijd wel een weinig bekommerde. — Deze wierd, op den vierde dag na de vaccinatie, geheel ſchielijk ziek, kreeg een Febris Remittens, die continueerde tot aan den twaalfden dag, en eerst begon te intermitteeren op den negenden dag, vergezeld met walging en braaking; de twee eerste dagen een wit beſlagene tong, de mond ſterk ruikende, pijnen in het hoofd, in de lenden, in de keel; bezetting op de borst, geduurige hoest, ontſtooken aangezicht, een Urine met een ligt wit melkachtig bezinkzel, zo dat ik de eerste dagen niet dan natuurlijke Pokken verwachte; dan zonder dat die verſcheenen, verminderde alle die toevallen op den negenden, en eindigde geheel met den twaalfden dag. —

Intusschen vertoonde zich de Vaccine met een aanmerkelijke ontsteekings-ring, en met een rond plat, in het middenpunt een weinig ingeboogen blaasje, bevattende een zeer vloeibaare stoffe, welk blaasje doorbreekende tot aan den negentienden dag veel dunne Lijmpha ontlastte, en eerst met den twintigsten dag begon te droogen. Terwijl zich de ontstekings-ring, met een aanmerkelijke zwelling, en verharding, als een Erysepelas, over den geheelen voorarm, van de ellenboog tot aan de hand, uitgebreid had. Dit kind, in die tijd drie kiezen gekreegen hebbende, herstelde daarna volkomen. Terwijl een ander mijner kinderen, pas één Jaar oud, de Vaccine na genoeg, zonder eenige ongesteldheid bekomen en doorgestaan heeft; — gelijk ook alle de overigen; — en ik weet niet dat 'er behalven dit *eene* geval, iemand onder mijne gevaccineerde Patiënten geweest is, die daarom zich in het bed heeft moeten houden.

Dit van de toevallen, of wat daarbij gepaard kan gaan, vooraf aangemerkt hebbende, zal ik u eenige voorbeelden opgeeven, die ik niet twijffel, of zullen u als mij overtuigen, dat de Vaccine, zo zij niet altoosduurend bevrijd, voor de Variolæ, zeer zeker ten tijde van de Epidemie, een allersterkst voorbehoedend of beveiligend vermoogen heeft.

1. Hoe zwaar en Epidemisch alhier de Variolæ regeeren, en hoe gemeenzaam de gevaccineerde daar mede verkeeren, te weeten die de Vaccine bekoomen en doorgestaan hebben, nog niemand daar van heeft de Variolæ bekoomen.

2. On-

2. Onder het vermelde aantal, door mij gevaccineerd, heb heb 'er reeds vijf, die na de vaccinatie de Variolæ bekoomen hebben, waar van *drie* den 3den a 4den dag, *één* den 6den a 7den, en *één* den 8sten a 9den dag na de vaccinatie; en het is bij deze allen, dat mij dit vermoogen aan anderen het allersterkste gebleeken is.

Te weeten, ik vaccineerde eens op denzelfden tijd 7 kinderen, Broeders en Zusters in een huisgezin, bij alle vatte de Vaccine; dan een, en wel de oudste zoon, kreeg drie a vier dagen daarna de natuurlijke Pokken, en wel variolæ malignæ, confluentes & vesiculosæ. Ik wilde aanstonds het specificum van den overleeden Dr. VAN DEN BOSCH beproeven, maar kon het den Patiënt niet inkrijgen; deze stierf daar aan den 13den dag, de andere *zes* bekoomen de Vaccine, staan die door, blijven in het zelf'e huis, gaan op allerlei wijze gemeenzaam met hun lijdenden en stervenden Broeder om, en leeven noch op heden, ruim negen weeken geleden, gezond; terwijl een arbeider, daar werkende, ziek werdt, variolæ confluentes, vesiculosæ & gangrenosæ bekoomt, tegen welke het specificum van Dr. VAN DEN BOSCH niets vermogte, en insgelijks sterft. Drie andere kinderen van dezen arbeider bekoomen ook de Variolæ, maar herstellen. — In een ander huis vaccineer ik zes kinderen, die ook alle vatte, (uitgenoomen één, die ik het tot driemaal toe vergeefs herhaald hebbe, en welke op die tijd aan een scrofuleus gebrek aan het bovenste ooglid laboreerde) hier van

bekoomt weder de oudſte den 4den dag variolæ cohærentes; de andere gevaccineerde gaan daar mede niet alleen gemeenzaam om, maar ſlaapen daar bij, eeten allerlei ſnoeperijen met elkander, neemen die uit elkanders mond over, zo als ik betuigen kan meer dan eenmaal gezien te hebben. In een derde en vierde huis, in een van welke ik drie, en in een ander twee kinderen gevaccineerd heb, waar van 'er één den 6den a 7den dag na de vaccinatie, en een ander den 8ſten a 9den dag de variolæ, doch zeer min en goedaartig bekoomen heeft, terwijl de andere haar Vaccine zonder hinder bekoomen, en insgelijks tot heeden bevrijd gebleeven zijn. Dit gevoegd bij de algemeene converſatie, die de gevaccineerde tegenwoordig daagelijks bij de aan variolæ liggende hebben, en die ik zo menigvuldig en bij aanhoudendheid daagelijks viſiteere, terwijl mijn kinderen, even zo min als andere gevaccineerde, variolæ bekoomen; kan dan de Reïnoculatie met variolæ wel ſterker proef leveren?

Eindelijk wil ik U nog eene en andere bijzonderheid, mij als zodaanig voorgekomen, vermelden.

1. Ik heb eens een jonge dochter, oud omtrent 17 jaar, gevaccineerd; wel gevat zijnde, vaccineerde ik met ſtof daar uitgetrokken, en die mij geheel bekwaam voorkwam, 21 anderen, die ik alle agt dagen laater heb moeten itereeren, zijnde 'er toen nog geen een gevat: evenwel na de iteratie zijn 'er nog bij drie Vaccine van de eerſte vaccinatie voor den dag gekomen. Ik heb bij laater tijd ontdekt, deeze jonge Dochter op dien tijd

ge-

gemenſtrueerd heeft ; en heb hier van geen meer voorbeelden gehad. Kunnen ook de Menſes hier van de oorzaak geweest zijn ?

2. Ik heb de Vaccine ook tweemaal beproefd; aan lieden, die Variolæ gehad hebben. De Inëntings-ſtof ontſtak wel , breide zich zelve vervolgens nog al eenigzints uit ; maar met den vijfden en zesden dag ging alles weg.

3. Ook heb ik zulken, die niet zeker waren, of zij Variolæ in hun vroeger leeven gehad hebben , bij herhaaling, maar zonder effect, gevaccineerd.

4. Belangende de ſtof voor de Vaccine, is mij die altoos het ſterktst en ſpoedigst werkende voorgekoomen, van den 9den, 10den of 11den dag: vooral die geheel helder, en op, of aan een zuiver Lancet gedroogd , voor het ſcherpstziende oog, zonder bewaasſeming, onzigtbaar is.

5. Bij gebrek is het mij evenwel gelukt, met ſtof van den 14den dag; ja zelve met ſtof van een Emplast. def. coer. geſchrapt , die vrij purulent, en 14 dagen oud was ; ook nog wel met ſtof die 4 a 5 dagen aan mijn Lancetten in de zak verdroogd waaren, wanneer ik die wat lang over den damp van warm water hield.

6. Op den Voorärm gevaccineerd, is, in de gevolgen wel zo pijnlijk, geeft meer een uitgebreiden Erijſipelas ; doch werkt ook altoos ſpoediger, dat is, wel één a twee dagen vroeger.

7. Of de ſtof uit een volkrijke Stad ſterker beſmettend is , dan die van het Platte Land , hierom-

omtrent is mij wel bedenkelijk voorgekoomen, dat de Vaccine, die ik tot zeven toe gedaan hebbe, met ſtof van de Heeren DAVIDS en SCHUURMAN, uit Rotterdam bekoomen, veel, ja wel twee daagen ſpoediger werkte, als die ik zelve geteeld, of van den Heer VAN ESCH, uit Ridderskerk, bekoomen heb.

8. Ik heb al eens gedagt, of men de rooven of korsten die afvallen, en die zoms nog al aanmerkelijk zijn, niet zoude kunnen bewaaren in een wel geſlooten glas, om daar van bij gebrek, in laater tijd te profiteeren. Misſchien hebben dit anderen voor mij reeds beproefd, maar ik weet niet daar van iets gelezen te hebben.

Zie daar, mijn Heer! alles wat ik u voor als noch kan mededeelen, met vrijlating om daar van zodanig gebruik te maken, als gij meent van dienst te kunnen zijn, terwijl ik voorts blijve,

Uw dienstvaardige Medeburger en Vriend,

A. PESANT.

Strijen, 14. April, 1801.

DUITSCHLAND,

Over eene Inënting van Koepokken te Neumuhlen bij Altona.

Hoe weinig gewigt een enkel, naamloos verhaal, geheel van getuigenisſen ontbloot geval, tegen eene menigte van veele duizende ondervindingen mag hebben, zo heeft toch het in de Altonaſche Mercurius van 14 Maart deezes Jaars geplaat-

plaatſte op het groote, niet onderricht Publiek, op veele plaatzen eenen voor de goede zaak zeer ongunſtigen indruk gemaakt. Het is daarom te meer te bejammeren, dat men dit geval niet met naauwkeurigheid wederleggen kan. Intusſchen zal het verhaal van de geheele zaak toereiken, om deeze ondervinding van alle waardij te berooven.

Een Ampts Barbier BÖRNER, in Altona, liet zijne kinderen door Dr. MACDONALD (een jonge Engelſche Arts, die de Vaccine met zeer veel ijver verricht) de koepokken met Hanoverſche Stoffe inënten. Van een derzelven, nam hij op den 8ſten dag ſtoffe, en ente daarmede eene dochter van eenen Bootenmaaker, in. Deeze kreeg, volgens BÖRNERS verhaal, even zulke koepokken, gelijk zijne kinderen gehad hadden; met zwelling van den arm. Geen Geneeskundige zag, ſtaande dien tijd, de inënteling, tot 4 maanden daarnaa de weezenlijke pokken te voorſchijn kwamen. Hier wierdt Dr. MUMSEN (een zeer geleerd Arts van ondervinding) bij geroepen, die de Ziekte voor de boosaartige Natuurlijke Kinderziekte verklaarde.

Dr. MACDONALD heeft over dit geval, iets hoewel niet geheel en al voldoende, laaten bekend maaken. BÖRNER nam met hem op den zelfden dag de ſtoffe van zijnen zoon. MACDONALD zegt, de roodheid van den omtrek hadt zich reeds beginnen te vertoonen, en laater ondervindingen hadden hem geleerd, dat het dan reeds te laat zij. Hij hadt de toen waterklaare ſtoffe op een glas genomen, met oogmerk om die

na

na Jena te zenden. Den volgenden dag, egter hadt hij die dik en troebel gevonden, in plaats dat dezelve ſtoffe op het glas onzigtbaar zijn moest. Hij hadt dezelve dus als niet deugende laaten liggen. De Geneesmeester BÖRNER hadt hij 'er niets van gezegd, dewijl hij niet dacht, dat deeze zich met de inënting bezig zou houden. BÖRNER hadt verder, tot dien tijd toe, dat hij die mislukte inënting ondernam, ſlechts in twee of drie gevallen, koepokken gezien.

Het geheel, met zoveel nadruk aangekondigd, geval berust dus op niets anders, dan op de getuigenis van eene, deeze zaak niet toereikend aanvertrouwden Barbier, die zijne inënting verzweeg, en geen ervaaren Arts daarbij tot getuigen nam. Op deezen grond behoort dit geval tot de niet beduidende, ſchoon het onmogelijk zij hetzelve met de daad te wederleggen.

Het blijkt voorts uit deeze en veele andere gevallen, hoe ten uiterſte noodzaaklijk het zij, de inënting der koepokken alleen aan bekwaame en aandachtige Genees- of Heelmeesters toe te vertrouwen, en het niet, gelijk HUFELAND en eenige Engelſche Geneesheeren willen, het tot eene zaak van Vroedvrouwen en Baakers te maaken. Ook zou het tegenwoordig nog wel aan te raaden zijn, om zolang wij van de menigvuldige verſcheidenheden en onregelmaatigheden der koepokken nog niet volkomen onderricht zijn, naa de inenting der koepokken die der natuurlijke te laaten volgen, om van eene volkome beveiliging des te zekerer te zijn.

FRANSCHE REPUBLIEK.

Uittrekſel uit een Historisch Tafreel van de ontdekking en voortplanting der Vaccine, geleezen in het Republikeinsch Lijcéum, door J. L. MOREAU, de la Sarthe, Médicinæ Dr. et Profesſor.

De beredeneerde proefneemingen, waarvan mannen van genie, die dezelve neemen, of doen neemen, dikwerf den uitſlag voorzien, en, bij voorraad, berekenen, zijn buiten twijffel de middelen, waardoor de Weetenſchappen en Kunsten ſpoedig tot eenen zeer hoogen trap van volmaaktheid komen. Maar, ten zelfden tijde, zijn toevallige gebeurtenisſen de oorzaaken van vorderingen, wanneer zij zodanige getuigen gehad hebben, als bekwaam waren, om dezelve waar te neemen! Hoe veele verſchijnſels, die het toeval kennen deedt, moet men aanmerken, als proeven, die de natuur ongevraagd vertoond, en tot welker nuttige toepaſſing dikwerf, ſtaande verſcheidene Eeuwen, niet anders ontbreekt, dan Geleerden, vatbaar om 'er de waarde van op prijs te ſtellen, en derzelver uitſlag tot algemeen gebruik aan te wenden.

Zo immers waren in onderſcheiden tijdperken, de val van een appel voor de voeten van NEW-

TON, de onmogelijkheid om het water in het lichaam van een pomp hooger dan 32 voeten op te haalen, een verſchijnſel door GALILEUS ontdekt, en nog onlangs de zo vruchtbaare waarneeming van RUMFORT, die, naa door verſtrooijing van gedachten, eene rijstſoep, die hij zich hadt laaten toedienen, te hebben laaten ſtaan, zonder om dezelve te denken, door den honger gedrongen tot dezelve wederkeerde, ze koud op de oppervlakte bevond, maar verder doorgedrongen zijnde zich aan dezelve brandde; en uit dit toeval, dat weldra een proefneeming werdt, die ten grondſlag diende, kwam hij tot het diep inzigt in de huishouding der verbrandbaare zaaken, en tot eene nieuwe theorie van het calorique.

De bepaaling, de berekening der wetten, die waerelden beſtuuren, de Waterweegkunde en die van het Vuur, kunnen dus terug gebragt worden tot drie verſchijnſels, zeer eenvoudig in het voorkomen, aan den val van een appel, aan de niet vooraf overlegde bevinding van eenen pomper, en aan het gevoel van branden, dat een Wijsgeer ondervondt door het onvoorzigtig gebruiken van ſpijs.

In de Geneeskunst, hebben verſcheiden verſchijnſels, even onvoorzien, en als van zelf opgegeeven door een behoedend Inſtinct, verſcheiden praktijken en handelwijzen, ingevolge de volksoverleveringen, gevolgen gehad van betekenis, en van niet minder gelukkige toepaſſingen; en bij het onderzoek, en eene geſchiedkundige naſpooring

van

van de vorderingen van deezen tak van weetenſchap, om den zamenhang en aaneenſchakeling te ontdekken, zal men geduurig vinden, dat op zich zelven ſtaande proefneemingen, verſtrooide daadzaaken, kwakzalvers kunsten, de waare geleerdheid vooraf zijn gegaan, en als het waare de voornaamſte grondſlagen der Theorie gelegd hebben.

HIPPOCRATES, zegt zeker ſchrijver, ſchijnt mij toe alle de middelen en industrie van eenen Empiricus in zich vereenigd te hebben.

En heeft de weldaadige kunst, waarmede zich de Geneesmeester bezig houdt, in eenen meer beſchaafden tijd, niet dikwerf uit dezelfde bron geſchept, met denzelfden goeden uitſlag? De Emeticus, de Kinakina, werden aan den mensch niet gegeeven door de Academiën, of door de Faculteiten; en zal men ooit kunnen vergeeten, dat een der heilzaamſte handelwijzen, de inënting, tot ons gekomen is van een onkundig en arm volk, dat de begeerte om de ſchoonheid eener ſexe te bewaaren, welker bekoorlijkheden *de voornaamſte rijkdom van het land* uitmaaken, een voorbehoedmiddel deedt zoeken en vinden, welks ontdekking, uit het oogpunt van algemeen nut beſchouwd, onder de roemrijkſte ontdekkingen gerangſchikt moet worden.

Men wordt natuurlijk tot deeze bedenkingen opgeleid, wanneer men zich bezig houdt met het onderzoek van eene ziekte, onlangs in Engeland ontdekt, en welker toevallige inënting, die de kinderziekte voorkomt, zints lang, in het Graaf-

ſchap van Glochester, veele ſlachtoffers aan eenen geesſel ontrukt heeft, welks woede dikwerf het tiende gedeelte van het menschdom heeft weggenomen, in onderſcheiden plaatzen, aan dien geesſel, die, in 1764, bij zijnen eerſten aanval, twee derde van de Inwooners van een Land (Kamſchatka) wegmaaidde; van een land, dat de woede, de ondeugden en de ziekten van den Europeaan zo lang ontzien hadt.

Deeze onlangs ontdekte ziekte, misſchien de eerste, die men als een weldaad beſchouwen kan, wordt door de Engelſchen *Cowpox*, of de Pokken der Koeijen, geheeten.

Sedert lang onder den naam van Vaccine bekend, houdt zij, middelerwijl, alle de geesten bezig. Haare oorſprong, haare uitwerkſels, zo verſchillende van de aangenomen begrippen, haare tegenwoordige voordeelen, de hoop die zij geeft, om voor altoos de oorſprongen eener afgrijslijke beſmetting te dempen; eindelijk de nieuwheid der Vaccine, de werken door derzelver Verdeedigers uitgegeeven, en de ſchriften der Tegenſtrevers, alles loopt zamen om de nieuwsgierigheid op te wekken, en de aandacht op dit groot vraagſtuk te vestigen; en de werken, de proeven, waaraan zij bij onderzoek onderworpen zijn geworden, zijn ondertusſchen talrijk, en gevorderd genoeg, om zich te haasten met dezelve gemeen te maaken, de belangrijkſte Reſultaaten derzelven mede te deelen, en ook den daadlijken toeſtand te doen kennen van eene ontdekking, welker verde-

dere uitwerkſels eenen zo grooten invloed op het geſlacht der menſchen ſchijnen te zullen hebben.

Zodanig is het voorwerp, dat ik mij voorgeſteld heb, bij het geeven deezer Proeve van een geſchiedkundig tafreel deezer ontdekking en voortplanting der Vaccine; eene Proeve, waarin ik heb gezocht te vereenigen, en bij elkander te voegen de voornaame reſultaaten der proefneemingen, der naſpooringen en waarneemingen van deeze heilzaame zaak.

De eerſte vraag, die zich aan ons onderzoek in deeze verkorte geſchiedenis der Vaccine aanbied, is om te weeten: *welke de oorzaak zij der Vaccine, en hoe de Geneesmeester, die het eerst het bijzonder uitwerkſel van deeze modificatie der dierlijke huishouding waarnam, heeft kunnen onderkennen, en bepaalen, dat deeze toevallige of kunstmaatige inënting tot een voorbehoedmiddel der kinderziekte ſtrekte?*

Eene omſtandigheid, zoo gelukkig als onverwacht, maakte de Engelſchen met de Inënting bekend, welk nuttig en moedig voorbeeld wij, in het vervolg, mede in praktijk bragten.

Een niet min gunstig en tevens van allen zamenhang met de andere inënting onafhanglijke gebeurtenis heeft de Vaccine doen ontdekken.

In het Hertogdom van Glochester, beroemd door deszelfs weiden, zijn de Koeijen, in de Lente, onderhevig aan eene ziekte, die zich aan haare uijers ontdekt door onregelmaatige puistjes, die, in het begin, bleek blaauw zijn, en wat laater een weinig loodkleurig worden. Deeze puist-

jes krijgen rondom zich een rooskleurigen ſtraalkraus. Vervolgens ontaarten zij in zweeren, en lieden die ze aanraaken, zijn blootgeſteld, wanneer zij eenige ligte wondjes of klooven in de handen hebben, om dezelfde ziekte te krijgen, die zich ook ontdekt door puistjes aan de aangeraakte deelen.

Sedert een tijdperk, dat zeer moeilijk te bepaalen zou vallen, maar dat zeer oud ſchijnt, bragt de overlevering van dat Land mede, dat zodanige Perſoonen, welke de kinderziekte der Koeijen gehad hadden, zich voor altijd van de andere kinderziekte bevrijd bleeven, hoe zwaar anders de beſmetting ook waare.

Deeze belangrijke waarneeming, die men geen vooröordeel heeten kan, dit Reſultaat van eene ondervinding, misſchien van verſcheidene Eeuwen, ware onvruchtbaar gebleeven, en de geest van uitvinding en vergelijking ware nog niet zo verre gekomen, om daar op eene proef te neemen, ten einde een uitwerkſel, zo heilzaam als bijzonder, algemeen te maaken.

Het tijdſtip, het tijdperk om van eene zo nuttige waarheid gebruik te maaken, was eindelijk gekomen, en het verſchijnſel der Vaccine trof eenen Waarneemer aan, in ſtaat, om de verdere gevolgen te doorzien, en zich met nut van de Reſultaaten te bedienen.

Mr. JENNER was deeze Waarneemer. Een waarlijk wijsgeerig Geneesheer zijnde, en zich niet ſchamende zich door eene volksmeening te laaten on-

onderrichten, ſpeurde hij de overlevering na, nam de ziekte waar, en deedt 'er verſcheiden proeven en waarneemingen op, welker reſultaaten, die hij in 1798 heeft gemeen gemaakt, den invloed en de weldaaden der Vaccine bevestigd, uitgebreid en algemeen gemaakt hebben.

Deeze proeven, deeze waarneemingen zijn zeer veelen in getal.

De reſultaaten van de vier eerste, die beſchreeven zijn in de Verhandeling, door deezen menſchenvriend uitgegeeven, die zich aan de menschheid zo verdienstlijk gemaakt heeft, hebben betrekking op het voorbehoedend uitwerkſel van de toevallige inënting van de Pokken der Koeijen.

De Perſoon, die het eerst onderwerp der proefneeming uitmaakt, is 25 jaaren, naa dat hij de koepokken gehad hadt, met de pokſtof van den mensch ingeënt geworden. Het uitwerkſel van deeze inënting bepaalde zich, ſchoon die perſoon nooit de kinderziekte gehad had, tot eene eenvoudig bleekroode ontſteeking rondom de inſnijdingen, met een éryſipétaleus verſchijnſel in het centrum. Een ontſteeking gelijk aan die, zegt Mr. JENNER, welke men waarneemt bij perſoonen, die ingeënt worden, naa dat zij de kinderziekte hebben gehad.

De drie andere proefneemingen hebben hetzelfde reſultaat opgeleverd, nog bevestigd door verſcheiden gelijkſoortige gevallen, en bovenal door het voorbeeld van een man, die op zijn negende jaar de koepokken gehad hadt, en bij wien de

inënting der kinderziekte 52 jaaren daarna gedaan, geen ander uitwerkſel heeft te weeg gebragt, dan eene plaatslijke ontſteeking, die zich bij de inſnijding openbaarde.

Bij zijne andere proefneemingen heeft Mr. JENNER de Vaccine ingeënt, en is vervolgens overtuigd geworden van derzelver voorbehoedend uitwerkſel, 't zij door het beginſel van de natuurlijke ſmetſtof aan gevaccineerden in te enten, het zij door dezelve bloot te ſtellen aan eene beſmettende Epidemie.

De Engelſche Docter heeft als een tweede reſultaat van deeze andere reeks van waarneemingen ontdekt, dat de Vaccine, onmiddelijk door de melkers in derzelver gemeenſchap met de puistjes of zweeren van de koeijenuijers gekreegen, eene zwaarer aandoening veroorzaakt, en dat derzelver gevolgen van eenen ernstiger aart waren, dan die welke door de kunstbewerking ingeënt worden.

De eerste inëntingen werden gedaan met de Vaccine (koeijenſmetſtof) genomen uit de bron zelve, dat is uit de puistjes der koeijen. De anderen werden gedaan, zo als tegenwoordig, met de Vaccine, ſtof verſchaft door de veſicule, die zich vertoont bij perſoonen, op deeze nieuwe wijze ingeënt.

Derzelver behoedend uitwerkſel heeft zich tevens door beſliſſende proeven bevestigd.

De gemeenmaking der onderzoekingen, en waarneemingen van Mr. JENNER moesten zeker een zeer groot opzien baaren.

De

De nieuwe daadzaaken, die zij leerden kennen, maakten de menſchen meer oplettend op de verſchijnſels, die men dus verre gezien hadt zonder dezelve waar te neemen, en ten zelfden tijde leidden zij op tot proefneemingen, die eene waarneeming bevestigden, te nieuw en te tegenſtrijdig met de wijze van zien, over het algemeen aangenomen, om te worden aangenomen zonder alle middelen van proeven en overtuiging.

Deeze middelen waren nu vervolgens vereenigd, en maakten eene zo aanmerklijke hoeveelheid, en waren beſlisſende, zo in daadzaaken, als in waarneemingen.

De voornaamſte proeven werden gedaan door de herhaalde poogingen van M. SIMMONS, PEARSON en WOODVILLE.

Deeze laatſte, zijnde Geneesmeester aan het Inoculatie Hospitaal te Londen, hadt genoeg belangloosheid en menschlievendheid, om geheel niet in twijfel te hangen tusſchen zijne perſoonlijke voordeelen, en het voordeel van eene algemeen nuttige ontdekking.

Hij herhaalde, en bevestigde op meer dan 2000 perſoonen de proefneemingen van Dr. JENNER, breidde dezelve uit, en ontwikkelde die door nieuwe proefneemingen, die hun opzicht hadden op eene gelijktijdige ontwikkeling van de kinderziekte en de Vaccine.

Uit de nieuwe proeven van Mr. WOODVILLE bleek, dat de Kinderpok en de Vaccine zich ten zelfden tijd kunnen ontwikkelen, en dat hun ge-

lijktijdige werking, in ingeënte perſoonen, de een op den rechter met de koepokſtof, de andere op den linkerarm met de gewoone pokſtof, geene gevaarlijke vereeniging veroorzaakt hebben. Dus heeft de ondervinding beandwoord aan een der ſterkſte tegenwerpingen, die men tegen de Vaccine maaken kon.

De ontdekking der Vaccine heeft zich blijven uitbreiden over de onderſcheiden deelen van Groot-Brittanje, waar niet minder beſlisſende proeven, dan die, waar van wij de voornaamſte reſultaaten hebben opgegeeven, op nieuw haar weldaaden beweezen en vermenigvuldigd hebben.

Vervolgens ging zij over na het Vaste Land, en breidde zich daar intusſchen met eene groote ſnelheid uit.

Spreekende van de Inënting, welker weldaaden dit nieuw behoedmiddel niet moet doen vergeeten; ſpreekende van deeze eerſte inënting in Engeland met kragt gedaan, en in Frankrijk door de grootſte vijandin van het menschlijk geſlacht, de domme vooringenomenheid tegengeſtaan, zeide VOLTAIRE: 'Er wordt eenigen tijd toe vereischt, dat een zekere reden, en een zekere kloekmoedigheid de Pas de Calais overſteeken.

Het mishaage niet aan zwaarmoedige bedillers van deeze tegenwoordigen tijd, dat wij ten aanzien van de Vaccine het verwijt niet verdiend hebben door VOLTAIRE aan onze voorouders gedaan, ten opzigte van de inënting; en zo het vooroordeel den predikſtoel beklom met de re-

reden, wanneer men voorſtelde het voorbehoedmiddel in dit land, door de Oosterſche Volken, tegen de woede der Kinderziekte gebruikt, tegen het einde van onze Eeuw ten minsten, is deeze wending van het menschlijk verſtand veranderd, en te Geneve, te Parijs, te Calais, te Reims, en in veele andere Steden der Republiek, is de nieuwe handelwijze ingevoerd, de proefneemingen zijn vermenigvuldigd, en de tegenſtanders der Vaccine, die zich vervolgens hebben voorgedaan, hebben niet dan zwakke tegenwerpingen gemeen gemaakt, die de daadzaaken beandwoord, en de vijanden genoodzaakt hebben tot een diepgaand ſtilzwijgen, of tot ijdele ſnoeverijen, en heimelijke morringen.

De Vaccine is te gelijk doorgedrongen na verſcheidene plaatzen van het Vaste Land., zij heeft plaats gegreepen te Weenen, in Hanover, in het Hertogdom van Holſtein, te Berlijn en te Bamberg, waar de Generaal ANDREOSSI gevonden heeft, dat de Heer MARCUS, een geacht Geneesheer, eene overzetting der Rapporten van het Geneeskundig Committé te Parijs onder handen hadt. In 't kort, het nieuw voorbehoedmiddel der Kinderziekte is in veele oorden van Italie aangenomen geworden, bijzonder te Genua en te Napels; zij is zelfs reeds doorgedrongen tot de Vereenigde Staaten van Noord-Amerika; en buiten twijffel zullen de Engelſchen, die de Kinderziekte na de Eilanden der Zuidzee hebben overgebragt, niet agterlijk zijn om derwaards het middel over

te

te brengen, om de vergiftige bronnen van deeze afgrijsfelijke ziekte te dempen.

Op het tegenwoordig tijdftip, kan men zonder vrees voor vergrooting, de proeven ftellig, ten voordeele der Vaccine genomen, brengen op meer dan zestig duizend. Het algemeen Refultaat van deeze proefneemingen is begrepen in de volgende ftelling.

De Vaccine, eene plaatslijke ziekte, niet anders overbrengbaar dan door inënting, vatbaar om medegedeeld te worden in alle de omftandigheden des leevens, zonder gevaar, veroorzaakt in de organizatie eene wijziging, ingevolge waar van een groot getal van proefneemingen heeft beweezen, dat het fmetvocht der Kinderziekte geheel geene kragt meer hebben kan.

Deeze ftelling is intusfchen goedgekeurd door alle wel onderrichte lieden, en de bevindingen, die zich onder ons vermenigvuldigen, worden ieder dag aangemoedigd door de verdienstlijkfte mannen.

Dus heeft de Minister van Binnenlandfche Zaaken, door een brief, gefchreeven aan den Prefect LA MARNE, de vervolging doen ophouden te Reims, ingericht tegen het Committé Medical der Vaccine.

De Prefect van de Seine heeft zich desgelijks ten voordeele van de Vaccine verklaard, welker voordeelen hem beweezen zijn door de proefneemingen, waar van hij zelfs den loop heeft waarge-

genomen, en de uitkomsten op haar waarde geſchat heeft.

De Burger HUSSON, een jong achtenswaardig Geneesmeester, die zich met den leevendigſten ijver, en met eene volſtrekte toewijding, aan de voortplanting deezer nieuwe handelwijze heeft overgegeeven, heeft alleen meer dan tweehonderd perſoonen binnen de vier maanden ingeënt.

De Burger THOURET, wiens invloed op de naturaliſatie van de Vaccine te Parijs, en in verſcheiden Departementen, eene nieuwe weldaad voegt bij de diensten, die deeze beroemde Geneesheer, in verſcheiden aanmerklijke tijdperken, heeft beweezen; de Burger THOURET heeft niet alleen door zijn ijver en door zijne toelichtingen het Geneeskundig Committé van Parijs beſtuurd en ondersteund, maar nog heeft hij veele bijzondere Vaccinatiën in praktijk gebragt, en heeft door zijn voorbeeld een groot aantal van zijne amptgenooten tot zich getrokken, om hem na te volgen.

De Burger CHAUSSIER heeft, met goed gevolg, verſcheiden Kweekelingen van de Ecole Polytechnique gevaccineerd.

De Burger PRIEUR, van La Côte-d'Or, heeft zich zelf aan de Proefneeming onderworpen, die in waarheid geene uitwerking heeft voortgebragt, eene onregelmaatig verſchijnſel, eene afwijking van den regel, die men meermaalen in den praktijk der inënting heeft waargenomen.

On-

Onder andere Geleerden, hebben de Burgers HALLÉ DE JUSSIEU, HUSARD, Leden van het Inſtituut, hunne kinderen doen vaccineeren. De Burger SABATHIER heeft zijne vrouw en zoon doen vaccineeren; eindelijk een groot getal Perſoonen, van meer of minder verdiensten, hebben deeze nuttige voorbeelden gevolgd; en ieder dag wint de Vaccine nieuwe Voorſtanders, en ontrukt nieuwe ſlachtoffers aan de Kinderziekte.

Ach dat deeze verbreiding, deeze voortplanting, van eene nuttige ontdekking, met een nieuwe maate van werkzaamheid, in alle deelen van mijn Vaderland en de geheele waereld volduure.

Onvruchtbaare wenſchen misſchien; gedachten, ontwerpen, verlangens van alle gevoelige harten, zult gij gerealizeerd worden? — Zullen eindelijk de misſchien onoverwinbaare hinderpaalen ophouden geplaatst te zijn tusſchen den verlichten menſchenvriend, en de menſchen, waarvan hij de omſtandigheden wenscht te verbeteren.

De gewoone loop van den menschlijken geest, de tegenſtand algemeen gebooden in alle tijden en bij alle volkeren, aan nieuwe inrichtingen en gewoontens, hoedanig ook anders derzelver maate van nuttigheid zij, en bovenal de bijzondere geſchiedenis der inënting, die zedert 80 jaaren in Europa ingevoerd, nog geene algemeen verbreide praktijk is, wekken onze vrees, ten aanzien der belemmeringen, die verſcheiden eeuwen den algemeenen invloed kunnen vertraagen, die de ont-

ontdekking der Vaccine op het geluk van het nageſlacht moet te weeg brengen.

Ondertusſchen van een anderen kant, mag de waarlijk wijsgeerige ſtrekking deezer Eeuwe, de goede bedoelingen en oogmerken, en de groote invloed van het Fransch Gouvernement, dat niet toeven zal met de weldaaden der Vaccine algemeen te maaken; de uitgebreide betrekkingen van Engeland; de geestdrift van veele van dezelver Geneesheeren, en de menschlievende werkzaamheid van eenige Franſche Geneesmeesters, doen hoopen, dat de reſultaaten van een zo groot aantal proeven, als met de Vaccine genomen zijn, niet vruchteloos zullen bekend gemaakt zijn, en dat de Kinderziekte, waar van de oorzaaken in het vervolg van tijd geheel zullen verdelgd worden, zo als in een vroeger tijdsgewrigt, de oorzaaken van veele beſmetlijke ziekten, niet meer bekend zal zijn, dan in de geſchiedenis van deeze geesſels, die gebrekkige Conſtitutiën, waarop de vorderingen der beſchaafdheid bij aanhoudenheid moeten zegepraalen.

Men moet intusſchen werken, om de Vaccine voort te planten, welker hevigſte vijanden de Geneesmeesters zijn, die zich bijzonder met de inënting bezig houden, en welker gevoelen en getuigen deeze eene omſtandigheid moet doen verwerpen, dewijl zij te gelijk rechter en partij zijn, en dat door een eenzijdig ongeluk, dat met geen mogelijkheid kan voorgekomen worden, het bijzonder belang recht tegen over het

belang der menschheid ſtaat. Deeze lieden aan te wijzen, is dan een der eerſte middelen, om zich van de zegepraal der Vaccine te verzekeren. Vier andere middelen zullen een groot voordeel hebben. 1. De invloed en aanmoediging van het Gouvernement. 2. De overreding door lieden van letteren in het algemeen, en bijzonder door de Dichters, welker talent, zo dikwijls beuzelachtig en onvruchtbaar, hier van groote nuttigheid zijn kan. 3. De Geestlijken, welker ſtem zich reeds met een merkbaar goed gevolg te Geneve en in Engeland heeft doen hooren, waar veele Leeraars, in de daad hun ampt waardig, de Vaccinatie hebben aangenomen en in praktijk gebragt. 4. Eindelijk de Kwakzalvers, die een groot kwaad doen, maar die de Geneeskundige Staatkunde, die dezelve niet heeft kunnen verdelgen, gemaklijk op eene nuttige wijze zou kunnen bederven, hun gebruikende, om aan de minverlichte Clasſe van de Maatſchappij veele beproefde praktijken over te brengen (*).

Mar-

(*) Dit artikel over de Vaccine maakt een gedeelte uit van eene vooraffpraak, die de Burger MOREAU plaatzen zal aan het hoofd van een Werk, waarin hij gepoogd heeft te rangſchikken en bij een te brengen de voornaamſte Reſultaaten der werken, en onderzoekingen, waarvan deeze belangrijke ontdekking zedert drie jaaren het voorwerp geweest is. Dit Clasſiek Werk is daadlijk onder de pers, en zal tot titeel voeren. Traité Historique et Practique de la Vaccination, en zal opgedraa-

Luik, 19. *Floreal.*

De Vaccinatie van de Behoeftigen, *voor niet*, is aan de Commisfie der Hospitaalen deezer Gemeente aangekondigd, door een brief van den Præfect van den 17den Floreal. De Burger MALAISE, Leerling van PETIT, heeft zich met dat goed werk belast; de Præfect heeft hem zijne eigen kinderen aanvertrouwd.

BATAAFSCHE REPUBLIEK.

Bericht van eene Inënting der Koepokken, bij welke het ééne Wondje een aanmerkelijken tijd laater dan het andere gevat heeft.

Door R. DIBBETZ, Med. Doct. in den Haag.

Reeds in September 1798, berichtte ons de Algemeene Konst- en Letterbode, (zie No. 248 van dat Jaar,) dat de Geneesheer E. JENNER, te Berkley, in het Graaffchap Gloucester, in Engeland, de Inënting der Koepokken in het werk ftelde als een voorbehoedmiddel, ten einde den mensch tegen de befmetting der Kinderpokken te beveiligen; dat deeze nieuwe ziekte zeer zagt was; nimmer doodelijke gevolgen had: en dat onderfcheidene Proeven, door Doctor PEARSON genomen, derzelver weldaadige uitwerkfelen be-

ves-

draagen worden aan den achtenswaardigen en beroem-den JENNER.

vestigden, in diervoegen als Dr. JENNER dezelve had opgegeeven.

Eerst in October des voorledenen Jaars 1800, had ik gelegenheid deeze nieuwe Inënting, hier in den Haag, in 't werk te ſtellen, waar toe de ijver en vriendſchap van den Rotterdamſchen Geneesheer DAVIDS mij den weg baanden.

Ik heb vervolgens een aanmerkelijk aantal voorwerpen deeze nieuwe Inënting doen ondergaan, en het reeds eenmaal gewaagd, benevens den kundigen Geneesheer ONTIJD, onze gedachten, over deeze nieuwe ontdekking, uit berichten van Buitenlandſche Geneeskundigen opgemaakt, kortelijk te openbaaren (*); en ik heb het voorneemen, om in het vervolg alles, wat ik van deeze nieuwe Inënting heb waargenomen en verzameld, aan mijne Landgenooten mede te deelen.

Voor het tegenwoordigen geeve ik deeze volgende waarneeming op, niet om dat ik in dezelve iets wonderlijks of onuitlegbaars vinde, maar om dat mij dit geval nog meer in mijn denkbeeld bevestigd heeft, dat 'er tusſchen deeze ziekte, en de gewoone ingeënte Kinderpokken, eene aanmerkingwaardige Analogie beſtaat; als mede, om dat ik geloove, dat eene naauwkeurige vergelijking van onderſcheidene gevallen, zoo wat het beloop als

(*) Zie Proeven en Waarneemingen, over de Inënting der Koepokken, enz. door R. DIBBETZ en C. G. ONTIJD, enz. in den Haag, bij J. C. LEEUWESTIJN, 1800.

als de verſchijnzelen dezer ziekte betreft, ons het best in ſtaat zal ſtellen, om in het einde een juist beſluit over deeze nieuwe ontdekking op te maaken; en eindelijk, om dat ik nog niet weeten, dat tot heden bij de inënting der koepokziekte is waargenomen, dat het ééne inëntings-wondje zich zoo veele dagen later dan het andere ontwikkeld heeft.

Op Dingsdag, den 21ſten April dezes Jaars, wierd door mij met de koepokſtof ingeënt een Kind van circa twee jaaren, zijnde een meisje, met twee ſteekjes op den regter, en een ſteekje op den linker arm; ik had de ſtof denzelfden dag ontvangen van mijnen vriend, den Geneesheer OPDORP, te Rotterdam.

Den 23ſten April, (volgens mijne rekening den derden dag der inënting,) waren alle de wondjes, vooral dat op den linker arm, een weinig verheven, en aan kleine roode ſtipjes gelijk.

Den vierden dag was het wondje van den linker arm een weinig meer ontſtoken; de wondjes op den rechter arm ſcheenen te zullen verdwijnen.

Den vijfden dag was het wondje van den linker arm iets meer ontſtoken dan gister; — ik beſpeurde reeds duidelijk een blaasje, het welk in deszelfs midden ingedeukt, en welks randen verheven waren; het was zichtbaar dat 'er reeds ſtof in het zelve bevat wierd; de wondjes van den rechter arm waren zoo goed als verdweenen, en bijna niet meer zichtbaar.

Den zesden dag waren de wondjes van den reg-

ter arm geheel verdweenen, en ik had moeite om met een vergrootglas de plaats te vinden, waar een der ſteekjes geſtaan had. Rondom het wondje van den linker arm, dat nu reeds een pok geworden was, en het welk zedert gister merkbaar in grootte was toegenomen, was nog maar een zeer klein ringetje: het zelve was rood, doch digter bij de pok, loodverwig.

Den zevenden en agtſten dag nam de pok van den linker arm langzaam in grootte toe, zonder dat aan het ringetje eenige de minste vergrooting of uitbreiding te beſpeuren was. — Heden den agtſten dag vertoonde zich een rood puistje, ter grootte van een gierstkorrel, op den rug, het welk na twee a drie dagen verdween.

Den negenden dag was het pokje op den linker arm volkomen geformeerd, doch 'er was nog geen noemenswaardigen kring rondom het zelve te zien; maar één der twee, nu reeds zedert drie dagen geheel verdweenen ſteekjes van den regter arm, was gister avond begonnen ontſtoken en rood uit te zien. Den avond van dezen dag wilde zij vroeger dan gewoonlijk naar bed; toen ik haar bezogt zweette zij ſterk, had merkelijk koorts, en ſliep voor 't overige zeer gerust.

Op den tienden dag was 'er nog geen ring rondsom de pok op den linker arm. Gister had ik 'er goede limpide ſtof uit genomen, doch heden was 'er bijna niets meer uit te krijgen.

Het wondje of puistje van den regter arm was nu ook reeds meer ontſtoken dan gister, en zoo groot

groot als de knop van een bakerſpeld; het kind was volmaakt welvaarend.

Elfden dag. Nu had zich op den linker arm, rondom de pokpuist, een ſchoone groote roode ring geformeerd, en het ſcheen mij toe, als of 'er nu ook meer ſtof in het blaasje was dan gister. Het wondje van den regter arm was nu zedert gister ongemeen veel in grootte en roodheid toegenomen, en met een rood ringetje omgeeven, 'er was reeds duidelijk een blaasje op het zelve te zien, het welk ſtof bevatte.

Den twaalfden dag was alles in evenredigheid vermeerdert, zo als ook op den dertienden dag, toen 'er zich binnen den omtrek van den ring, op den regter arm, verſcheidene kleine puistjes vertoonden; nog meer binnen den omtrek van den ring op den linker arm, alwaar zich nu alles tot opdroging ſchikte. Op het lijf kwamen van tijd tot tijd kleine puistjes, als gierſtkorrels, te voorſchijn, die na één a twee dagen geſtaan te hebben, weer opdroogden. — Voorts is alles, gelijk gewoonlijk, langzaam opgedroogd.

Twee gevallen, waar zommige inëntings-wondjes bij gewoone kinderpokjes aanmerkelijk later dan andere begonden te werken, herinner ik mij te hebben waargenomen, in het voorjaar van het Jaar 1787 op het Heerenveen, in het voormaalig Friesland, bij twee kinderen, aan welken ik op beide armen, met drie a vier ſteekjes, de gewoone kinderpokken voor de tweede keer had ingeënt, hebbende deeze beide kinderen bij de eerſte

inënting niet gevat, en bij welke beide kinderen de inëntingswondjes der eerste inënting, te gelijk met die der tweede inënting begonden te werken. De beroemde Hoogleeraar CAMPER, en anderen, hebben dit ook meermaalen bij de inënting der kinderpokken waargenomen.

Het boven verhaalde geval bewijst, dunkt mij, ten klaarſten, dat de koepokſtof zomtijds ook dan efficacieus werkt, wanneer ze ons toeſchijnt te rusten:

Dat ze wel degelijk het geheel geſtel aandoet.

Dat de natuur zich ernstig te koste legt tot het formeeren der koepok.

En dat 'er tusſchen deeze ziekte, en de gewoone kinderpokken, eene aanmerkingwaardige Analogie beſtaat.

Zo dra ik na genoegzaam tijdverloop, ten minsten bij elk voorwerp, na een tusſchentijd van vier ſaiſoenen, tegenproeven of overinëntingen aan dezulken, van welken ik zeker ben dat zij de echte koepokken hebben doorgeſtaan, zal verricht en genoegzaame waarneemingen verzameld hebben, om voor mij zelven een beſluit over zommige, volgens mijn inzien, gewigtige pointen dezer allerbelangrijkſte ontdekking op te maken; hoope ik de uitkomst mijner bevindingen, zoo nauwkeurig mij mogelijk is, mijne landgenooten aan te bieden.

Van het aanmerkelijk aantal mijner Inëntelingen, welken ik de koepokziekte heb ingeënt, heeft nog niemand, hoe zeer aan de beſmetting

der

der gewoone kinderpokken blootgeſteld, deeze ziekte bekomen, niettegenſtaande dezelve hier geweldig woedt, en in de laatſte zes verlopen maanden niet minder dan tweehonderd en een- en vijftig ſlagtöffers heeft ten grave geſleept.

Jammer is het, dat de inënting met de koepokſtof zo dikwerf mislukt, en dat deze ſtof zo ſpoedig hare kragt ſchijnt te verliezen.

Het is te wenſchen, dat alle Geneeskundigen van ons Vaderland, wien het om waarheid en om menſchen te behouden te doen is, zich ten ernstigſten bezig mogen houden, met een nauwkeurig onderzoek na alles, wat deeze allergewigtigſte ontdekking voor ons in een helder licht kan plaatzen; en daar het zeker ſchijnt dat 'er *valſche koepokken* beſtaan, die niet tegen de kinderpokken behoeden, kan men, mijns bedunkens, niet te behoedzaam zijn in het leeren kennen van het caracteristiek onderſcheid, dat 'er tusſchen de *waare* en *valſche koepokken* beſtaat, op dat niet misſchien, door onweetendheid van zommigen, de zodanigen, die geloven de echte of waare koepokken te hebben doorgeſtaan, en dus tegen de kinderziekte beveiligd te zijn, naderhand van deze vreesſelijke ziekte het ſlagtöffer worden.

In den Haag,
den 14den Maij, 1801.

Aan den Redacteur der Verzameling van Brieven en Waarneemingen, betreffende de Vaccine of Koepokken.

Burger!

Het volgend geval, als onmiddelijk met het bovenverhaalde in verband ſtaande, verzoeke ik u wel de goedheid te willen hebben, van het zelve te gelijk met het voorenſtaande in één en het zelfde Nummer te plaatzen.

Ik ben uw Dw. Medeburger,

DIBBETZ.

's Hage, 21. Maij, 1801.

Een gezond kind, zijnde een Jongetje, circa veertien maanden oud, was éénmaal door mijn vriend, den Geneesheer J. VAN HEEKEREN, Commisſaris tot de zaaken der Geneeskundige Staatsregeling bij den Agent der Nationaale Opvoeding, en éénmaal door mij, zonder eenig gevolg, met de koepokſtof ingeënt.

In het begin dezer maand Maij, entten wij hem met ons beiden voor de derdemaal, met twee ſteekjes op ieder arm, met de koepokſtof in, die ik op den negenden dag der inënting uit den arm van het meisje genomen had, waar van ik het geval hier boven bericht heb.

Ge-

Geduurende de negen eerste dagen der inënting waren de ſteekjes, (die de twee eerste dagen wel wat ontſtoken geſcheenen hadden,) zo goed als onzichtbaar geworden, en wij hadden reeds de hoop opgegeeven, van deeze inënting beter dan de twee vorigen te zullen zien gelukken, toen op den tienden dag de beide ſteekjes van den regter arm rood wierden, en tekenen gaven van gevat te hebben.

Den elfden dag waren de ſteekjes meer ontſtoken; — in den nagt tusſchen dezen en den twaalfden dag der inënting, was het kind ziek en braakte veel. Op den twaalfden dag waren de inëntingswondjes merkelijk groter geworden, en veel meer verheven dan gister; 'er vertoonden zich reeds twee puisten op, welker midden, zo als gewoonlijk, ingedeukt, en welker randen meer verheven waren; het kind had merkbaare koortsſige beweeging en een geduurigen dunnen afgang: des nademiddag was de afgang opgehouden, en 'er geen koorts meer te beſpeuren; het kind was volmaakt welvarend, gelijk het ook in het vervolg gebleeven is; wij hebben hem geene hoegenaamde geneesmiddelen toegediend.

Op den vijftienden dag waren de inëntingspuisten tot volkomenheid gekomen, en aan volmaakte kinderpokken gelijk: zij waren gevuld met een dikke etteragtige ſtof, en met bleekroode ringen, van anderhalf duim middellijns, omgeeven.

Den zestienden dag waren de ringen hoger rood geworden, en hadden meer uitgebreidheid

ver-

verkreegen ; de pokpuisten waren nu reeds meer dan rijp , en ſchikten zich tot drogen ; de eene pokpuist , die mij geſchikt ſcheen om 'er goede limpide ſtof uit te neemen, was door de lompheid van de moeder geborsten.

Den agttienden dag waren de ringen nog hoog rood , derzelver baſis zeer hard , en de pokpuisten beiden met een hoogbruine korst overdekt.

Ik heb gemeend dit geval hier bij te moeten voegen , om dat het is voortgebragt door ſtof , bij het eerstverhaald geval geteeld : gaarne had ik met de ſtof , uit dit geval gebooren , weer andere inëntingen gedaan , om te zien of deeze ſtof weer diergelijke gevallen zou hebben voortgebragt ; dog hier toe is mij , gelijk ik gezegd heb , de gelegenheid benomen.

Of ik nu de reden dezer traage werking van de koepokſtof in het geſtel van het kind , of in den aart van de ſtof , zelve zoeken moet , durve ik niet bepaalen ; wij kennen nog te weinig den aart dezer ſmetſtoffe , om hier over een beſlisſend oordeel te vellen ; maar zonderling en opmerkingwaardig is het mij voorgekomen , dat juist die zelfde ſtof van het meisje , bij wie het ééne wondje zo veel later dan het andere gevat heeft, ook bij dezen jongen zo lang ſcheen te rusten , eer zij tekenen gaf van gevat te hebben , en de koepokken voortbragt.

Zoude de ſmetſtof , van dit voorwerp genomen , wederom bij een ander diergelijke traage werking

te

te weeg brengen, even als de ſmetſtof van koepokken, met eruptie bij anderen, insgelijks koepokken met eruptie voortbrengt?

Zoude deze ſmetſtof aan zulke verſchillende wijzigingen of modificatien onderhevig zijn? Is het aan de meerdere of mindere abſorbtie, dat men de ſpoedige of traage werking der koepokſtof moet toeſchrijven? Is de reden van de verſchillende werking der koepokſtof in de verſchillende ſoorten van Pathologiſche Reactie te zoeken?

De ondervinding en naauwkeurige waarneemingen zullen ons door den tijd in ſtaat ſtellen deeze vragen te kunnen beantwoorden.

DUITSCHLAND.

Berlijn.

Het Opper-Collegium Medicum & Sanitatis, alhier, heeft aan alle practiſeerende Doctoren ter deezer plaatze eene verordening laaten afgaan, waarin dezelve gelast worden hunne ondervindingen, ten aanzien der Inënting van de Koepokken, mede te deelen.

Bran-

Brandenburg.

De Heer Dr. J. K. SIJBEL, Schrijver der Erfahrungen uber die Kuhpokken, heeft in openlijke papieren laaten bekend maaken, dat hij, uit hoofde van het gerucht, als of eenige kinderen naa de behoorlijke werking der koepokken van de kinderziekte zouden zijn aangetast, ieder uitnoodigt om daar op oplettend te zijn; des belooft hij hem, die hem van de meer dan honderd kinderen, die hij zedert anderhalf jaar heeft ingeënt, en die inënting als beveiligende verklaard heeft, een zodanig geval weet aan te wijzen, eene belooning van *Tien Ducaaten.*

Regensburg.

Sedert kort heeft men ook hier de Inënting met de *Vaccine* ingevoerd, onder aanmoediging van den Keizerlijken Commisfaris, Prins van TOUR EN TAXIS, die zijn eige Dochtertjen aan deeze kunstbewerking onderworpen heeft.

BENGALEN.

'Er zijn Berichten, dat ook de Inënting der Vaccine in dit gedeelte der waereld is doorgedrongen.

FRANSCHE REPUBLIEK.

Marseille, den 10den Germinal.

Er is geen nieuws in onze Stad, dan de nieuwe inënting der Vaccine. Dr. DUCROS, van Sainte Tulle, die reeds 1354 persoonen, in twee en twintig verschillende Gemeentens, van de Basses Alpes, en de Bouches du Rhone, gevaccineerd heeft, heeft zich te Marseille nedergezet, en zich aan de Huisvaders en Huismoeders geaddresseerd, om hun uit te noodigen tot het bewerkstelligen der Vaccine op hunne kinderen, het welk hij hun *gratis* aanbiedt. Deeze menschlievende Geneesheer, reeds vermaard in alle de deelen van zijn kunst, heeft zulk een vertrouwen, en zulk een geestdrift weeten in te boezemen, dat 150 kinderen van de eerste dag af zig aan zijn medehelper in de Vaccine hebben aangeboden. Eene zo volkrijke Stad als Marseille, en wegens haar brandend climaat zoo aan Epidemie van ineenloopende kinderziekte blootgesteld, zal altijd onder het getal van de weldoeners van de menschelijkheid hem tellen, die zig zelven zoo edelmoedig toewijdt aan het behoud der menschen. Naar 't voorbeeld van Parijs, zullen de geconstituëerde Magten van deeze Stad met alle hunne kragten de nieuwe inënting ondersteunen,

en de Prefect, CHARLES LECROIX, heeft de Geneesheer DUCROS met onderscheid ontfangen. De gelukkige uitflag, waar van wij hier een feest met zo veel geestdrift en zegeningen voor de eerste Consul gevierd hebben, doet ons hoopen, dat het Gouvernement niet zal vergeeten, reizende Vaccinateurs te zenden, om deeze zoo gewigtige, en nieuwe kunst, om menschen te behouden, en dus de waare rijkdommen der volkeren te vermeerderen, in de Campagnes over te brengen.

Zie hier eenige regels uit het Adres van den Burger DUCROS: „ Aangevuurd door de voor-
„ deelen der Vaccine, reisde ik in l. l. Vende-
„ miaire naar Parijs, ik bestudeerde, in 't huis
„ van gezondheid van Doctor COLON, mijnen
„ vriend, de ontwikkeling der Koepok; ik ver-
„ geleek haare natuurlijke goedaardigheid met de
„ somtijds akelige toevallen van de kinderziekte,
„ zelfs ingeënt zijnde, en ik beloofde mij aan
„ de gedagtenisse van JENNER eer aan te zul-
„ len doen, door mijn eigen kind, bij mijne
„ terugkomst, te vaccineeren."

„ Sedert de 30ste Brumaire tot heden toe, heb
„ ik 1354 persoonen, het zij in de Basses Alpes,
„ het zij in de Bouches du Rhone, gevaccineerd;
„ ik heb kinderen met de Vaccine ingeënt, die
„ pas geboren waren, opgewassenen, huwbaare
„ meisjes, agt zwangere vrouwen, en in de agt-
„ ste maand van hun zwangerheid; ik heb den
„ Burger BARDONNAUCHE van Volx, een
„ man

„ man van verſtand, en 60 jaaren oud, gevac-
„ cineerd."

„ Om de Inwooners van Volx te overtuigen,
„ dat de Vaccine geene ziekte is, vaccineerde
„ ik 'er meer dan 160 kinderen, beſmet van Ca-
„ tharraale Epidemiſche ziekte. De Vaccine heeft
„ haare loop gevolgd, zonder dien van de regee-
„ rende ziekte te ſtremmen."

Eindelijk eindigt de Burger DUCROS zijn wel-ſpreekend Adres met deeze woorden: „ ô Gij,
„ die voor 't geluk der menſchen zijt gebooren,
„ weet uwe heerſchappij op haare waarde te
„ ſchatten, de deugd, de talenten zijn niet altijd
„ voldoende, om de onſtandvastigheid van een
„ jong egtgenoot te beteugelen; de vriendſchap,
„ wel is waar, word uit de gewoonte gebooren;
„ maar de liefde, dat verheven gevoel, voedt
„ zich onophoudelijk met de bewonderingen der
„ ſchoonheid."

Bericht van het Committé Centraal der Vaccine.

Het Centraal Committé der Vaccine heeft van den Burger MAC-MAHON den bijgaanden brief ontvangen, over de uitbotting bij den kleinen CRONIER, den 15den Germinal voor den dag gekomen, 46 dagen naa zijne vaccinatie.

Zes zijner Leden zijn 'er op onderſcheiden tijden geweest, om de natuur der uitbotting op te neemen, en haaren loop te volgen.

Om de onzekerheden, die zich in dit voorwerp hebben opgedaan, te verdrijven, heeft het Committé alleen de partij gekozen, welke nu kan ſtrekken om het Publiek te verlichten, die, naamelijk om verſcheiden kinderen met de ſtoffe van deeze uitbotting in te enten.

Den 23ſten is een van hun ingeënt geworden met ſtof van de pokken, genomen op den 8ſten dag, en die naauwlijks vloeibaar genoeg was om het op een Lancet te doen; zoo verre was het met de opdrooging reeds gekomen. Den 25ſten zijn de rooven opgeligt, en den 26ſten zijn vier kinderen ingeënt.

Het Committé zal aan het Publiek rekenſchap geeven van deeze dubbele proef, enz.

Parijs, den 26ſten Germinal, het 9de Jaar.

THOURET, *Preſident.*
HUSSON, *Secretaris.*

MAC-MAHON, Med. Dr. aan het Committé Generaal van Vaccine.

Parijs, den 25ſten Germinal, het 9de Jaar.

BURGERS!

De Burger DUFAIJ heeft verſlag gedaan in het Journal des Anciennes Petites Affiches, van den 15den Germinal, wegens de uitſlag, voor den dag gekomen, bij den kleinen CRONIER, die ik heb onderworpen aan de Inënting der Vaccine. Ik zal

mij

mij hier geenszins uitlaaten over het characteristieke van deeze uitbotting, waarvan gij, zonder twijffel, aan het Publiek zekere en naauwkeurige berichten geeven zult. Ik zal mij alleen bepaalen bij de opheldering van de talrijke onnaauwkeurigheden van het verflag van den Burger DUFAIJ, die, ik weet niet om welke reden, de waarheid zoekt te veranderen.

Het is onwaar, dat de uitbotting den 8ften dag heeft plaats gehad. De ontwikkeling der Vaccine heeft zich beginnen te openbaaren in het gewoon tijdftip, dat is op den 4den dag.

Het is even onwaarächtig, dat deeze Koepokken ingedrukt werden, èn dat men de draaden tusfchen twee glazen deedt. — Men heeft verfcheiden kinderen van arm tot arm ingeënt, bij welk de Vaccinatie volkomen geflaagd is, en men heeft 'er verder glazen voor de Provincien mede belaaden.

Ik weet niet van de galbraakingen en de koorts, die volgens den Burger DUFAIJ op den 11den dag zouden voorgevallen zijn.

De uitflag, dien hij *variolique*, pokächtig, noemt, verfcheen, volgens zijn bericht, op den 20ften Germinal, te beginnen op den 15den, 46 dagen naa de Vaccinatie, en het was niet dan op den 18den derzelfde maand, dat de kooringen, de braakingen, de hoofdpijn en verftopping plaats hadden; iets het geen een tegenftrijdigen loop met de kinderziekte aanduidt, waarin de koorts altijd de uitbotting vooraf gaat.

Ik bevestig, dat het kind de eerſte dagen van deeze uitbotting altijd ſchool geweest is, en het huis niet hieldt, dan om dat men het verweet, dat het ſchurft was.

Eindelijk voeg ik 'er bij, dat op den 7den dag na de uitbotting, en de 4de na dat de koors zich openbaarde, de opdrooging bijna volkomen plaats hadt.

(Ondertekend)

MAC-MAHON.

Parijs.

AAN ***

Het volgende, ſchoon meer tot de Ecole Veterinaire, dan wel tot het onmiddelijk en rechtſtreeks doel van uwe Brieven en Waarneemingen, betreffende de Vaccine, behoorende, ſcheen mij in het zelve egter met recht een plaats te mogen beſlaan; het is overgenomen uit een geächt Fransch Journaal.

N. N.

De voorſpoed der Vaccine, als een voorbehoedmiddel der kinderpokken, heeft bij mij het denkbeeld doen ontſtaan, om dezelfde proef te neemen aan de dieren, zo nuttig voor den mensch, bij welke eene gelijkvormige ziekte jaarlijks de grootſte verwoestingen aanricht. 'Er is geen jaar, waarin men niet talrijke kudde wolvee

de

de ſlagtoffers worden ziet van de Knobbel- of Schaapenpokken, (Clavelée of Clavcau) die voor de Schaapen zijn, het geen kinderziekte voor de menſchen is. Deeze peſtäartige ziekte neemt alle jaaren een derde, de helft, of ſomtijds meer van de kudden weg, onder welke zij zich openbaart. Zij deelt zich zo ligt mede, dat, zonder de grootſte voorzorgen, het niet zeldzaam zij, dat zij eene geheele kudde heeft aangetast, terwijl de nabuurige geenzins de doodlijke beſmetting ondervinden.

Tot hier toe heeft men geen ander behoedmiddel tegen dezen vernielenden geesſel der Schaapen geweeten, dan een volſtrekte afzondering, en het opſluiten der onderſcheiden kudden, in hunne onderſcheidene weide; maar deeze voorzorg is ongenoegzaam. 'Er is alleen toe nodig, dat eenige beſmette dieren langs den gemeenen weg gaan, of over de landen van een Landbouwer, ('t geen, buiten zijn weeten, vooral in ſchemerävond plaats heeft,) in alle zijne zorgen en oplettendheden te leur te ſtellen. Wat meer is, meermaalen heeft men kudden, door deeze ziekte aangegreepen, gezien, zonder dat men den minſten ſchijn van gemeenzaamheid met andere beſmette beesten heeft kunnen vermoeden.

Ik zelf heb driemaalen aanmerklijke verliezen van deeze verſchriklijke beſmetting geleeden, en ongelukkig, mijne Schaapen van het fijnſte ras zijn 'er niet van verſchoond gebleeven.

Men kan ondertusſchen oordeelen door den prijs

van wolvee van fijn ras, hoe kostelijk de aanwending van een behoedmiddel zijn zou, dat eenigermaate een zoo belangrijk gedeelte van den Landbouwer in veiligheid zou ſtellen; en hoe zou hij, zonder twijffel, zijne zorgen voor zijne kudden verdubbelen, zo hij de verzekering kreeg van eenmaal 'er de vruchten van te zullen plukken.

Alles doet mij gelooven, dat de Vaccine, die aan het menſchengeſlacht geappliceerd, van zulk een gelukkig gevolg geweest is, om zeer goede redenen, bij dieren aangewend, gelijke voordeelen zou kunnen aanbrengen. Bij gevolg heb ik voor, binnen weinige dagen, twaalf Schaapen van onderſcheiden ouderdom te vaccineeren, het geen kan geſchieden onder de ſchouders, of op andere plaatzen van wol ontbloot; en na dezen kunstbewerking die Schaapen, bij welke de Vaccine haare gewoone uitbotting blijkbaar zal gehad hebben, te zenden in eene kudde, beſmet met de Knobbel. Ik zal weldra, naa eene zoo ſterke proef, weeten, of de koepokſtof mijne Schaapen beveiligd heeft tegen de ziekte van den Knobbel.

Ten dien einde noodig ik de Landlieden uit, die een kudde met deeze ziekte beſmet mogten hebben, in den omtrek van vijf mijriametres van de hoofdſtad, van het mij te doen weeten, op dat ik 'er, met hun goedvinden, mijne gevaccineerde Schaapen zou kunnen zenden. Ik zal 'er dezelve drie geheele agtereenvolgende maanden laa-

laaten, een tijd noodzaaklijk om aan de ziekte van de Knoobel den geheelen loop te laaten, die hij bij eene kudde hebben kan; en naa deezen tijd zal ik niet afzijn, aan het Publiek den uitflag te doen weeten, die ik hoop dat aan mijne verwachting beandwoorden zal. Ik zal deeze proefneeming verfcheiden maalen kunnen herhaalen, bovenal zo de eerfte, door het gunstig gevolg, dat ik hoop, agtervolgd wordt.

SILVIJ rue hautefeuille.

HET CENTRAAL COMMITTÉ DER VACCINE.

Het Committé had in haare verfcheidene bekendmaakingen zorg gedraagen, om voor te komen, dat in eenige omftandigheden de inënting met Koepokftof op zekere voorwerpen, haare gewoone loop niet volgde, en plaats verleende aan een valsch Vaccine, welke den mensch niet voor de Kinderziekte behoede. Dezelve onderrichting was reeds aangekondigd door de Engelfche Inënters, en door den Burger ODIER, te Geneve. Dit gaf geleegenheid om te denken, dat eenige Individus aan deeze ontäarting der Vaccine onderhevig, en behandeld door Doctors die 'er geene volkomen kennis van hadden, de flagtoffers van deeze dwaaling zouden kunnen zijn, en die hun de Kinderziekte zouden bezorgen, zig bloot ftellende aan deszelfs befmetting.

Deeze vrees is ongelukkig geregtigd geworden, door 't voorbeeld, waarvan de Burger ODIER, in 't laatſte Nommer der Bibl. Brittan. rekenſchap heeft gegeeven, en geheel nog onlangs onder onze oogen in een der nabuurige Dorpen van Parijs.

Het Proces-Verbaal van dit laatſte geval, het welk bij het Committé is gedeponeerd, laat geen twijffel over of het Kind, waarover 't handelt, alhoewel toevertrouwd aan de zorgen van een man van verdienſten en talent, heeft de valſche Vaccine gehad. De ſtoffe, waarmede men het heeft gevaccineerd, was, door eene omſtandigheid, welke men niet heeft kunnen voorzien, van een voorwerp op de vijftienden dag van zijne Vaccinatie. Deeze ſtof was troebel, ondoorſchijnend en van eene na-etter zweemende couleur. Van de derde dag was 'er bij de prikjes een ſtraalkring of roodheid, welke vorderingen geduurende de volgende dagen gemaakt had; en ieder pok was veranderd in een blaasje, dat op den zesden dag was opengegaan, loopende uit dezelve een vocht, dat opdroogende een geelagtige roof halfdoorſchijnend en van couleur als gom formeerde. Deeze roof afgevallen zijnde den elfden dag, wierd vervangen door een andere van 't zelfde ſoort, onder welke zig een etteragtig vocht had geformeerd, het welk onder haare oppervlakte 'er uit droop, en die afgevallen is, den een-en-twintigſten dag.

Men kan niet ontkennen bij den loop dezer valſche Vaccine, dat zo maklijk als gewigtig is, om

om dezelve te onderſcheiden, en dat het Committé bijzonder zorg had gedraagen is, in haar onderricht, om dezelve wel te caracteriſeeren. Wij denken, dat het de pligt is van het Committé van alle geleerde Mannen, en zelf van 't Gouvernement, om de aandagt op te wekken bij alle lieden der kunst, en burgers over een onderwerp van zo een dringend belang. Het is ter voorkoming van alle misverſtand, dat het Committé bovenäl verzogt heeft, om de oprichting van een Centraal Hospitaal, alwaar de Officiers der Gezondheid konden komen, om met hunne oogen de teekenen der waare Vaccine te leeren kennen: dit Hospitaal is nu open voor alle zodanigen, die 'er de vorderingen der Vaccine zullen begeeren na te gaan; en voor hun, die een verwijdering kan berooven van dat middel om zig te onderrichten, is het Committé van voorneemen, op nieuw haar onderwijs bekend te maaken.

Naarmaate de langduurigheid der tijd, dat de Vaccinatie bij ons in gebruik is, en bovenäl zeer is verſpreid geworden, kan men zig verwonderen, dat dergelijke feilen niet eer zijn opgemerkt. Hoe onderſcheiden de valſche Vaccine van de waare zij, moet men het onderſcheid gezien hebben, om dezelve niet te verwarren, het gemak, waarmede zij zig laat overvoeren door de Inënting, de plaatstlijke ontſteeking, en de ſtraalkring, welke haar verzelt, alles daarënboven doet ons gelooven, als men dezelve in aanmerking neemt, dat het de waare Vaccine is. In onze eerſte proeven zijn wij hier-

om-

omtrent zelf bedroogen geweest. De Burger ODIER, en de Geneesheeren van Geneve, zijn tot dezelfde dwaaling vervallen, toen zij hunne proeven begonnen. Maar door den tijd onderricht, heeft men een middel gehad, om die misgreep te herstellen, de voorwerpen met nieuwe en waare Koepokstof inëntende, heeft zig geene zwaarigheid voor het oog opgedaan. Zij die, zonder ook zo gelukkig zijn, gelijk wij 'er in zijn bedroogen geweest te zijn, moeten dan voordeel trekken uit het voorbeeld dat ons is overkomen, en deeze omstandigheden moeten alle berispingen verwijderen.

Voor 't overige heeft de kinderziekte mooglijk geen daadelijk voordeel in dit opzigt boven de Vaccine. 'Er bestaan vliegende kinderpokken, welke het publiek en de lieden der kunst voor de waare kinderpok genoomen hebben, en veel geleerde Geneesheeren denken nog dat het is om die twee ziektens onder elkander verward te hebben, dat men die herhaalingen bijbrengt der kinderziekte, waarvan zij de wezentlijkheid betwisten. De inënting zelve heeft zomtijds geleegenheid gegeeven tot bedrieglijke verschijnzelen, waar door men zig heeft laaten bedriegen, en onder het getal der voorbeelden, welk wij dienaangaande zouden kunnen bijbrengen, zullen wij het geval der vermaarden TISSOT aanhaalen, die een kind, dat hij zeer bemindde, hebbende doen inënten, en op autoriteit van DIMSDALE, en andere Inënters, met de teekenen van besmetting, die zig geopenbaard hadde, te vreeden zijnde, zig 'er tegen verzette,

dat

dat de inënting herhaald wierd, en had het ongeluk eenigen tijd daarna van het aan de kinderziekte te verliezen- Men weet, dat dit voorval over de laatste jaaren van zijn leeven veel verdriets verſpreid heeft, en men verzekert, dat hij van toen af niet heeft nagelaaten, om ieder dag, en in ieder ſaiſoen, in 't gezigt van alle de inwoonders van Lauſanne, een bloem op het graf van dit kind te brengen.

Deeze aanmerkingen ſtaaven, van hoe veel gewigt is, van de vaccinatie niet toe te vertrouwen aan menſchen, die te weinig geoeffend zijn om dezelven te erkennen; deeze voorzorg is niet te misſen, indien men het vertrouwen van de Vaccine wil behouden, dat zij verkreegen heeft, en dat de proeven, welke iedere dag op alle de punten der Franſchen Republiek plaats grijpen, verzekeren.

Parijs, den 3den Frairial.

Was geteekend van alle de Leden van 't Committé.

THOURET, Preſident, J. J. LEROUX, PINEL, MARIN, JADELOT, SALMADE, DE LA ROCHE, MONGENOT, DOUSSIN, DUBREUIL, QUELLOTIN, PARFAIT, HUSSON, Secretaris.

Voor Copie conform.

(Was getekend)

HUSSON, Secretaris.

BATAAFSCHE REPUBLIEK.

Aan den Redacteur der Verzameling van Brieven en Waarneemingen, betreffende de Vaccine.

De volgende Proeven en Waarneemingen, betreffende de inënting met koepokſtof, en de overinënting met kinderpokſtof, zijn mij door den verpligtenden Geneesheer, F. GULJÉ, Lid van het Vertegenwoordigend Ligchaam, ter hand geſteld, wiens Zoon, W. F. GULJÉ, Geneesheer te Helmond, dezelve aan hem had overgezonden. Ik heb daarbij de vrijheid bekomen, om deeze Proeven en Waarneemingen publiek te maaken, en ik vleije mij, dat ik aan veelen mijner Land- en Konstgenooten geen ondienst doe, met dezelve ter hunner kennis te brengen.

Ik voege hier bij een uittrekſel uit een Brief, door mijn vriend B. O. CONINCK WESTENBERG, Med. Doctor te Deventer, op den 23ſten Julij l. l. aan mij geſchreven: behalven, dat dezelve de voorbehoedende kragt der koepokken tegen de kinderziekte bevestigd, bevat deze Brief een gewigtig bewijs, voor het niet ontaarden der koepokſtof, waar door ten minſten de belagchelijke zwaarigheid, die men der koepok-inënting in den weg ſtelt, als of men verpligt zoude zijn om geduurig op nieuw ſtof van een beest te neemen, volkomen wordt opgeheven.

De

De groote zaak toch, waar het op aankomt, is, om hun, die 'er belang bij hebben, te overtuigen, dat echte koepokken, eenmaal volkomen doorgeſtaan, het vermogen bezitten, om den mensch tegen de kinderpokken te beveiligen; elk Geneesheer derhalven, die zich zelven en zijne medemenſchen hier van door Proeven en Waarneemingen overtuigd, doet der menschheid eenen onuitſpreekelijken dienst, daar het reeds ontegenzeggelijk beweezen is, dat de koepokken nimmer beſmettelijk zijn, doorgaands eene niet noemenswaardige ongeſteldheid voortbrengen, nimmer doodelijk zijn, en in alle die levenstijden, en in alle die omſtandigheden veilig kunnen worden ingeënt, in welke een ervaaren Geneesheer de inenting der gewoone kinderpokken voor zorgelijk houdt, en dezelve niet durft onderneemen.

Zulke groote voordeelen leggen rechtſchapene ouderen de verpligting op, om hunnen aandacht te vestigen op dit nieuw ontdekt voorbehoedmiddel, het welk, (indien het altoos en op den duur proef houdt, waaraan ik niet twijfel,) zulke gewigtige voordeelen heeft boven de anders zo weldaadige inënting der gewoone kinderziekte.

Immers behalven de ongelukken, die 'er, hoewel niet menigvuldig, echter nog maar al te dikwerf bij de inënting der gewoone kinderziekte gebeuren, — behalven de zwaardere ziekte, die dezelve doorgaands voortbrengt, is het toch onbetwistbaar, dat de ingeënte kinderpokken, even zoo wel als de natuurlijke, beſmettende zijn, en dier-

dierhalven het pokgift doen aanweezig blijven, en ons de hoop beneemen, om deeze vreesselijke plaag eenmaal geheel uit te roeijen; het is dus gemakkelijk te begrijpen, dat in pok-epidemiën de inënting der gewoone kinderpokken niet aan te raaden is, in die gedeelten van volkrijke plaatzen, die door de geringere clasſe van lieden bewoond worden; — deels om het voortplanten van het pokgift, het welk aldaar, door gebrek aan zindelijkheid en andere noodige precautiën, de dampkring geweldiger, dan elders besmet; — deels om dat het niet mogelijk is, aan de ingeenten het behoorlijk voedzel te verschaffen, en hun den verëischten leefregel te doen houden; alle welke voorzorgen bij de inënting der koepokziekte veel minder, zo niet geheel, onnoodig zijn.

Ik wenſche, dat allen, wien het heil der maatſchappij ter harte gaat, de vermogens van hun verſtand aanwenden, om hunne minkundigen Landgenooten, in eene zaak van zoo veel gewigt, voor te lichten. De geduchte kinderziekte woedt zedert een geruimen tijd verſchrikkelijk in onderſcheidene oorden van ons Vaderland; zij rukt overal, waar zij woedt, dagelijks een aantal van onſchuldige ſlagtoffers ten grave (*), en laat aan de

(*) Hier in den Haag zijn, zedert de maand November 1800, tot den 30ſten Junij dezes Jaars, driehonderd en negentien menſchen aan de kinderpokken geſtorven.

de overblijvenden het zielverscheurend denkbeeld na, dat 'er een middel bestaat, het welk, bij tijds aangewend, meer dan waarschijnlijk hunne dierbaarste panden behouden had.

Eene nieuwe ontdekking, bedaard, naauwkeurig, getrouw en onbevooroordeeld te onderzoeken, voor en al eer dezelve voor goede munt aan te neemen, is het eigenaardig character onzer groote Natie; — maar eene zaak, zoo belangrijk als deeze voor het menschdom worden kan, zonder zelf handen aan het werk te slaan, zonder zelf inëntingen en over-inëntingen te doen, voor de Natie als eene onverantwoordelijke onvoorzichtigheid, als het werk van eenen dollen Engelschman uit te krijten, en hun, die deeze nieuwe inënting bewerkstelligen, *Empirici* te noemen, was nooit het kenmerk van den edelen man, die niets dan waarheid zoekt, het behoud en den welvaart van zijnen evenmensch boven alles stelt, en daar aan zijne eigenliefde en belang grootmoedig durft opofferen.

DIBBETZ.

In den Haag,
den 3. Augustus, 1801.

Proeven, Waarneemingen, en Vergelijkingen, gedaan door W. F. GULJÉ, Med. Doct. te Helmond, Meijerij van den Bosch, betreffende de Inënting der Koepokken.

Eenige maanden geleeden, wierd ik door een

Brief uit den Haag, van mijn Vader, verzogt, eenige Proeven te doen, omtrent de Inënting der Vaccine.

Hij ſchreef mij daar in, dat hij reeds eenige Kinderen, ingeënt door de Geneesheeren DAVIDS, DIBBETZ en BAARS, had bezogt, en den loop der inënting had naargezien; dat de trap der ziekte, (indien men dezelve zo noemen mag,) door deeze kunstbewerking veroorzaakt, bij die kinderen zo gering was geweest, dat die door derzelver ouders, of oppaſsers, naauwelijks was beſpeurd geworden. —— Dan dat hij door dit niet proefondervindelijk overtuigd was, dat de Vaccine den mensch behoede, (zijnde dit het eenige doel van deeze inënting,) tegen de beſmetting van de natuurlijke kinderziekte, terwijl, voor zo verre hem toen bekend was, aldaar nog geene inëntingen der natuurlijke kinderziekte op kinderen, van voorens *gevaccineerd*, gedaan waaren.

Dat hij wel door bekende kundige mannen, die hem boven alle uitzondering toeſcheenen, *historisch* van de waarheid deezes behoedmiddels, doch niet *proefondervindelijk* overtuigd was; mij derhalven verzogt, met de naauwkeurigſte geneeskundige oplettendheid, zonder door eenige voor- of tegeningenomenheid, omtrend deeze nieuwe uitvinding, te zijn gedreven, met de ſtrikſte onzijdigheid, en enkele zugt ter ontdekking der waarheid, proeven hieromtrend te neemen.

Uit het volgende zal den Leezer zien, in hoe verre ik aan gemelde verzoek heb voldaan. Sedert

dert ik gezegde Brief ontvangen heb, zijn 'er door mij met de koepokstof omtrend 150 kinderen ingeënt. Het beloop en uitslag deezer inëntingen, hier te melden, is overbodig, en zoude mij noodzaken in herhaalingen te vallen, welke reeds door andere Inënters aan het publiek met de meeste naauwkeurigheid zijn bekend gemaakt. Zij zijn alle even gemakkelijk en even gelukkig ten einde geloopen.

Ik zal mij derhalven maar alleen bepaalen bij het verhaal van de drie volgende gevallen, welke eigentlijk aan de op mij opgelegde taak bijzonder behooren.

Den 2den Junij deezes jaars, wierd aan CORNELIA KLUMPERS, een zwak meisje, oud 5 jaaren, door mij met twee steekjes op elken arm, de Vaccine ingeënt.

Den 4den dag der inënting waren de eene, op den eenen, en de twee inëntingsstippen op den anderen arm ontstooken.

Op den 5den verdweenen de twee 's daags te vooren op den eenen arm ontstoken steekjes, terwijl het andere op den anderen arm meer opkwam.

Den 7den verhefte het zig meer en meer.

Den 10den stond de pok zeer verheven.

Den 11den was 'er een ronde roosächtige kring om de pok, dezelve was met veel helder vocht gevuld, met het welk ik op die dag 15 anderen inëntte.

Den 12den. De ontsteeking rondöm de pok breidde zig meerder uit, den arm was zeer ge-

zwollen, en de Lijderesse was een weinig koortsachtig.

Den 13den. De roosächtige kring om de pok verminderde, de arm ontzwol; de Lijderesse was gezond, en de pok droogde op.

Op den 13den Junij l. l. entte ik de koepokstof in, aan JACOBA KLUMPERS, een gezond en sterk meisje, van 10 jaaren, en aan deszelfs zuster, 8 jaaren oud.

Den 3den dag der inënting. De inëntingsstippen gezwollen en ontstoken.

Den 5den. De steekjes meerder opgekomen en ontstoken; de beide Lijderesfen waren min of meer onlustig, klaagden over pijn in 't hoofd, en onder de oxels, en waren koortsächtig.

Den 7den. De pokken meerder opgekomen, en omgeeven met eenen roosächtigen rand.

Den 8sten. De pokken waren reeds opgezet met Limpide vocht, zodaanig dat ik 'er op die dag weder anderen mede inënte; de meisjes waren wel.

Den 9den. De roosächtige rand om de pokken verdween; de pokken zelve begonnen reeds op te drogen, en alles liep met de volgende dagen geregeld en wel af.

Omtrend 17 jaaren geleden, zijn aan mij, door mijn vader, de natuurlijke kinderpokken ingeënt; ik heb daar van eenige weinige pokken gehad: de reden, waarom ik dit hier plaatze, zal de Lezer uit het even hier volgende wel vatten.

Op den 3den deezer maand Julij, entte ik de bo-

bovengemelde drie meisjes, en mij zelve de natuurlijke kinderpokken in, met twee ſteekjes op elken arm. — De ſmetſtof, waarmede de inënting geſchiedde, was geheel versch, zijnde onmiddelijk warm uit de pok genomen. – 's Nagts klaagden de Lijderesſen over jeukte aan de inëntingsplaatzen.

Den 2den dag der inëning. De inëntingsſtippen ontſtoken, en een weinig gezwollen.

Den 3den dag. 's Morgens de zwelling ſterker, de ontſteeking niet minder dan den voorigen dag; 's avonds was de ontſteeking bijna geheel weg.

Den 4den dag was alles verdweenen.

Bij mij werkte deeze inënting op dezelve wijze, zij veroorzaakte plaatſelijke ontſteeking en zwelling, doch zonder verder eenige verandering, die de minste overeenkomst met de natuurelijke kinderziekte had, te kunnen veroorzaaken. Ik heb mij met dezelve ſmetſtof, en op dezelve momenten ingeënt, om, zo de Lijderesſen de kinderziekte niet kreegen, gelijk zij die niet gekreegen hebben, naauwkeurige vergelijkingen te kunnen maaken, met de uitwerking van het natuurelijk pokgift op die, welke *gevaccinèerd* waaren, en op die geenen, welke de natuurelijke kinderziekte gehad hadden.

En hier door heb ik gezien en gevoeld, dat de uitwerking daar van op beiden dezelfde was.

Ook heb ik waargenomen, dat de koepokſtof bij die geenen, die van voorens de kinderpokken

gehad hebben, wel eenige plaatſelijke ontſteking, jeukte, weinige zwelling, en puisten kan veroorzaaken, doch geene pokken kan doen voorkomen. Ik nam hier van de proef op mijn eigen huid, door mij de Vaccine in te enten met 17 ſteekjes; dezelve ontſtoken, wierpen puisten op, mijn arm zwol, dan daar kwamen geen koepokken te voorſchijn.

Uit dit alles, vertrouw ik, dat ieder oprecht Geneesheer, en elk, die eenigzins doordenkt, zich met mij in de noodzaakelijkheid gebragt zal zien van te moeten beſluiten, *dat zo wel de koepokziekte, de vatbaarheid, (ſusceptibilitatem,) van eene toekomende kinderpoksbeſmetting kan uitdooven, of wegneemen, door zodanige verandering, die zij in de bewerktuiging van 's menſchen lichaam te weeg brengt, als de natuurlijke kinderziekte zelve.*

De proeven, welke ik genomen heb, zijn niet veel met opzigt van derzelver getal, doch zeer zeeker veel afdoende, en genoegzaam, om door dezelve met meer anderen vergeleken, te helpen overtuigen. — Veele oude onbuigbaare koppen, vooringenomen met haat tegen al wat nieuw is, laaten zig niet overtuigen, dan na een tijd lang *authoritativé* gebromd te hebben, zwijgen zij..... Hier van menigvuldige voorbeelden omtrend de geheele nieuwe ontdekkingen en uitvindingen in de als 't waare geheel herſchaapen Scheidkunde. Een tweede clasſe van Geneeskundigen is 'er, het welke ſtil zit, en tot nog toe door geen genoeg-

zaa-

zaame beſlisſende proeven, in dit ons Vaderland; door anderen genomen, omtrend het nuttige van deeze geheele nieuwe inënting, overtuigd is. — Naauwkeurige en allezins onzijdige Waarnemingen en Proeven, zullen aan deezen de waarheid doen zien; die te doen, vorderen plicht en beroep bij elk rechtſchapen Geneesheer, en de bekendmaking daar van, de liefde tot zijn evenmensch.

En eindelijk is 'er een derde ſoort van zogenaamde Geneesheeren, die, om geleerd te ſchijnen, op alles vitten, alles beknibbelen, op alles ſmaalen, en alles met een opgetrokken neus en t'zaamgefronste lippen op eenen meesterlijken toon beöordeelen. Voor deeze helpen geen overtuigende aanmerkingen, geen alles afdoende, met de meeste trouw genomen proeven. Onkunde en kwade trouw beſtuuren hunne handelingen, en het voegzaamſte is, zig door hun niet te laaten affchrikken, maar hunne pijlen op het ſchild van verachting te ontvangen. Laat ons dan de handen in elkander ſlaan, den ijver verdubbelen, in het doen van verdere proeven, ten einde de minnaar der waarheid van de nuttigheid in deeze, of indien mogelijk van het onnutte, overtuigd werden, ten einde te bewerken, zo het eerſte waar is, waar aan ik niet meer twijfele, dat 'er jaarlijks duizende menſchen minder in ons Vaderland door EENE ZIEKTE omkomen. En dan zullen 'er binnen weinige jaaren meerder ſterfgevallen, door

deeze ontdekking van den grooten JENNER worden tegengegaan, als 'er van de tijden van HIPPOCRATES af, tot nu toe, door de *Medecamina Compoſita*, (de Heeren Apothecars houden mij dit ten besten.) zijn voorgekomen.

Men zal dan met recht deezen verdienstelijken man toevoegen, het geene M. STOLL tot den grooten STORCK zeide:

Tu te ipſe nempe tuum nomen longisſimo ævo conſignasti, non interiturum, quousque humanum genus hanc terram colet, iis malis presſam, quorum antidoton reperisti.

Helmond,
den 15den Julij, 1801.

Uittrekzel uit een Brief van B. O. CONINCK WESTENBERG, Med. Doctor, te Deventer, aan R. DIBBETZ, Med. Doctor, in den Haag.

Het getal mijner ingeënten, of liever gevaccineerden, beloopt thans twee- en zeventig, welke alle zeer goede Koepokken gehad hebben, doch drie derzelve bekwamen valſche Koepokken, het welk ik ontdekte, en ze dadelijk, na dat die afgelopen waren, weder inëntte, waarop ook goede Koepokken door de tweede inënting voor den dag kwamen.

De agt eerst gevaccineerde kinderen heb ik, na verloop van een vierendeel jaars, zijnde in 't laatst der maand Junij, met natüurlijke pokſtof ingeënt, vermits dezelve toen in de Stad waren, 't welk ik ont-

ontwaar wierd door mijn Collega, den Stads Medicinæ Doctor AMMAN, welke in zijn post daar geroepen was; ik begaf mij derwaards, om die natuurlijke pokken te zien; het kind was vol, egter waren het zeer groote en *variolae discretae*; ik voorzag mij van ſtof, en begon de inënting, maakte op ieder arm vijf lancetſteeken, om des te zekerder te zijn; op den vijfden dag na de inënting ſcheenen de wondjes eenigzins ontſtoken, het welk op den zesden dag nog duidelijker te zien was; het bleef egter bij eene geringe plaatſelijke ontſteeking tot op den negenden dag, toen tot mijn groot genoegen alle tekenen van ontſteeking geheel verdweenen waren, en geene natuurlijke pokken gevolgd zijn.

Wat betreft het ontäarten der koepokſtof, kan ik met zekerheid u melden, dat ik thans nog inëntte van de, door u aan mij toegezondene, koepokſtof, en dat de allereerſte koepok gelijk is aan de tweeën zeventigſte, en volmaakt in loop en ſijmptomata met elkander overeenkomen, niet alleen bij mijne gevaccineerden, maar ook bij die van mijn Collega, den Lector HEILIGERS, welke, ſtof van mij gekreegen hebbende, ook omtrent zestig kinderen heeft ingeënt, allen met het beste gevolg.

Dat de koepokſtof, hoe deugdzaam dezelve ook zij, door bijzondere geſteldheid des ligchaams van het kind, het welk daar mede ingeënt wordt, valſche Koepokken kan voortbrengen, is mij bij mijne drie Lijders, die valſche Koepokken gehad hebben, gebleeken.

Ik heb ook bij vijf mijner gevaccineerden eene

erup.

eruptie over het gantſche ligchaam geobſerveerd; verſcheiden mijner Lijders kreegen na de doorgeſtaane Vaccine de *varicellae*, waar door de ouders zich verbeelden, dat hunne kinderen de natuurlijke pokken kreegen, dog zagen bij de uitkomst dat het zo niet was.

DUITSCHLAND.

Weenen.

Daar tegenwoordig de Inënting der Koepokken eene epoque in de Heelkunde maakt, heeft zijne Keizerlijke Majeſteit uit de tegenwoordige bekwaamſte Geneesheeren eene Commisſie daargeſteld, onder wier opzigt en behandeling 30 Kinderen met de Koepokken zullen worden ingeënt; zijnde deeze Commisſie verpligt, de geheele wijze van behandeling met alle waarneemingen, en den uitſlag aan zijne Keizerlijke Majeſteit voor te draagen.

Van Breslau ſchrijft men, dat de Regeering aldaar de volgende Publicatie had laten doen.

Na herhaalde proefnemingen, door de bekwaamſte Geneeskundigen, heeft men bevonden, dat de Inënting der Koepokken niet alleen een genoegzaam behoedmiddel is tegen de woede der Kinderpokken, maar ook dat die Inënting door geen gevaar verzeld gaat. Dienvolgens raad men alle Vaders en Moeders, die belang ſtellen in het behoud van hare Kinderen, ten ſterkſten aan, om

om dezelven de Koepokken, door bekwame Genees- en Heelmeesters, te doen inënten, om dezelven daar door te behoeden tegen de zoo gevaarlijke Kinderpokken. Men vermaand hen daarenboven om vertrouwen te ſtellen in deze Inënting, die aan veel minder gevaar onderhevig is dan die der Kinderpokken, en men beveelt gelijktijdig aan alle Genees- en Heelmeesters in Sileſiën, om, zoo veel in hun vermogen is, die Inënting voorttezetten, en om alle jaren, tot genoegen en gerustſtelling van het algemeen, door de dagbladen van die Provincie, op te geven het getal der perſonen, die zij ingeënt hebben, en daarbij te voegen al het geen zij, bij het doen van deze konstbewerking, opgemerkt hebben.

Berlijn.

Profesſor MARCUS HERZ heeft wegens de toezending van zijne Verhandeling, over de Inënting der Koepokken, van zijne Majeſteit den volgenden Brief ontvangen.

Ik acht, dat gij door de vervaardiging van uw aan mij den 25ſten deezer maand medegedeeld geſchrift, betreffende de Inënting der Koepokken, iets zeer verdienſtlijks gedaan hebt. De zaak is alleszins van een zo groot belang, dat zij van alle zijden, dus ook van de bedenklijke, in den grond verdient onderzocht te worden, en het is mij des te aangenaamer, dat een man, der zaaken kundig, en van zo erkende kundigheden en ondervinding, als gij deeze

proef

proef genomen heeft, daar de enthusiastische ijver van veele jonge Artsen voor eene nog geenszins besliste zaak veel nadeel zou kunnen doen. Ik betuig u daar over mijne goedkeuring, en wensch, dat gij uw oogmerk door het gemelde geschrift, om een bedaard en onbevooröordeeld onderzoek te bevorderen, volkomen bereiken moogt. Ik ben uw genadige koning,

FREDRIK WILLEM.

Charlottenburg, 22. Junij, 1801.

GROOT BRITTANJE.

Het Gezondheids-Collegie van de Marine, heeft, ter eere van Dr. JENNER, wien men de uitvinding der Koepokken te danken heeft, een Gouden Medaille laaten slaan. Op het Revers van dezelve vertoont zich Apollo, de God der Heelkunde, die aan Groot-Brittanje eenen jongen Zee-Soldaat, die door de Koepok-Inënting behouden is geworden, terug geeft, en daar voor van het Vaderland een Burgerkroon ontvangt. Deeze Medaille is aan Dr. JENNER op eene zeer staatlijke wijze gebragt door een groot aantal Persoonen, aan welker hoofd zich de aanzienlijkste Artsen bevonden, vergezeld van honderd Chirurgijns.

Eerlang hoopen wij in de gelegenheid te zijn, om van deeze Medaille eene afbeelding aan onze Leezers mede te deelen.

FRANSCHE REPUBLIEK.

Proces-Verbaal wegens een tegenproef met de kinderziekte, na de inënting met de Vaccine, bij het Centraal Committé der Vaccine gedeponeerd.

Heden, den 28sten Germinal, het 9de jaar, begaven zig de Burgers MARIN en MONGENOT, Leden van het Centraal Committé der Vaccine, naar het Dorp Fresne, twee en een halve mijl van Parijs geleegen, met oogmerk om drie kinderen te visiteeren, waar van twee den Burger TAVERNIER, een Wijngaardenier van Fresne, toebehoorende, de kinderziekte hadden, en het derde, genaamd MARIE-ALFRED BASSET, 10 maanden oud, door Mejuffrouw TAVERNIER opgevoed, met goed gevolg den 19den Ventose door den Burger MARIN was gevaccineerd, en zich op den 39sten dag van haare inënting bevond.

Het eerste kind van Mejuffrouw TAVERNIER, genaamd FRANÇOIS ALEXANDRE TAVERNIER, oud 4½ jaaren, was door de kinderziekte den 4den Germinal aangetast. Den 13den derzelve maand had de Burger MARIN, zig na Fresne, om hem te zien, begeeven hebbende, bij gebrek van koepokstof, waar van hij zig niet voorzien had, van de pokstoffe uit de pokken van 't voorzeide kind genomen, om LOUISE-JULIE TAVERNIER, 13 maanden oud, zuster van den jongen ALEXANDER, te enten. Het doet, het

welk de Burger MARIN door deeze inënting zogt te beöogen, was van haar een goedaardige kinderziekte te geeven.

Men wenschte bijzonderlijk zig te verzeekeren, of de kleine ALFRED, wel gevaccineerd zijnde, voor de kinderziekte onvatbaar was geweest, welke epidemisch in het Dorp Fresne regeert, en waarvan alle de kinderen, drie uitgezonderd, bleeken te zijn aangetast.

De Burgers MARIN en MONGENOT bij de Minne gekomen zijnde, kreegen onderricht:

Dat voor eerst FRANÇOIS ALEXANDRE TAVERNIER aan 't einde was van de opdrooging eener kinderziekte, die regulier was afgeloopen.

Dat ten tweeden LOUISE JULIE TAVERNIER, op den 15den dag na de inënting met de natuurlijke kinderziekte, eene niet groote uitbotting der pokken op haar gezigt en lichaam had gekreegen.

Dat ten derden, ALFRED-BASSET, welke zedert haare vaccinatie niet had opgehouden om in dezelfde kamer te woonen, als die der twee kinderen van de Minne, welke alléén zorg voor de drie gedraagen had, onvatbaar was gebleeven voor de besmetting der kinderziekte.

De Burger MARIN was van gedagten, om zig te verzekeren van de voorbehoedingskragt, welke de Vaccine geeft, en de moeder van de jonge BASSET gerust te stellen aangaande het gevaar eener toekomende kinderziekte, met de kinderziekte dit gevaccineerde kind inteënten. Zijn Collega MONGENOT vondt dat deeze proef zeer geschikt zou zijn,

om

om de Theorie van de Vaccinatie te bevestigen, en dat hij geen reden vondt om te vreezen, dat het kind, dat tot nog voor eene zeer active besmetting was onvatbaar geweest, met de kinderziekte zou kunnen besmet worden door de inënting.

Beiden ook waren van voorneemen, om een der argumenten van de tegenstreevers der Vaccine te vernietigen, door de prikjes op andere plaatzen op de armen te doen, dan die waar op die der Vaccine waren geweest.

Bij gevolg van dien wierdt de kleine BASSET met pokstof, uit de twee pokken genomen, welke op de armen van JULIE TAVERNIER in volle verëttering stonden, door den Burger MARIN ingeënt, door twee prikjes op ieder been, op de binnen en buiten zijde.

Den 4den Floreal zijn de Burgers MARIN en MONGENOT na Fresne gegaan om de prikjes te examineeren; zij hebben ze verdoofd gevonden, en het kind was welvaarend.

Den 13den Floreal, de 15den dag der overïnenting, wierd het kind na Parijs door haare Minne bij den Burger MARIN gebragt. De Burger THOURET heeft de prikjes geëxamineerd, en wij hebben bevonden dat zij geheellijk weg waren.

Was geteekend: Parijs, den 15den Floreal, het Negende Jaar der Republiek.

MARIN, Chirurgijn en Chef van het Fransch Prijtaneum, MONGENOT, M. D. en Chef van het Wester Hospitaal en 't Weeshuis, en THOURET, Præsident van 't Committé.

Voor Copie conform.

(Was getekend) HUSSON, *Secretaris.*

PARIJS. Onlangs zag hier een Werk, aángaande de Vaccine, door Dr. J. L. MOREAU, Prof. bij 't Lijceum, 't licht; den tijtel voerende: *Traité Historique et pratique de la Vaccine.* Betreffende de Vaccine heeft men nog niet dan kleine werkjes en brochures in 't licht gegeeven; de Schrijver van dit Werk heeft van gevoelen geweest, dat eindelijk het oogenblik dáár was, om in eene geregelde verhandeling een groot getal van verſpreide ſtoffen dien aangaande te verzaamelen.

Het bovengenoemd Werk biedt zulk eene geregelde verhandeling het publiek aan, gelijk ook een gewigtig verhaal, aangaande de voornaamſte daadzaaken, tot eene uitvinding betreklijk, welke zo een aanmerkenswaardig tijdperk moet uitmaaken in de geſchiedenis van de natuurlijke volmaaking van 't menschdom.

In het eerſte deel, dat op zig zelf een onderſcheidene en afzonderlijk werk uitmaakt, leert de Burger MOREAU kennen (volgende de geſchiedenis der Vaccine, van de kennis aan haare voorbehoedende kragt af, door een gemeene overlevering tot op den tegenwoordigen tijd toe) trapsgewijze de proeven van JENNER, de bevestigende proefneemingen en nieuwe proeven van PEARSON en WOODVILLE: toonende verders de uitbreidig van de Vaccine over 't Vaste Land in 't algemeen, en de bijzondere omſtandigheden van haar aanneeming

ming te Geneve, te Parijs, te Rheims, te Boulogne, enz. enz.

Een tweede deel van deeze geregelde Verhandeling, levert een Handboek op, waarin eene zeer uitgeſtrekte onderrichting, betreffende al wat op de Practijk van deeze nieuwe manier van Inënting betreklijk is, gevonden wordt, en bovendien de waare en bedrieglijke toevallen van dit Voorbehoedmiddel worden onderſcheiden; als ook de gunſtige en ongeregelde verſchijnſelen derzelve worden aangetoond, welke dezelve in weinige gevallen hebben bepaald, vervolgens ſpeurt de Schrijver na met de grootſte naauwkeurigheid de proeven van zekerheid, en de voorbehoedingskragt, en leert haare voordeelen kennen en de zwaarigheden, die 'er tegen worden ingebragt; hij eindigt eindelijk zijn Werk met vraagſtukken, en aanvoering van Proeven, welkers uitſlagen eene grootere geneeskundige uitgeſtrekter kennis over de Vaccine zoude kunnen geeven, en levert ter gelijker tijd de uitſlagen van eenige Proeven op, welke ſchijnen te bewijzen, dat men met eenig voordeel in deeze nieuwe loopbaan zou kunnen treeden.

Wij eindigen deeze aankondiging, in welke wij naauwlijks den omtrek hebben aangeſtipt van het werk dat de Schrijver, de Burger MOREAU, volbragt heeft; oprechtelijk wenſchende, dat zijn Werk ras zig mag verſpreiden, en door zijnen daadelijken invloed op de verbreiding der Vaccine, de vaderlandſche en menschlievende oogmerken, welke den Schrijver geleid hebben, mag verwezentlijken.

Het Centraal Committé van de Vaccine, *te Parijs.*

Het Centraal Committé van de Vaccine ziet thans het tijdſtip naderen, waarop het algemeen rapport zijner werkzaamheden moet in 't licht komen. Weldra zal het de uitſlag derzelven gemeen maaken, waaraan de onvermoeide navorſchingen, de ontelbaare proeven, eene ſtrenge onpartijdigheid en uitgeſtrekte correspondentie op nieuw hen verbinden moeten, die tot nog twijffelen over de waarde der uitvinding van JENNER. Reeds geniet het grootſte gedeelte der Departementen de weldaaden van dit nieuw voorbehoedmiddel tegen de kinderziekte. In veele derzelven heeft de inënting met koepokſtof de vorderingen van de doodelijkſte Epidemiën der kinderziekte geſtuit. Van overäl worden de tegenproeven herhaald, en zij vermeerderen met een aanhoudend goed gevolg; veele Prefecten hebben de Vaccine gerangſchikt onder de meestvermoogende behoedmiddelen. Heden, daar de toeſtemming der vermaardſte Geneesheeren, de onweerſtaanbaare kragt van de ondervinding, en bovenäl het verloop van meer dan één jaar de weldaaden der Vaccine, in de Franſche Republiek, om zo te ſpreeken, bevestigd hebben, heden rangſchikt het Committé, onder het aantal zijner noodigſte plig-

pligten, die, van aan haare Medeburgers een beknopt verflag zijner proeven aan te bieden, en een vluchtig overzicht van al het geen het heeft gedaan, om dien trap van vertrouwen aan de Vaccine te verzekeren, welke zij verkregen heeft, en blijft behouden.

Sedert den 20ften Floreal, van het 8fte Jaar, heeft het Committé, het zij in de talrijke Hospitaalen ontflooten voor verfcheiden zijner Leden, het zij in dat, het welk de goedheid van de Prefect van de Seine aan zijne zorgen heeft toevertrouwd, het zij bij particulieren, welke het hun vertrouwen hebben gefchonken, verfcheiden duizenden Individus van beide fexen en alle jaaren, aan de inënting met de koepokftof onderworpen. Geen hunner heeft het een ongeluk zien overkomen, dat men met rede aan deeze nieuwe manier van inënting heeft kunnen toefchrijven, en altijd heeft zij eene beftendige gelijkvormigheid in de verfchijnzelen der Vaccine opgemerkt.

Het heeft tweemaalen met een duidelijk goed gevolg de fchoone proefneeming vernieuwd, van de overbrenging van Vaccine van den mensch op de koe, en van de koe op den mensch; proefneeming daarenboven, gedaan door het Geneeskundig Committé van Reims, en vervolgens door den Burger TEXIER, van Verfailles, den Burger FARBÉS, van Toulouse; door het Geneeskundig Committé van Amiens, de Geneeskundige Societeit van Tours, en door den Burger GUERBOIS, van Liancourt.

Het Centraal Committé heeft de nog weinig bekende Historie der valſche Vaccine beſtudeerd. Eene proef dienaangaande is in 't groot gepractiſeerd, in verſchillende tijdſtippen, op meer dan 200 Individus, die in de gunſtigſte omſtandigheden waren, voor de ontwikkeling van dit ſoort van Vaccine.

Het Committé heeft zijne Proeven niet alleen bij deeze navorſchingen bepaald. Het heeft de Vaccine uit een Geneeskundig oogpunt beſchouwd, in haare overeenkomst met andere ziektens. Het heeft haare weldaaden zoeken uitteſtrekken over zekere plaatslijke, en uit de conſtitutie van het lichaam voortvloeijende aandoeningen; en de uitſlagen, welke zij dienaangaande heeft bekomen, zo als ook die, welke zijne correspondentie het heeft leeren kennen, belooven, dat de Geneeskunde in eenige omſtandigheden de Vaccine niet zal kunnen bepaalen tot haare enkele behoedingskragt.

Maar het gewichtig onderwerp zijner werkzaamheden, dat, waarop het bijzonderlijk en alleen gelast is de gedagten van 't algemeen te vestigen, is de voorbehoedingskragt, die eigenſchap welke de Vaccine bezit, om de gefteldheid tot beſmetting der kinderpokken te vernietigen.

Twee middelen booden zich natuurlijk aan, om dienaangaande eenige zekerheid te verkrijgen. 1.) De zamenwooning van gevaccineerde Individus met andere, die de kinderziekte hadden. 2.) De inënting der kinderziekte op gevaccineerde Indivi-

dus,

dus. Het Committé heeft deeze dubbele proef begonnen, den 3den Fructidor van het 8ſte Jaar, op kinderen, die op dat oogenblik zedert drie maanden waren gevaccineerd geworden (*).

Deeze proeven zijn met zo veel zorg genoomen, als het Committé mogelijk was, en men moet erkennen, dat het alles heeft in 't werk geſteld, om de kinderziekte te doen opkomen bij Individus, die aan overïnëntingen onderworpen waren.

Het heeft in dezelfde bedden doen ſlaapen, blootgeſteld aan dezelfde beſmetting der kinderziekte, gevaccineerden en kinderen in volle verëttering van de kinderziekte; het heeft de klederen der laatſten de gevaccineerden laaten draagen.

De

(*) Het Committé gelooft te moeten herinneren, dat, indien men eene meerderheid kan vorderen voor de Individus, die in de Franſche Republiek het eerst zijn ingeënt, en wier koepokſtof gediend heeft om de Vaccine in Parijs te verbreiden, en op alle de punten van de Franſche bodem, men het hun moet toekennen, die aan die inënting zijn onderworpen geweest, in de maand Prairial van het 8ſte Jaar, en niet aan de Individus, die in de maand Thermidor van 't zelfde Jaar gevaccineerd zijn. Uit dien hoofde, haast zig hét Committé, om Dr. NOWEL, van Boulogne ſur Mer, bekend te maaken, als hij, die het eerst in de Franſche Republiek de oorſprongen der Vaccine vermenigvuldigd heeft. Het is een eerlijke ſchuld, welke het Commitié met zo veel te meer erkentenis voldoet, naarmaate hij meer tracht de weezentlijke diensten te verzwijgen, welke hij heeft toegebragt aan de uitvinding en uitbreiding der Vaccine.

De ſamenwooning heeft, geduurende geheele maanden, plaats gehad in 't midden van pokächtige uitvloeiſels, en de Vaccine heeft altijd een duidelijke wederſtand aan de beſmetting geboden.

Het Committé kan ten minſten 200 inëntingen met de kinderziekte tellen, bewerkſtelligd op voorwerpen, alvorens gevaccineerd. Bij een groot deel van hun, zijn de inſnijdingen zeer diep geweest; men heeft 'er pokſtof in opgehoopt; men heeft deze operatiën eenige keeren op dezelfde voorwerpen, op meer of min verwijderde afſtanden herhaald, en nooit heeft men de minſte tegenwerking tegen 't ſijſtema kunnen opmerken; nooit het geringſte bewijs van algemeene beſmetting. Eenige kinderen hebben aan de prikjes eenige plaatslijke werking gehad, welke de diepte der inſnijdingen, en de tegenwoordigheid van de pokſtof hebben doen geboren worden; maar bij geen heeft men het zo verre kunnen brengen, dat de kinderziekte zig ontwikkelde.

Het ſtrekt het Committé tot genoegen, te kunnen berichten, dat de Burgers DOUSSIN-DUBREUIL en MONGENOT, *de eenige twee hunner Leden*, wier kinderen zedert één jaar onderworpen geweest zijn aan de inënting der Vaccine, hun vervolgens hebben onderworpen aan de tegenproef, door de inënting der kinderziekte, en dat de prikjes ſchielijk geheeld zijn, zonder dat de kinderen zijn ongeſteld geweest.

Deeze proefneemingen, welke men naar zijn genoegen kan vermenigvuldigen, komen overeen

met

met alle de rapporten, welke door correspondentie aan het Committé zijn medegedeeld. Dus hebben de Geneesheeren van Geneve gezien, dat de kinderziekte, welke in hunne Stad, geduurende de laatſte zomer, woedde, alle die geene ontzien heeft, die gevaccineerd waren geweest. De Burgers DUBOSCQ DE LA ROBERDIERE, Geneesheer en Maire van Vire, de Burger LE MERCHIER, van Peronne, en veele andere Doctoren, hebben dezelfde voorbehoedingskragt door middel der zamenwooning opgemerkt. Dus heeft het Geneeskundig Committé van Reims, het welk, door de verbreiding der Vaccine, den loop van een Epidemie der kinderziekte geſtuit heeft, welkers verwoestingen de helft der geboornen van het 8ſte jaar ontrukt hebben, de proef van de voorbehoedingskragt volkomen gemaakt, door de inenting der kinderziekte op 12 gevaccineerde kinderen, zedert den 23ſten Vendemiaire tot den 24ſten Germinal van dat Jaar. Het Geneeskundig Committé van Amiens, Rouen, Metz, de Geneesheeren van Marſeille; de Burger TARBÉS, van Toulouſe; de Burger PAGÈS, van Alais, hebben met gelijken uitſlag dezelfde Proeven herhaald. In alle de ſtreeken van de Franſche Republiek, waar de Vaccine bekend is, komt men overëen, en alles doet hoopen, dat weldra haare practijk in 't algemeen zal worden aangenoomen.

Het Committé had, in een van haar voorige bekendmaakingen de ſtoutheid en ſchandelijke kwak-

kwakzalverij van zekere menſchen ten toon geſteld, die altoos het algemeen belang voorwenden, om des te beter hun bijzondere begeertens te verbergen. Tegenwoordig hebben deeze zelfde menſchen een nieuw ſoort van koophandel aangevangen, waar tegen het Committé zijne Medeburgers moet waarſchuwen. Het Committé is onderricht, dat vloeibaare koepokſtof voor hun een ſoort van ſpeculatie is geworden, en dat huizen van de inenting met Vaccine veranderd zijn in koopcomptoiren in de Vaccine. Het Committé heeft ſedert 15 maanden niet afgelaaten, om alle perſoonen, die 'er om gevraagd hebben, dezelve zonder eenige vergelding te ſchenken, en het zendt dezelve daagelijks aan Geneesheeren, welke begeerte betuigen te hebben, om in hunne Departementen de Vaccine voort te planten. Het gelooft deeze Nota te moeten eindigen, met het Publiek wederom te waarſchuwen, dat men niet te veel mistrouwen kan ſtellen in het winderige opſtel van zommige bekendmaakingen, dat waare verdiensten, en dat de man geleid door zugt tot welzijn van 't Publiek, de publiciteit vlieden, welke armoede, onweetenheid en 't ſlegt belang zoeken.

Parijs, den 26ſten Thermidor, het 9de Jaar.

Was geteekend van alle de Leden van 't Committé.

THOURET, Præſident, J. J. LE ROUX, GUILLOTIN, PINET, DE LA ROCHE, JADELOT, DOUSSIN-DUBREUIL, MONGENOT, PARFAIT, MARIN, SALMADE, HUSSON, *Secret.*

Voor Copie conform,

(Was Getekend) HUSSON, *Secretaris.*

Het

Het Geneeskundig Committé, te Reims opgerícht, in de maand van Vendemiaire, het 9de Jaar, voor de inënting der Vaccine, en zamengeſteld uit de Burgers CAQUÉ, Præſident, NAVIER, DEMANCHE, HARRON-Pere en DUQUENELLE, heeft den 24ſten Meſidor, aan de inënting der kinderziekte, 12 op verſchillende tijde gevaccineerde kinderen onderworpen, zedert den 23ſten Vendemiaire tot den 24ſten Germinal.

Deeze kinderen zijn de 1ſten en 11den Thermidor, aan lieden van alle Claſſen, tot een examen aangebooden, in eene zaal van de gewezene Abtdij van St. Denis.

Om het Publiek beter in te lichten, aangaande de loop der ingeënte kinderziekte, en het te gemoet te komen, in een vergelijking daar te ſtellen tuſſchen deeze ziekte, en de verſchijnſelen, die op deeze twaalf kinderen zig zouden kunnen vertoonen, las men in de eerſte openbaare zitting over de verſchijnſelen, welke het tweede tijdſtip der inënting der kinderziekte vergezellen. De kinderen wierden vervolgens geëxamineerd; bij eenige was het beginſel eener plaatſelijke werking te zien, bij anderen waren de prikjes reeds verdoofd.

De tweede zitting wierdt geopend met het leezen der Historie van de inënting der kinderziekte, op de 3den en 4den tijdſtippen, vervolgens ging men over tot het examen der kinderen. De

Bur

Burgers, die tegenwoordig waren, konden zig zelf verzekeren, dat geen kind door de inënting met pokstof was besmet geworden, dat de inënting van die pokstof geen spooren op hun had nagelaaten, dan die der prikjes, en zij hebben natuurlijk hieruit opgemaakt, dat de inënting met de Vaccine, waaraan die kinderen waren onderworpen geweest, hun de vatbaarheid heeft benoomen voor de besmetting der kinderziekte, welke niet zou nagelaaten hebben zig te ontwikkelen op de 18den dag van de inënting der kinderziekte.

Deeze tegenproef, de duidelijkste, die in Frankrijk genoomen is, is buiten Hospitaalen, gepractiseerd op kinderen, door hunne ouders aan Leden van 't Committé toevertrouwd. Deeze toelating is ter gelijker tijd een lofreden voor de talenten en eerlijkheid van de lieden der kunst, en die voor de burgers, dat zij moedig genoeg zijn, om, door middel van hunne kinderen, de zekerheid van voorbehoedingskragt aan de Vaccine te geeven.

Parijs, den 20sten Thermidor, het 9de Jaar.

De Burger COLON, Medecinae Doctor, heeft heden, in bijzijn van Commisarisen van de Societé Medicine te Parijs, van Leden uit de Commisie der Vaccine, en in tegenwoordigheid van een groot aantal Geneesheeren, een tegenproef bewerkstelligd, welke onveranderlijk de algemeene meening omtrent de Vaccine moet bepaalen.

Hij

Hij heeft zijn zoon en 46 andere gevaccineerden met de kinderpokken ingeënt, onder welke drie reeds bij den Prefect van 't Departement der Seine waren ingeënt. Een voorwerp, waarop de Vaccine geene de minste uitwerking had gehad, is ook ingeënt, gelijk ook een kind van twee maanden, dat nog niet aan de inëuting met koepokstof was onderworpen geweest.

De Burger COLON had bij zig laaten brengen MARIE JEANNE GUITON, te Parijs woonachtig, welke zedert 10 dagen door eene zeer hevige kinderziekte was aangetast, en die de noodige stoffe voor de inëntingen opgeleeverd heeft.

Wij zullen ons haasten, om rekenschap te geeven van zulk een belangrijke proef, en te bewijzen dat het Publiek daarop niet te veel belang kan stellen, wanneer het weet, dat de Burger COLON reeds een vol jaar heeft gevaccineerd, en dat hij het is, aan wien men de verbreiding der Vaccine in Parijs, en bijna in alle de streeken van den Franschen bodem, verschuldigd is.

Daarenboven zal deeze proef, genoomen op kinderen van particulieren, eene geheel andere waarborg stellen, dan die tot deeze dag op onbekende voorwerpen in de Hospitaalen genoomen.

Zesendertig Geneesheeren hebben bij deeze tegenproef tegenwoordig geweest, en zullen 'er de uitwerkzelen van nagaan.

De

De Commisfarisfen van de Societé de Medecine te Parijs, en alle de andere Geneesheeren, die geneegen zijn geweest om bij tegenproef met pokstof te adsisteeren, bewerkstelligd op mijn kind en 46 andere gevaccineerden, zullen op nieuw bij elkander komen op den 30sten van de loopende maand, ten mijnen huize, Boulevard Mont-Martre, tegen over de Straat van Sentier, 's morgens ten 10 uuren præcies.

Alle de ingeënten zullen zich 'er bevinden. Elk hunner zal een blad papier bij zig hebben, waarop de Geneesheeren, dag bij dag, melding zullen gemaakt hebben, het geen zij zullen zien en opmerken, door de uitwerking der inënting met de pokstof.

Ieder blad zal geleezen worden. Vervolgens zal men overgaan tot de bezigtiging der prikjes, en de staat van gezondheid van alle de ingeënten zal opentlijk aangetoond worden, om over 't geheel tot een proces-verbaal gebragt te worden.

Alle de lieden der kunst en andere burgers noodig ik uit, die deel verkiezen te neemen in deeze belangrijke bijeenkomst, om zig bij mij op den gestelden dag, en uur te laaten vinden.

Een kind, niet gevaccineerd zijnde, en onderworpen geweest aan de inënting der kinderziekte, zal, bij tegenstelling, aan alle de tegenwoordig zijnde burgers ter bezigtiging worden aangeboden.

P. COLON, *Medicinæ Doctor.*

Brief

Brief van Doctor F. COLON, aan den Redacteur van een geächt Fransch Nieuwspapier.

Parijs, den 30ſten Thermidor, het 9de Jaar.

Mijn zoon, die, ik herhaal het, ſtof voor alle de Vaccinatiën in Parijs, en in bijna alle de Departementen gedaan, geleverd heeft (*), en de 46 andere gevaccineerden, den 20ſten Thermidor l. l., aan de inënting der kinderpokken onderworpen, zijn heden door de Commisſarisſen van de Societé de Medecine van Parijs, door deszelfs Leden, uitmaakende de Commisſie der Vaccine, in de Louvre vergaderende, door een groot aantal Geneesheeren, in tegenwoordigheid van den Burger PIAULT, Adjoint aan de Mairie van het 10de Arrondisſement, en door een groot aantal van Burgers gevisiteerd.

Alle de gevaccineerden hebben de inënting der kinderziekte wederſtaan, terwijl daarentegen de inënting op die zelfde tijd op GUILLAUME LOUIS GUITON, die niet gevaccineerd was, geprac-

(*) Om zig van de valschheid van alle tegenwerpingen hier tegen te overtuigen, is het genoeg, het *Journal de Paris* van den 1ſten Brumaire te leezen. Men kan ook nog de 13de bladzijde van het Werk tegen de Vaccine, door den Burger VAUME publiek gemaakt, hieromtrent raadplegen.

practiseerd, haare geheele uitwerking heeft gehad, en de uitbotting van een discrete kinderziekte heeft bewerkt.

Het kind, drie keeren zonder goed gevolg gevaccineerd, is ook door de besmetting der kinderziekte aangetast.

De ouders hadden niet meer die onwillige vrees, welke zij niet konden verdeedigen bij de eerste zamenkomst. Deeze leverde het gezigt van de tevreedenheid der kinderen, en vreugde hunner ouders op. Na mijne gedachten is het onmooglijk, om schooner en gezonder jonge lieden bij een te verzaamelen, dan deeze.

De vergadering zig adjourneerende tot den 5den Fructidor, op den middag in de Societé de Medecine van Louvre, heeft in de nooddruft der behoeftige moeder van 't kind, van 't welk de pokstof den 20sten Thermidor was genoomen, door eene collecte voorzien.

F. COLON, M. D.

Bericht, betreklijk de kunstbewerking der Vaccine, op Schaapen bewerkstelligd, op de Landhoeve van Orsignij, digt bij Versailles.

Sedert dat de weldaadige uitvinding der Vaccine naar Frankrijk is overgebragt, heeft men proeven in 't oneindige verschillende genoomen, en de toekomst schijnt de gelukkigste uitslaagen te be-

loo-

looven. Het zou, zonder tegenſpraak, eene zeer gewichtige tweede ontdekking zijn, indien door een behoedmiddel gelijk aan dat, het geen men in 't werk ſtelt, om de kinderziekte bij den mensch voor te komen, men de verwoestingen van diergelijke beſmettingen, die de dieren aantasten, kon ſtuiten. Om dit oogmerk te bereiken, hebben de Burgers TEXIER, Chirurgijn en Chef van 't militaire Hospitaal van Verſailles, ALIBERT, Dr. en algemeene Secretaris van de Geneeskundige Societeit van Parijs, VALOIS, een Vee-Doctor van het Departement van de Seine en Oiſe, en BALSAC, Chirurgijn van Jouij, een menigte proeven op de Knobbel of Schaapenpokken genoomen.

Ten dien einde vervoegden zij zig bij den Burger DETOURNELLES, op de Landhoeve van Orſignij, een Landbouwer, ingenomen met de vorderingen van den Landbouw, die hem toeliet, om met de Vaccine Schaapen in te enten. Zij practiſeerden verſcheiden prikjes op het bovenſte en onderſte gedeelte van de dijën van een Schaap, en onder de oxels, op de plaatzen van wol ontbloot. Sedert den 4den dag van de inënting wierd dit Schaap treurig, en at met moeite, en was bijna altijd door ſlaap bevangen. De Herder, over dien toeſtand ongerust, kondigde zijne meesters aan, dat hij geloofde dat het aangetast was door de Knobbel. Maar Mevrouw DETOURNELLES, minder vervaard, om dat zij de oorzaak van dat verſchijnſel wist, ſtelde hem

gerust. Toen begonnen de Koepokken grooter te worden, en op den 8ſten dag hadden zij reeds de grootte van een kleine noot gekreegen. De opdrooging begon op den 9den dag, en op den 14den dag was 'er niets meer, dan het ſpoor van die pokken te vinden. De beweeging, welke noodwendig dit Schaap in haar loop maakte, opende die, welke in 't bovenſte gedeelte der dijën waren, en de Speen werd met zulk een beſmetting der Vaccine aangetast, dat zij overdekt wierd met verſcheide rijpe pokken.

Dezelfde kunstbewerking is op een Schaap en Lam gepractiſeerd, maar zonder gevolg. De Burgers TEXIER, ALIBERT, VALOIS en BALZAC, zijn voorneemens hunne navorſchingen te vervolgen, en te onderzoeken, of waarlijk de inënting met de Vaccine de beſmetting der Knobbel niet zou kunnen voorkomen, zo als zij die der Kinderpokken voorkomt.

Brief van Doctor F. COLON, aan ****.

Berichten, opgedaan in eene zeer uitgeſtrekte correspondentie, hadden mij de grootſte waarſchijnlijkheid gegeeven, om te gelooven, dat de natuurlijke koepokſtof op de Koeijen van 't Vaste Land gevonden werdt. Evenwel in mijne *Histoire de l'introduction et des Progres de la Vaccine en Françe*, had ik dit Vraagſtuk onbeſlist gelaaten.

Nieu-

Nieuwe Berichten heb ik zedert dien aangaande ontfangen, welke hieromtrent mij allen twijffel beneemen.

LOUIS SACCO, een vermaard Geneesheer van Milaan, ſchrijft mij, dat hij op de Koeijen in Lombardijë de Cowpox heeft ontdekt. Hij heeft mij het zeer belangrijk Werk doen geworden, dat hij, aangaande deeze ontdekking, heeft publiek gemaakt, en aangaande de proeven, tot welke hij is overgegaan, om vast te ſtellen, dat de uitbotting der pokken, welke hij had opgemerkt, die der waare Engelſche Koepokken is, en zeker een voorbehoedmiddel is tegen de Kinderziekte. Zijne werkzaamheden zijn met zulk een goeden uitſlag bekroond, dat, door de ganſche Cis-Alpijnſche Republiek, de Vaccine met ongelooflijke ſnelheid is verſpreid, en dat de Inenters zelfs de oude manier hebben verlaaten, om de nieuwe inënting aan te neemen.

Ik heb een brief van den 20ſten Thermidor, van den Geneesheer DUPUIJ DE SAINTE-FOIS ontvangen, die mij aankondigt, dat LEVIGNAC, een Chirurgijn in het Departement van Lot en Garonne, op de uijer van een jonge Koei, een witten pok op 't midden ingedrukt, ontdekt heeft. Wanneer de ontwikkeling van dien pok hem toeſcheen op het hoogst te zijn, heeft hij een kind, dat de kinderziekte nog niet gehad had, met vocht uit dien pok ingeënt. De eerſte drie dagen ſcheenen de prikjes geheel verdoofd, op de vierde dag waren zij ontſtooken, en 'er zijn waare Koepokken van

voortgekomen, welke hunnen gewoonen loop gevolgd hebben.

Ik meende deeze belangrijke daadzaaken te moeten publiek maaken, welke bewijzen, dat de Koepok geen bijzondere eigenſchap is van de Koeijen in 't Hertogdom Gloucester, en op een voldoende wijze de tegenwerpingen beäntwoorden, welke men tegen de Vaccine heeft opgeworpen.

DUITSCHLAND.

Stutgard, den 13den Augustus.

Geduurende den laatſten winter, heeft men hier, met goed gevolg, een groot aantal kinderen gevaccineerd. Hier uit is voortgeſprooten, dat wij noch deeze Lente, noch deezen Zomer, een Epidemie van kinderziekte gehad hebben, welke in de voorige jaaren in Zwaben zo groote verwoestingen heeft aangerigt. De weldaad der Vaccine heeft zich tot verſcheide Steden en Dorpen van 't Hertogdom Wurtenberg uitgeſtrekt; en ook ziet men dit jaar aldaar ſlechts een klein aantal kinderen, welke van de kinderziekte zijn aangetast. Nergens in onze ommeſtreeken is dezelve epidemisch. Men heeft dezelve berichten ontvangen uit de voornaamſte Steden van Duitschland, als: Hamburg, Frankfort, Manheim, enz. zo als ook in verſcheide deelen van Italie.

Men

Men houdt zig, zedert korten tijd, te Weenen, Petersburg, Warſchauw, en in andere Landen van 't Noorden, bezig met deeze ontdekking, zo belangrijk voor de menschheid, te verbreiden.

PRUISSEN.

Berlijn, 13 Aug. Alhier ziet de volgende merkwaardige Circulaire aan alle *Collegia Medica et Sanitatis*, betreffende de Proefneemingen met de Koepokſtof, het licht:

Van FREDRIK WILHELM, door Gods genade Koning van Pruiſen, enz. enz.

Vooraf onze genadige groete, Hooggeleerde Raaden, Hooggeleerde Eerenveste, Lieve, Getrouwe!

Terwijl 'er zo binnen als buiten 's Lands met de Inënting der Koepokken proeven gedaan, en voor en tegen deeze uit Engeland op het Vaste Land overgekomen uitvinding geſchreeven wordt, heeft ons Geneeskundig Departement aan dien zaak zo veel deel genomen, als het wegens derzelver gewigt, ten aanzien der Landspolitie en der Geneeskunde verdient. Het is niet te ontkennen, dat, zo de Koepokken voor de Menſchenpokken, zonder andere gevaarlijke gevolgen tot een beveiligingsmiddel ſtrekken, zij meer dan

alle op louter vroome wenſchen berustende verdelgingsmiddelen der natuurlijke Pokken het doelwit zouden bereiken, en een kwaad wegneemen, dat nog daaglijks met verwoesting dreigt. Het is voorts niet te lochenen, of veele door den tijd als erkende goede Geneesmiddelen, bij voorbeeld de Kina en het Spiesglas, veel tegenſpraak vonden, en even bekend is het, dat de inënting der menschlijke Pokken, die thans de Staat met præmiën beloond, in den aanvang geen beter noodlot hadt.

Ons Geneeskundig Departement vindt egter voor het tegenwoordige geene vrijheid, het een of ander gevoelen over de nuttigheid of ſchadelijkheid van de Inënting der Koepokken eene beſlisſende voorkeuze te geeven. Deeze beſlisſing is alleen bewaard voor eene onpartijdige beproefde ondervinding van verſcheidene jaaren. Voorloopig heeft dus ons Geneeskundig Departement zich met eene naauwkeurige Beſchouwing en Verzameling, van in dit oord en in de nabuurſchap genomene proeven dier Inënting te vreden moeten houden, om daar uit, en uit de eerſte gevolgen te oordeelen, of en in hoe verre proeven van deeze ſoort, zonder zigtbaar gevaar, in onze landen, zouden kunnen geduld worden. Schoon nu al, gelijk het Reſultaat der tot dus verre genomen Proeven, de beveiliging voor de aanſteeking der menschlijke pokken door dit middel gunstig geweest zij, door den tijd zouden 'er nog bedenklijke gevolgen van de Inën-

ting

ting der Koepokken kunnen worden waargenomen, en dus vinden wij het uit Landsvaderlijke voorzorg voor het welzijn onzer getrouwe onderdaanen noodzaaklijk, zekere grondſtellingen voor te ſchrijven, die geſchikt zijn om de Proeven te bevestigen, en den geestdrift der geneeskundige perſoonen, die zich met die inënting bezig houden, behoorlijke paalen te ſtellen.

Dien ten gevolge zal: 1.) Niemand, dan een goedgekeurd Arts, wordende ook de Regiments-Chirurgijnen daar onder begreepen, de Inënting der Koepokken, in onze Staaten, oefenen. 2.) Den goedgekeurde Kreits-Lands- en Stads Chirurgijnen, wordt dit, alleen onder toezigt van eenen Arts vrijgelaaten. 3.) Elk Arts, het zij hij de Inënting zelfs gedaan, of gedirigeerd hebbe, is verpligt, wegens zijne Ingeënten, een behoorlijk Dagregister te houden, daarin alles, wat die ziekte rechtſtreeks of zijdelings betreft, bijzonder de waargenomen gevolgen der Inënting, op zijnen ampts-eed, aan te tekenen, en een behoorlijk uittrekſel daar uit, met aantekeningen van de naamen, character, ſtand en woonplaats der Ingeënten, jaarlijks, en wel voor de eerſte maal, met het einde van dit jaar, aan het Provinciaal *Collegium Medicum et Sanitatis*, waaronder hij behoort, toe te zenden, dewijl wij ook hier bij onze gezamenlijke *Collegia Medica et Sanitatis* gebieden, de algemeene tafels van de met koepokken ingeënte perſoonen, volgens een hier bijliggend Schema aan ons *Opper-Collegium Medicum et Sa-*

ni-

nitatis jaarlijks te doen toekomen. 4.) Geen Arts zal het zich onderwinden, de Huisvaders der Familiën, Voogden, of andere Gezaghebbende, op eene dringende wijze aan te zetten om hunne kinderen, of de zodanigen, die hunne zorge of beveeling onderworpen zijn, de gemelde Inënting te doen ondergaan, noch minder aanbiedingen, daartoe ſtrekkende, openlijk bekend te maaken; zo, om dat het nog niet mogelijk is, de gevolgen deezer Inënting met zekerheid te overzien, als dewijl, in het algemeen, ieder Arts, bij zulke proeven, ten uiterſten voorzigtig te werk moet gaan, voor wier uitwerking hij zelfs op geenerlei wijze borg kan zijn. Daarentegen prijzen wij de Artſen, wanneer natuurlijke pokken zich in eene plaats openbaaren, de inënting derzelven aan, ook allen ten halven de inënting der Koepokken, als ten minſten een redmiddel voor een tijd tegen boosaartige pokken, niet te verzuimen, maar door aanprijzing te bevorderen, daar ook epidemiſche, in den aanvang goedaartige pokken, en de gevolgen boosaartig gewoon zijn te worden, en voor het overweegend grooter gevaar voor boosaartige pokken alle andere bedenkingen wijken moeten. Daarbij wordt het aan het geweeten en het verſtand van elken Arts toevertrouwd, bij de aanbeveling van deeze nog niet geheel befliste zaak, juist zo voorzigtig als bij de proeven zelve te werk te gaan, ieder, die daartoe beſluiten wil, de gronden ten voordeele, als de nog niet

ge-

geheel uitgemaakte punten voor te leggen; het aan de beslissing van den persoon over te laaten, en bijzonder de overïnënting met menschenpokken aan te beveelen. 5.) De ondervinding heeft geleerd, dat zich bij de met koepokken ingeënte menschen zich een groot verschil tusschen de waare en valsche koepokken opdoet, en dat de laatste voor de besmetting der menschlijke pokken niet beveiligen. De waare koepokken, schoon dezelve tot nu toe eene aanhoudende beveiligingskragt niet volstrektelijk kan toegekend worden, ontstaan oorspronglijk aan den uijer van verschgemolke koeijen; zij zien 'er loodkleurig uit, zijn aan den uijer met eene roosachtige diepe ontsteeking verbonden, en bevatten een waterhelder doorzigtbaar vocht; dit slechts is voor de Inënting geschikt. Daar tegen duidt het in etter overgaan droevig en ondoorschijnend geworden vocht de valsche koepokken aan. Wij stellen het den inëntenden Artsen tot een pligt, zich bij de inënting van waare koepokken te bedienen, en waarschuwen hun ook met geen koepokstof van zulke menschen in te enten, die de menschen- of de koepokken reeds eenmaal gehad hebben, of bij welke de ziekte in haare plaatselijke verschijnsels den behoorlijken loop niet gehouden heeft; ook niet met zulke van menschen genomen waare koepokstof, welke haare doorschijnendheid reeds voor het opneemen verlooren hadt, of die in hette gedroogd is, of vuil, of te oud (boven de vier weeken) geworden is, de-

wijl

wijl de ondervinding beweezen heeft, dat dergelijke foort van ſtoffe voor de menſchenpokken niet beveiligen.

Naardien ons Geneeskundig Departement zich overtuigd houdt, dat op deeze wijze, ter juiste beöordeeling en beſlisſing der vraag:

„ Of de koepokken, zonder gevaarlijke ge-
„ volgen, tegen de kinderpokken zeker-
„ heid geeven?"

een gewigtigen ſtap geſchiedt, zo behoudt zich hetzelve voor het publiek ter zijner tijd wegens de waarneemingen en ondervindingen te onderrichten, die vervolgens tot derzelver kennisſe komen zullen. Zijt met genade gegroet.

Gegeeven te Berlijn, 11 Julij, 1801.

Op zijner Koninglijke Majeſteits allergenadigst bijzonder bevel,

GRAAF VON DER SCHULENBURG.

SPANJE.

De uitbreiding der Vaccine heeft ook in Spanje veel aanhangers gevonden, zedert de beroemdſte Geneesheeren en de aanzienlijkſte Perſoonen van het rijk die ontdekking begunſtigd hebben. Een der Ministers, met naame ALONZO, is zoo ver gegaan, om zijne medeburgers van de nuttigheid daar van te overtuigen, dat hij zelf de operatie ondergaan heeft. Hij heeft niet alleen alle de middelen, welken hem zijne talenten en zijn crediet aan de hand geeven, in het werk geſteld, om de nieuwe manier van inënting door geheel Spanje te doen plaats hebben, maar tevens maatregelen genomen om dezelve in Spaansch America en in de Philippijnſche Eilanden in te voeren.

FRANSCHE REPUBLIEK.

Bericht eener ontdekking, dat de Vaccine reeds in de 16de Eeuw bekend is geweest.

(*Uit het Fransch.*)

PARIJS. Op de plaats, waar MARIUS, eerste Bisschop van Lausanne, in de *Jaarboeken van zijnen tijd*, van de pokken (*variola*) gewag maakt, want toen was 'er slechts één soort, merkt hij aan, dat zij vooräl de Hoornbeesten aantastte. Het blijkt zelf, dat dezelve in 't volgende jaar eerst, dat is in 571 (*), de menschen heeft aan-

(*) „Ao. 570. Hoc anno morbus validus cum profluvio ventris et *Variola* Italiam, Galliamque, valde „ afflixit. Et animalia bubula per ea loca maxime interierunt. Ao. 571. Hoc anno infanda infirmitas et glandula, cujus nomen est pustula, in suprascriptis regionibus innumerabilem populum devastavit." — MULLER, in zijne *Histoire de la Suisse*, (Deel I. pag 132 en verv.) haalt bij die passagie eene andere aan van PAUL WARNEFRID, waar die gesproken heeft: *de glandulis in modum nucis, quos sequebatur febrium aestus*, en een ander van ANASTASE de *Bibliothecaris*, die spreekt: *de percussione scabierum, ut nemo posset mortuum suum internoscere*; dat, volgens MULLER, op de kinderziekte betreklijk is, welke in de eerste tijden, even als de venusziekte, veel verschriklijker en doodlijker was, dan in 't vervolg, onder anderen, ook daarom, omdat men de waare hulpmiddelen in dien tijd niet kende.

aangetast; het zou wel bizonder zijn, zo 't zelfde beest, dat het eerst die ziekte hadt, het beste behoedmiddel tegen dezelve voor den mensch verschafte. Het geen daarenboven nog verwonderlijk voorkomt, is, dat, sedert een zo lang geleede tijdvak, die ziekte niet, dan zeer zelden, of in 't geheel niet, bij de Koeien is opgemerkt.

Rapport, aangaande de Vaccine, door de Commissarissen van de Geneeskundige Societeit, te Brussel, uitgebragt in de zitting van den 15den Thermidor, van het 9de Jaar.

Burgers Amptgenooten!

De ontdekking der Vaccine, als een behoedmiddel tegen de Kinderziekte, was u zedert eenige maanden door uwe Correspondentie bekend gemaakt. Het neemen van Proeven daarmede, het geen Europa in de Geneeskunde van de meeste waarde rekent, hadt de nuttigheid, en schaadeloosheid van dezelve op een voldoende wijze bevestigd, wanneer, in uwe zitting van 1 Ventose, gijlieden ons gelast hebt om de vorderingen 'er van na te gaan, en ten zelfden tijde, de kennis dienaangaande, onder de Inwooners van deeze groote Stad te verbreiden.

Wij

Wij ontveinzen de moeilijkheden niet, welke wij hadden moeten te boven komen, zo niet het publiek gezag ons in deeze onderneming kragtdaadig ondersteund had. De welgestelde Clasſe van de menſchelijke zamenleving wordt door de natuur van haare opvoeding, en door de verſcheidenheid en uitgeſtrektheid haarer betrekkingen, gemaklijk overtuigd door middelen, waarvan de behoeftige Clasſe beroofd is. Deeze laatste kan niet dan door menigvuldige Proeven, en om zo te ſpreeken, die zij met haare oogen ziet, overtuigd worden. Wij hebben uwe meening, en de beletſelen, die wij moeten beſtrijden, aan den Burger DOULCET, Prefect van het Departement, medegedeeld. Deeze magiſtraat, prijswaardig wegens zijne menſchenliefde, en de ijver, welke hij betoont, om Etablisſementen, voor de menschheid nuttig, op te richten, maakte zijn werk 'er van, om alle moeilijkheden uit den weg te ruimen, richtende, volgens zijn beſluit van 24 Germinal, een Geneeskundig Committé van Vaccinatie op, zamengeſteld uit Geneesheeren aan de Burger Hospitaalen verbonden, en uit uwe Commisſarisſen; hij ſtelde ter gelijker tijd een locaal met twaalf bedden in het Hospitaal van St. Pierre, ter dispoſitie van het Committé, om 'er *gratis* de behoeftigen te vaccineeren.

Wij zullen ulieden hier het Proces Verbaal van de Vaccinatiën, die in het Hospitaal van St. Pierre gepractiſeerd zijn, niet mededeelen. Dat Proces Verbaal is een eigendom van het Committé

van Vaccinatie, het welk 'er alleen over kan beſchikken. Gijlieden zult hier de hoofdzaaklijke uitſlagen vinden.

Wij zullen ons bepaalen, met u het Proces Verbaal der Vaccinatien in de Stad bewerkſtelligd door den Burger CURTET medetedeelen, het getal der gevaccineerden beloopt aldaar . 81

Dat van de Vaccinatiën, gepractiſeerd in het Hospitaal van St. Pierre, word begroot op 28

Dat van de Vaccinatiën, gepractiſeerd in de Weeshuizen, door den Burger van BAARLEM, reekent men op . . 30

Het getal der Vaccinatiën, door verſchillende Geneesheeren gepractiſeerd, volgens de navorſchingen, die wij hieromtrent gedaan hebben, kan zonder vergrooting gereekend worden op 600

Totaal 739

Volgens het geen wij gezien hebben, volgens de onderrichtingen, welke wij gekreegen hebben bij verſcheiden Geneesheeren deezer Stad, is 'er geen geval gebeurd, doet 'er zig geene opmerking op, welke niet reeds is aangekondigd door hun, die het eerst deeze nuttige ontdekking in zwang bragten. Haare loop is naauwkeurig gelijkvormig geweest aan die, welke zij beſchreeven hebben, en geen toeval is 'er het gevolg van geweest. De Vaccine is met goed gevolg in de twee uiterſten van 't leeven gepractiſeerd, van de eerſte maand der geboorte, tot in eene verge-

gevorderde ouderdom. Zonder nadeel zijn zwangere vrouwen gevaccineerd, en wij hebben de voldoening van u te kunnen berichten, dat in 't midden eener doodelijke Epidemie der kinderziekte, welke ſedert eenige maanden in deeze Stad eene menigte Individus heeft doen ten grave daalen, en die door de mismaaktheeden, en zwakheden, van allerhande ſoorten, welke zij veroorzaakt heeft, een niet minder aanzienlijk getal veroordeeld heeft, om het overſchot van hun leven onaangenaam doortebrengen; geen van die, welke alvorens waren gevaccineerd, beſmet is geworden door de kinderziekte. De klaarheid der proeven heeft hen overtuigd, die betuigd hadden of te twijffelen, of te vreezen, aangaande de uitſlagen deezer ontdekking, en de weldaaden, aan de Vaccine verknogt, zijn ſchielijker verbreid, dan men zich had durven belooven. Niettegenſtaande zijn de kwaade trouw, en gewoone onweetenheid, zedert langen tijd gewoon, om ſtruikelblokken op te werpen tegen de vorderingen van nuttige waarheden, bij deeze omſtandigheid niet ledig geweest. Men heeft vrees verſpreid, maar weldra is zij door de talrijke voorbeelden, welke altijd voor de oogen van 't Publiek waren, uit den weg geruimd. Men heeft de proeven van natuur veranderd, men heeft verzonnene verſpreid. Dus is het ook, dat men valsch heeft bekend gemaakt, dat de Vaccine de kinderen van den Burger TOURNAILLES, Adjudant deezer Stad, niet voor de kinderziekte be-

hoed hadt; het is dus ook geleegen met.... maar wij zullen uwe aandacht niet langer ophouden bij deeze verachtlijke poogingen, wij hebben *zorgvuldig* deeze verzonne proeven onderzogt, en onze navorfchingen hebben geen andere uitflag gehad, dan de verzeekering van derzelver valschheid.

De opmerkingen, welke wij ulieden meer bizonder zullen mededeelen, zijn niet nieuw voor hen, die de Vaccine hebben gepractifeerd; voor hen echter, die gereed zijn om deeze kostelijke uitvinding te beproeven, gelooven wij, dat zij belangrijk zijn. 1.) om dat zij proeven en daadzaaken in haaren waaren ftaat herftellen, die door kwaadwilligen verbasterd waren; 2.) om dat zij de menigte proeven, ten voordeel der nuttigheid der Vaccine, vermeerderen; en in dit rapport hebben wij ze waardig gerekend, om uw aandacht 'er op te bepaalen.

Gevalien, geduurende de Vaccinatie, opgemerkt.

Een tafreel der Vaccine, fchetfende haaren loop, en haare verfchijnfelen befchrijvende, hebben JENNER, PEARSON, WOODVILLE, ODIER, AUBERT, HUSSON en anderen, ten zelfden tijden publiek gemaakt, inhoudende, dat de Vaccine, hoewel zelden, vergezeld was van uitbottingen, welke geen teeken van zwaarigheid zelfs opleeveren. Wij hebben gelegenheid gehad om diergelijken op te merken, zij zijn noch vergezeld, noch gevolgd geweest van koorts of eenige ongefteldheid.

Wij hebben op drie Individus eene uitbotting

van

van kleine puntige pokken opgemerkt, zeer in een gedrukt, zonder eenige verandering in de couleur van de huid; een ſterkte jeukte heeft zij bij een enkele onder hun verwekt; deeze uitbottingen hebben plaats gehad op de voorärmen, en waren reeds op de vierde dag hunner verſchijning verdweenen.

De uitbotting op vier anderen Individus had het aanzien van de *ſcarlatina urticata*; zij was gevormd door roode vlakken, op welker midden men kleine verheven puntjes zag; deeze uitbottingen zijn afgeloopen in zes dagen zonder afſchilvering. Zij hebben in hunnen loop, zo als ook die, waar van zij boven geſproken hebben, geene gelijkvormigheid, geene overeenkomst met die van de Vaccine; hunne ontwikkeling, zo als ook hun einde, heeft op andere tijdſtippen, als deeze laatste, plaats gehad (*).

Op drie Individus hebben wij vrij groote pokken, met eene ligte areola omringd, waargenomen. Zij waren niet zeer menigvuldig, maar over 't lichaam digt op elkaêr verſpreid. Van den 8ſten tot den 10den dag van de vaccinatie zijn zij opgekomen, en zijn gebleeven tot den 20ſten dag. De meeste van deeze pokken zijn verdweenen, zonder te verëtteren, en hebben effen en gladde rooven geformeerd. Sommigen hebben een vloeibaa-

(*) Bij de Lectuur van dit Rapport, heeft Doctor TOURNIER zig herinnert, ook dusdanige uitbottingen op door hem gevaccineerden te hebben opgemerkt.

baare ſtoffe geleeverd, die volkomen geleek naar koepokſtof. Het is ons niet mooglijk geweest, om ons van de natuur dezer pokken te verzekeren, door anderen Individus met het vocht, dat zij bevatteden, in te enten. PEARSON heeft opgemerkt, dat de uitbotting dezer pokken ſlegts één keer plaats hadt bij 200 gevaccineerden, en dat de vaccinatie, met ſtoffe van deeze voorwerpen genoomen, bewerkſtelligd, behalven de plaatslijke uitwerking der Vaccine, dergelijke pokken voortbrengt; daarom ook is het dat hij aanraadt, om dezelve niet te gebruiken (*).

Dusdanig zijn de toevallen, welke wij op eenige gevaccineerden hebben opgemerkt; de ondervinding heeft nog niet grondig geleerd, of de twee eerste ſoorten van uitbottingen een daadlijk voortbrengſel der Vaccine zijn, of niet. Echter doet zig alle waarſchijnelijkheid op, om te vermoeden, dat zij verbasterd zijn door eene heerſchende geneeskundige geſteldheid; indedaad, niet zelden gebeurt het, dat men uitbottingen, gelijkvormig aan de Vaccine, in vreemde omſtandigheden, opmerkt. Daarenboven zijn de Vaccinateurs, die midden in Epidemiën van kinderziekte gevaccineerd hebben, de eenige tot nog toe, die de-

(*) Onze Collega FOURNIER heeft ſtoffe uit dergelijke pokken genoomen gebruikt, zonder de uitwerking, door PEARSON bekend gemaakt, te hebben opgemerkt. ODIER en AUBERT hebben het zelve waargenoomen, als den Burger FOURNIER.

dezelve hebben opgemerkt. Men weet, dat ziektens, die van uitbottingen vergezeld gaan, buitengewoon menigvuldig zijn, geduurende Epidemiën der kinderziekte, en Dr. WOODVILLE, die dikwijls te London deeze uitbottingen in zijn Hospitaal opmerkte, wanneer hij ten zelfden tijd vaccinatiën bewerkstelligde, en ook de inënting der kinderziekte practiseerde, heeft dezelve niet meer aangetroffen, zedert hij met de practijk van de laatste is uitgescheiden.

Wij hebben op 4 gevaccineerden eene gelijktijdige ontwikkeling der Vaccine en Kinderziekte opgemerkt; deeze twee uitslagen hebben onderscheiden en geregeld hunnen loop gevolgd: de besmetting der kinderziekte was duidelijk de eerste, of heeft ten minsten gelijktijdig plaats gehad met die der Vaccine; evenwel hebben deeze voorvallen, en een dergelijk getal anderen in deeze Stad, gelegenheid gegeeven tot het verspreiden van een gerugt onder het Publiek, dat de Vaccine niet tegen de kinderziekte van voorbehoedenden aart was. Maar volgens de navorschingen, welke wij bij Doctoren hebben te werk gesteld, (wier naauwkeurigheid geen twijffel lijdt,) en die het zelfde geval hebben opgemerkt, kunnen wij u verzekeren, dat de uitbotting der kinderpokken tot nog toe nimmer heeft plaats gehad, na de volkomen ontwikkeling der Vaccine.

In verscheidene plaatsen is het gebeurd, dat Individus, die slechts de valsche Vaccine gehad hadden, daarna door de kinderziekte zijn besmet ge-

worden. Het is beweezen, dat de valſche Vaccine, waarvan buiten dat de teekenen zeer gemaklijk zijn te onderſcheiden, niet tegen de kinderziekte voorbehoedt. Zonder twijffel hadt men in gelegenheid geweest, die zelfde uitwerking in deeze Stad te zien, zo niet verſcheide Geneesheeren zig vereenigd hadden, om, van zijne oorſprong af, de verbreiding van een valſche Vaccine te ſtuiten, welke 'er door eene Gemeente in den omtrek was gebragt, en zo men zig niet ter gelijker tijd gehaast had, de Individus, die met die valſche koepokſtof waren ingeënt, aan de waare vaccinatie te onderwerpen. Een klein meisje, van vijf à zes jaaren oud, had de valſche koepokken gehad, dat veroorzaakte, dat men haar op den 40ſten dag op nieuw vaccineerde. Op den vijfden dag dezer tweede vaccinatie greepen de uitbottingen der Vaccine en Kinderziekte te gelijk plaats: deeze laatſte ziekte is noch van toevallen verzeld, noch gevolgd geweest. Dit voorval is gebeurd in het Hospitaal van St. Pierre; het is het eenigst van dat ſoort, dat plaats in deeze Stad gehad heeft. Men heeft ons verzekerd, dat in de Gemeente, waaruit die valſche koepokſtof gekomen was, verſcheiden der Individus, die 'er mede waren ingeënt, daar na voor de kinderziekte zijn vatbaar geweest.

Een ſchurftachtig uitſlag, niet geheel over 't lichaam verſpreid, heeft zig in het Hospitaal van St. Pierre op den rug van een kind geopenbaard, dat dertien dagen geleeden gevaccineerd was. Dee-

ze

ze uitflag is gebleeken even min van de Vaccine te hebben afgehangen, als dat de ligte koorts, door dezelve veroorzaakt, eene vooraf reeds beſtaan hebbende geſchiktheid in werking zou hebben kunnen brengen. Het zelfde uitwerkſel word door een geheel andere oorzaak te weeg gebragt, werkende met eenige kragt op de dierlijke organiſatie. Deeze uitflag is terſtond voor het gebruik der tegengiften geweeken. Wij haalen enkel dit geval aan, om dat het publiek verſpreide gerugt, dat de Vaccine het ſchurft in dat Hospitaal hadt veroorzaakt, niet gegrond was dan op deezen geringen uitflag op den Huid.

Uitwerkſelen der Vaccine op de Gezondheid.

Wij hebben opgemerkt, dat de vermeerdering en ongeregeldheid van de werking der zenuwen voor de uitbotting der Koepokken nadeelig was, en ſomtijds zelve die geheel belet. Dit is gebeurd in Vaccinatiën, gepractiſeerd op het tijdſtip der maadſtonden, gelijk ook op voorwerpen van eene anderdaagſche koorts aangetast. Wij hebben waargenoomen, dat bij zwakke en tedere voorwerpen, bij welke de Lijmpha niet in overvloed wordt gevonden, de koepokken niet aanmerklijk van grootte wierden, en de opdrooging reeds ſchielijk begon te werken; terwijl op Individus, wier zenuwgeſtel los, en wier geſtel waterachtig is, de koepokken eene vrij aanmerklijke grootte verkreegen, en tot den 16den dag, en zelf nog langer, goede ſtoffe, om te vaccineeren, verſchaften.

Dee-

Deeze bijzondere werking der Vaccine, op droo-ge geſtellen, ſchijnt tot nu toe een heerlijk mid-del van opwekking, in ziektens veroorzaakt bij gebrek der werking van dusdanig een geſtel. Reeds teldt, zelfs de Geneeskunde verſcheide gevallen, waarin zwaare aandoeningen verwekt, geduurende de ontwikkeling en werking der Vaccine, dusda-nig zijn geneezen. Wij zijn in 't geval geweest om 'er diergelijke uitwerkſelen van op te merken.

Een kind, drie jaaren en eenige maanden oud, had een vrij ſterke verſtopping van de klieren bo-ven op het uitwendig voorſte gedeelte van den rechter arm, de klieren van den hals waren merk-lijk verſtopt; de bovenſte lip, gelijk ook de neus-gaten waren zeer opgezwollen. De Huid was bleek, gezwollen en zonder veerkracht. Den 2den Floreal is het met twee prikjes, op elken arm één, gevaccineerd: dat aan den rechterkant, 't welk echter een groote druppel bloeds had doen loo-pen, heeft alleen, op den 4den dag, een pok voortgebragt, die zeer regelmaatig zijn loop vol-bragt heeft, maar langzaam, vermits de pok op den 25ſten dag, vol etter, en zeer verheven nog een ronde ontſteeking van vijf lijnen diameter be-ſchreef. Men merkte rondsom de pok eene ont-ſteeking, die tot diep in den huid, en tot het celswijs weeffel van denzelven doordrong. Dit kind is ſlechts een weinig ongeſteld, geduurende eeni-ge dagen, geweest. Geduurende de ontwikkeling der Vaccine, is zo wel de gezwollenheid der neus en bovenſte lip, als de verſtopping in de klieren

van

van den hals en voorſte gedeelte van den arm, verdweenen, en het kind geniet tegenwoordig een goede gezondheid.

In de eerſte dagen van Prairial hebben wij een ander kind, omtrend 4 jaaren oud, gevaccineerd, wiens huid bleek, loodkleurig en doodsch, en de ademhaaling gewoonlijk kort en moeilijk was, door de gevolgen van een verſtopping in de long, en de klieren van het darmſcheil, het zelven overgekomen na eenige ſtuipen, waaraan het weinige maanden na zijn geboorte was onderworpen geweest. De Vaccine is zeer langzaam bij dit kind ontwikkeld. De koepokken zijn van een aanzienlijke grootte geweest, zij waren dik; de levenskragt is door de ontwikkeling der Vaccine weder opgewekt. De Huid heeft haaren natuurlijken ſtaat en couleur verkreegen; de verſtopping der klieren van het darmſcheil is trapswijze verminderd; de ademhaaling is gemaklijk en aangenaam geworden. Dit kind geniet tegenwoordig een gezondheid, waarvan het tot nu was beroofd, en alles doet ons vermoeden, dat zijn geneezing zeker is. Doctor HUSSON heeft te Parijs denzelfden uitſlag opgemerkt, in eene diergelijke omſtandigheid.

Voorbehoedingskragt van de Vaccine.

Sedert vijf jaaren bezit de Geneeskunde een aanmerklijke menigte proeven, welke genoeg is om de ongeloovigſten te overtuigen van de eigenſchap, welke de Vaccine bezit om den mensch voor de kinderziekte te behoeden, en deeze eigenſchap is

is ſedert langen tijd geen vraagſtuk meer voor onderrichte lieden, die in de Geneeskunde niets voor waarheid aanneemen, dat niet gegrond is op een groote menigte proeven.

De tegenproef, (dat is te zeggen de inënting der kinderziekte op alvoorens gevaccineerden gepractiſeerd,) was een natuurlijk en zeker middel om zig van die eigenſchap te verzekeren. 'Er is geen land in Europa, waar dezelve niet met een ſoort van geestdrift en publiciteit is bewerkſtelligd, en de duidelijke eenſtemmigheid der uitſlagen overäl heeft deeze eigenſchap niet in twijfel doen trekken; het getal der tegenproeven, tot nu bekend, is buitengemeen vermenigvuldigd.

Vier tegenproeven zijn in het Hospitaal St. Pierre gepractiſeerd; wij hebben 'er drie in de Stad bewerkſtelligd, en elf anderen door verſchillende Geneesheeren. De inënting heeft bij het grootſte gedeelte der Individus, aan dat ſoort van proef onderworpen, niets te weeg gebragt, en bij een zeer klein aantal, heeft zij op de plaats der prikjes ſlechts een zuivere plaatslijke ontſteeking veroorzaakt.

Maar eene nog overtuigender proef is, dat in deeze Stad, waar de vaccinatie bewerkſtelligd is, gelijk ook te Geneve, Rheims, enz. in 't midden eener zeer doodelijke Epidemie der kinderziekte, welke weinig Individus ontſnapt zijn, geen der gevaccineerden door de kinderziekte is beſmet geworden.

De Anti-vaccinisten, de duidelijkheid deezer proe-

proeven niet kunnende weerſtaan, hebben de algemeene mening, aangaande het nut der Vaccine, zoeken te bedwelmen, tegenwerpende, dat de tot nu genoomene Tegenproeven op tijdſtippen te kort na de Vaccinatie hebben plaats gehad, en dat de Vaccine, ſlechts voor een bepaalden tijd, de geſteldheid van de menſchen, om door de daadelijke beſmetting der kinderziekte, die ziekte zig op den hals te haalen, vernietigt. Maar men kan begrijpen, op grond van welke proef, uit welke beweegreden van gelijkvormigheid, dusdanig een giſſing kan worden opgemaakt; daarenboven onderſteunen in deeze omſtandigheid de proeven de Vaccine. De Tegenproef, door JENNER op een Individu bewerkſtelligd, die dertig jaaren geleeden gevallig de Vaccine hadt gehad, heeft getoond, dat dit behoedmiddel niet ſlecht voor een korten tijd werkzaam is. Daarenboven treft men in het Hertogdom van Glouchester dadelijk inwooners aan, die de Vaccine, 20, 30 of 40 jaaren geleeden, gehad hebben, en geen voorbeeld beſtaat 'er, dat een enkele onder hun, in dat tijdverloop, door de kinderziekte beſmet is. Het bericht der Inwooners van dat Hertogdom dienaangaande is eenſtemmig.

Engeland ſchijnt niet het eenige land te zijn, waar de natuurlijke koepokſtof wordt gevonden. Volgens onderrichting van het Centraal Committé is zij in 't Departement van Landes; in Holſtein was zij niet onbekend; M. SACCO heeft ze in de Cis-Alpijnſche Republiek aangetroffen; onze Col-

Collega UITERHOEVEN heeft dezelve in dat Departement gevonden : hij heeft koepokſtof genoomen van de uijers der Koeijen , en bedient zig met goed gevolg 'er van , om te vaccineeren. Dus is het wel te vermoeden , dat 'er op het Vaste Land zig Individus bevinden , die eenige jaaren geleeden , bij geval , de Vaccine gehad hebben , en op welke men de proef , door JENNER genoomen , zou kunnen herhaalen.

Wij hebben drie volwasſen menſchen , die de kinderziekte gehad hadden , gevaccineerd ; op het eerste , hebben twee prikjes op den 4den dag eene geringe ontſteeking , die op den 6den verdoofd is , vertoond ; het is voor de tweede keer even vruchteloos , als de eerſte , gevaccineerd. Op het tweede hebben de prikjes geen teken van ontſteeking vertoond. Bij het derde hebben de prikjes op den 4den dag , kleine ontſtooken pokken voortgebracht , welke , tot de opdrooging toe , alle de teekenen van de waare Vaccine hebben aangenomen en bewaard , maar die op den 8ſten dag geen pokſtof hebben kunnen verſchaffen , om 'er anderen voorwerpen mede te vaccineeren , zo als wij waren voornemens geweest , om dat de roof der koepok zig begon te formeeren.

Reſultaat.

Enkel op de naauwkeurige opmerking der daadzaaken gegrond , kon de ontdekking van JENNER geen nadeel lijden , en heeft in de daad geen nadeel geleeden , in 't midden van herhaalde proeven ,

ven, waar aan zij is onderworpen geweest. Daaruit is eene belangrijke menigte geloofwaardige obfervatiën voortgefprooten, die met voorzigtigheid zijn opgemerkt, en geen twijffel meer overlaaten, aangaande de kragt en fchaadeloosheid van dat middel.

Zo men nu bij de gelukkige uitwerkingen, in deeze Stad door de Vaccine veroorzaakt, de aanhoudend gelijke uitflagen, zedert vijf jaaren in Engeland, en zedert agttien maanden in geheel Europa verkregen, voegt; wanneer men zijn aandacht hier op vestigt, dat van 300,000 bekende gevaccineerden, niet één daarna nog de kinderziekte heeft gekreegen, hoewel ruim de helft van dit getal naderhand aan de werking van Epidemiën der kinderziekte blootgefteld, of onderworpen ten minsten aan de tegenproef is geweest; zo men in aanmerking neemt dat niet één gevaarlijk toeval, tot nog toe, met eenige grond aan de Vaccine kan worden toegefchreeven (*); indien men eindelijk tegen de doldriftigheid van een gering getal onvermaarde Inënters, in rep en roer van hun de kinderziekte te zien ontfnappen, en met haar het

(*) De Anti-Vaccinisten, na veele moeitens en onderzoekingen aangewend te hebben, kunnen in Europa niet meer dan vijf of zes Individus, geduurende de Vaccinatie geftorven, aanhaalen; maar geloofwaardige en onlochenbaare getuigenisfen hebben overal bevestigd, dat deeze ongevallen toe te fchrijven waren aan oorzaaken, die in 't geheel niet van de Vaccine afhingen.

het zeker voordeel van eenige kleine geheimen, door voorgewende præparatiën, behoorende tot bijzondere manieren van inëntingen, de toeſtemming ſtelt, welke Europa bezit van geleerde, wel onderrichte lieden (*) en agtenswaardige Geneesheeren, moet men wel als beweezen beſchouwen:

1.) Dat de Vaccine tegen de kinderziekte een volkomen behoedmiddel is.

2.) Dat de Vaccine, zonder gevaar, in de verſchillende jaaren, en omſtandigheden van 't leven, en alle lugtsgeſteldheden, kan gepractiſeerd worden.

3.) Dat de werking zig bij de prikjes bepaalt. De uitzonderingen hier van zijn zeer zeldzaam, en in die gevallen zijn de pokken, die op plaatzen van

(*) In eene zo gewigtige vraag, is het gevoelen van den eerwaardigen Praeſident van de Koninglijke Societeit te Londen, Mr. BANKS, dat van SIMMONS, PEARSON, THOURET, CHAUSSIER, PINEL, CORVISART, HALLÉ, CHAPTAL, enz. enz. van groot gewigt; daarenboven in alle landen zijn Geleerden, beroemde Litterators en Geneesheeren, de agting hunner Medeburgers deelagtig, de eerſten geweest, om hunne eigen kinderen te doen vaccineeren. Dit hebben hier de Doctoren KOK, KEIJSER, JACOBS, de Chirurgijn VAN DEN BOSCH, de Chemisten VAN MONS en DE ROOVER. De kinderen van de Burgers JACOBS en VAN MONS zijn het eerst aan de tegenproef onderworpen geweest.

van de prikjes verwijderd verſchijnen, niet veel in getal.

4.) Dat de Vaccine nimmer met gevaar verzeld is, nimmer van zwakheid of misvormdheid gevolgd wordt.

5.) Dat de Vaccine niet beſmetlijk is, dan door de dadelijke vereeniging der koepokſtof met deelen van den bovenhuid ontbloot.

Ieder dag ziet men Geneesheeren, wier gevoelen tot dus verre eene prijzenswaardige voorzigtigheid hadt opgeſchort, nu door 't aanhoudend ſucces van de Vaccine overtuigd, met erkentenis en zelf met geestdrift dezelve aanneemen. Het is in de daad onmooglijk, om een onverſchillig toekijker te blijven van een weldaad, die duizende ſlachtoffers den dood kan ontrukken. Men weet dat het getal der geſtorvenen door de kinderziekte, het veertiende gedeelte van de ſumma total is der geſtorvenen is, buiten tijden van epidemie. Het getal der geſtorvenen in een gewoon jaar beloopt in Frankrijk, in zijne tegenwoordige uitgeſtrektheid, bijna 900,000; dus doet in een gewoon jaar de kinderziekte in Frankrijk 64,285 Individus ten graave daalen. Mogt de algemeene toeſtemming van geleerde mannen de gouvernementen, verlicht aangaande de waare belangens der menschheid, weldra bepaalen, om de Vaccine tegen de kinderziekte aan te wenden, gelijk Pesthuizen tegen de Pest Dit is de wensch van vrienden der menschheid; dit is het eenig middel om deeze plaag te vernietigen, die even als de melaats-

heid, aan de toekomende geſlachten niet zal bekend zijn, dan door geſchriften van lieden die in deezen tijd geleefd hebben.

De Commisſarisſen van de Societeit.

Geteekend J. C. JACOBS, F. A. J. DUVAL, en F. A. CURTET.

Bericht van nadere Proeven, met de Vaccine, op Schaapen genomen, door de Burgers TEXIER, BALSAC, ALIBERT en VALOIS, op de Landhoeve van Orſignij, digt bij Verſailles.

Maakten wij in ons voorig No. gewag van twee Proeven met de Vaccine, door voornoemde Burgers op Schaapen genoomen, waarvan de eerſte proef ſlechts geſlaagd was, thans hebben wij het genoegen, twee Proeven, door dezelfde Burgers bewerkſtelligd, onze Leezers meede te deelen.

Voor eerst kunnen wij dezelve berichten, dat het niet gelukken der tweede proef te wijten is aan den Burger VALOIS, die, bij ongeluk, de koepokſtof, welke hij tot deeze tweede proef gebruikt hadt, uit koepokken van een kind had genoomen, die reeds genoegzaam waren opgedroogd; het Schaap heeft echter een kleine pok gehad, doch welke men veilig een der valſche Vaccine mag rekenen.

Hier op is deeze Proef herhaald, met verſche koepokſtof op een ander Schaap en Lam, en wel zij-

zijdelings van de borst, op de plaats, die het meest van wol ontbloot is. Van den 5den dag af ontwikkelden zig de koepokken, wierden grooter, en op den 6den dag vereenigden de Areola's der vier pokken zich, en maakten te zamen een ontstooken plaats, zo groot, als de palm van een hand, uit.

De Burgers TEXIER, BALZAC, ALIBERT en VALOIS, zijn nu voorneemens deeze Schaapen daadelijk met de knobbel in te enten, om te onderzoeken, of de Vaccine de besmetting deezer ziekte niet zou kunnen voorkomen.

De laatste Proef welke gemeen gemaakt is van deeze onderneeming, is deeze:

De Burger TEXIER heeft twee Schaapen met natuurlijke pokstof ingeënt, van voorneemen zijnde om de uitwerksels van deeze met die der koepokstof te vergelijken. Hij heeft een lancet, sterk met die eerste stof bezwangerd, onder den huid dezer dieren, tot op het vettig zamenweefsel gebragt. Hij heeft eenige keeren het zelve in vier dier openingen gedompeld, welke hij gemaakt hadt op de zijden der borst. De prikjes zijn verscheiden dagen ontstooken geweest, en de kleine wondjes zijn vervolgens geheeld. Bij een der Schaapen is het ingeënte deel zeer ontstooken geweest, welke ontsteeking door eene kleene zweer gevolgd is. De verëttering van dezelve scheen plaatslijk, en het beest heeft geen teken van ziekte gehad. Het Lam en de gevaccineerde Schaapen daarentegen waren droevig, en hadden zeer weinig op de 4de, 5de en 6de dagen gegeeten.

BATAAFSCHE REPUBLIEK.

EENIGE PROEVEN MET DE KOEPOKSTOF; BENEVENS EENE WAARNEMING VAN EEN MET KOEPOKSTOF INGEËNT, EN NADERHAND DOOR DE NATUURLYKE POKKEN AANGETAST KIND.

DOOR

F. G. VAN INGEN,

Stads-Chirurgijn, Operateur enz. te Dordrecht. Ordinaris Chirurgijn van den Hove en Hooge Vierschaar van Zuidholland.

De Inënting der koepokstof, sedert eenen geruimen tijd, bij de Beöefenaars der Genees- en Heelkunde aan de orde van den dag zijnde, wekte bij derzelver meerderen voortgang elk rechtschapen Genees- en Heelmeester op, en geen wonder! 'er is tot nog toe geene ontdekking gedaan, welke voor het algemeen van meerder belang is, daar ook de ongeöefende spoedig een duidelijk denkbeeld van dezelve kan erlangen. — Eene ontdekking, welke wij als een geschenk van het Opperwezen moeten beschouwen. — Eene ontdekking immers, welke zoo veele duizenden bevrijdt van het martelend tijdstip der kinderziekte, waar voor zij anders (bijna) wiskunstig bloot staan — Met één woord, eene ontdekking, waar door het gantsche menschdom (indien ieder deze ontdekking op den rechten prijs stelt, en het blind voor-

oor-

oordeel laat vaaren) ten eenigen tijde van de verwoestende kinderziekte, en dus ook van derzelver rampſpoedige gevolgen ſtaat verlost te worden.

De onſterffelijke JENNER, zoo te recht met den lauwerkrans dezer ontdekking bekroond, heeft zich hier door vooräl der vergetelheid ontrukt, gelijk ook zijne Natie, welke hem onöphoudelijk in ſtaat ſtelde om zijne proeven te vermeerderen, om eindelijk het groot doelwit te treffen, terwijl ook zijne Konstgenooten, WOODVILLE, PEARSON, SIMMONS en anderen geen ogenblik aarſelden, om het edel voetſpoor van hunnen verdienstelijken voorganger te volgen, en hunne poogingen kracht bij te zetten. Immers toonde de eerstgenoemde al ſpoedig aan, dat beide de ſtoffen, zoo van de *Variolæ*, als van de *Vaccine*, op één en het zelfde oogenblik zich kunnen ontwikkelen; waar door geene geringe tegenwerpingen wierden uit den weg geruimd. —

'Er verliep voorts maar een korten tijd, en andere Natiën ſtelden al ſpoedig deeze kunstbewerking in 't werk, tot dat eindelijk dezelve in Holland het allereerst (voor zoo verre mij bekend is) *door den kundigen Rotterdamſchen Geneesheer* DAVIDS *wierd verricht.* Van dat ogenblik af aan zag ik reikhalzend om, of niet iemand in onze Stad, met meerder gaven bedeeld dan ik, deze, voor het menschdom zo heilzaame ontdekking, proefondervindelijk, onderzogt: tot dat ik eindelijk moede, en mijne Stadgenoten niet langer wilde verſtoken zien van zo een voor het menschdom belangrijk

voordeel, mij vervoegde bij den zo even genoemden Geneesheer, ten einde ik op de zekerſte gronden mijn oogmerk met het bewuste voordeel zoude bereiken: en hier in ſlaagde ik volkomen; met eene uitmuntende vriendelijkheid kreeg ik de bewuste ſtof, en wierd op dat zelfde voetſpoor van alles onderricht, wat maar eenigzints betrekking tot mijn oogmerk kon hebben; en zie hier het Reſultaat van mijnen arbeid.

EERSTE PROEF.

Drie kinderen entte ik met één en dezelfde ſtof te gelijk in; één van deeze, welke ik met No. 1. zal doen kennen, braakte des anderen daags 's morgens geweldig, kreeg eene viölente koorts, welke tot 's avonds laat aanhieldt. Bij de tweede, welke ik door No. 2. zal onderſcheiden, was niets te zien; even zoo met de derde, of No. 3.

Den tweeden dag, 's morgens, vond ik No. 1. met eene verharding in den onderärm, (de plaats, waar ik de beſmetting had verricht) van eene aanzienlijke grootte; vergezeld van eene naauwlijks merkbaare ontſteeking, vuile beſlagen tong, harde pols, en onleschbaare dorst.

Bij No. 2. waren de randjes der wondjes iets ontſtoken.

Bij No. 3. was niets te zien.

Den derden dag, was bij No. 1. het gezwel grooter, en de ontſteeking vermeerderd, en alle overige toevallen verminderd.

Bij No. 2. waren de wondjes zichtbaar ontſtoken.

Bij

Bij No. 3. was niets te zien.

Den vierden dag was bij No. 1. de zwellingen ontſteeking aanmerkelijk vermeerderd, terwijl de overige toevallen voortgingen met trapsgewijze te verminderen.

Bij No. 2. vond ik de pols iets ſneller dan de voorige dagen, en het was als of 'er eene koortsagtige beweging zich begon op te doen, terwijl de ontſteeking ook aanmerkelijk was toegenomen.

Bij No. 3. was niets te zien, en hier van zal ik ook geen gewag verder maken, wijl ik eindigen zoude, met dat gene, waar mede ik begonnen ben.

Den vijfden dag was bij No. 1. de zwelling tot eene aanmerkelijke grootte geklommen, en beſloeg als toen de gantſche breedte aan den onderärm, 'er was meerder ontſteeking, en het was als of de ontſteeking zich cirkelwijs om de zwelling begon te bepalen; wijl 'er op het midden van het gezwel, als 't waare, eene uitpuiling zich op deedt; de koorts was weder iets meerder, en de tong ſcheen, (voor zoo ver ik haar zien kon) vrij vuil.

Bij No. 2 vond ik de pok, zoo als ik naderhand dezelve, op dit tijdſtip, meeſtal heb waargenomen; 'er was een weinig koorts, gepaard met ligte ſtuipagtige bewegingen; voorts ging alles het natuurlijk beloop der Koepokziekte.

Den zesden dag, was bij No. 1. de ontſtekingsring veel duidelijker, gelijk ook de uitpuiling, op de oppervlakte der zwelling; de zwelling zelve was bij het aanraaken veel zagter, terwijl de

overige toevallen, uitgezonderd een weinig koorts, geweeken waren.

Bij No. 2. ging alles geregeld voort.

Den zevenden dag was de ontſtekingsring bij No. 1. gelijk aan dien, welken men in de koepok gewaar wordt; op den negenden of tienden dag, met eenen als 't ware blauwagtigen rand: voorts was het gezwel veel zagter, en de gementiöneerde uitpuiling begon de gedaante te krijgen van eene waare koepok, met eene witachtige oppervlakte, echter veel kleinder, en deszelfs indrukzel, was even als of het met de punt eener groote ſpeld geſchied was, terwijl 'er nog geſtadig een weinig koorts bleef voortduuren.

Bij No. 2. ging alles geregeld voort.

Den agtſten dag, ontlasten zich bij No. 1. een weinig vogt uit de uitpuiling; het gezwel was al wederom zagter, terwijl alles voor het overige het zelfde was.

No. 2. Kreeg een ſchoone pok op beide de armen.

Den negenden dag, waren bij No. 1. de koorts en andere toevallen geweeken, en 'er ontlasten zich eene enorme quantiteit *Lijmphaticque ſtof* uit de aan koepok-gelijkende uitpuiling.

Bij No. 2. ging álles geregeld, en zal dus hier van verder geen gewag maken.

Den tienden, en volgende dagen, was de ontlasting der gemelde ſtof geweldig, ja de quantiteit wás zoo groot, dat de Geneesheeren, welke mij

de

de eer aandeeden, deeze Patient met mij gade te ſlaan, 'er zoo wel als ik over verwonderd waren.

'Er verliepen voorts in dezen toeſtand ruim veertien dagen, zonder egter de minste uit- of inwendige middelen te gebruiken. Dan eindelijk wierd ik in de noodzakelijkheid gebragt, door de geweldige ontſteking van het gantſche deel, het zelve te bevogtigen met het alöm bekende *aq: vegeto m n: goul:*, hier na genas het ſpoedig, met agterlating eener ligte *induratie*, welke ook al ſpoedig verdween.

TWEEDE PROEF.

De zonderlinge verſchijnſelen, welke ik bij die ééne inënting was gewaar geworden, deedt mij twijffelen, *of het wel de waare koepokziekte was geweest*; echter wierdt mij door deskundigen verzekerd dat het de waare koepok was: dit een en ander ſpoorde mij aan te onderzoeken, in hoe verre deeze ſtof *waare koepokſtof konde werden genaamd*; en om hier van des te zekerder te zijn, entte ik twee kinderen met ſtof in, uit No. 1 genomen, en twee met de ſtof No. 2., en de uitſlag van beiden ſtond ook aan de origine van beiden gelijk; met dit onderſcheid nogthans, dat de kinderen, welke ik met ſtof No. 1 had ingeënt, geene braking ondergingen, en de overige toevallen, zoo wel als de ontlasting van ſtof, in alle gevallen, veel minder waren. — Terwijl ik het genoegen had te zien, dat de kinderen, met de ſtof No. 2. ingeënt, volmaakte koepokken hebben gekregen,

wel-

welkers *Sijmptomata* alleszins geregeld voortgingen, en welkers einde gelukkig was (*).

DERDE PROEF.

Van deeze laatſte kinderen, welke ik met ſtof No. 2. had ingeënt, nam ik wederom ſtof, entte wederom drie kinderen in, en 'er volgde bij allen eene ligte ontſteeking, welke al ſpoedig verdween.

VIERDE PROEF.

Hier uit konde ik nu, mijns bedunkens, veilig beſluiten, dat, wilde ik voortgaan, en verder de waarde der koepokſtof onderzoeken, ik mij als dan van geheel andere ſtof moest voorzien. Ten dien einde adresſeerde ik mij andermaal bij mijnen kundigen vriend DAVIDS, welke mij ook met die zelfde vriendſchap andermaal ſtof deed toekomen. Met deeze ſtof entte ik drie kinderen in één huisgezin in, waar onder tweelingen. Ik zag de eerſte dagen geen ſchaduw van ontſteeking; dan op den 7den dag begon zich iets op te doen, en den 9den dag liet zig op elk wondje de beginſelen van koepokken duidelijk zien, vergezeld aan alle die ligte toevallen, welke men in de koepok-

(*) Te laat kwam ik op het denkbeeld, om in één voorwerp deeze beide ſtoffen in te enten; hier door had ik mogelijk ontdekt, wat toch de reden van alle deze verſchijnſelen was geweest. Door deze ontdekking, had ik mogelijk het kind met ſtof No. 1 ingeënt, bevrijd van de natuurlijke pokken, door hem te reïnöculeeren. (Zie mijne Waarneeming deswegens.)

pokken dagelijks gewaar werdt; 'er kwam op elk wondje één ſchoone pok, en het einde kroonde het werk.

VIJFDE PROEF.

Met deeze ſtof nu entte ik een aanmerkelijk getal kinderen in, dezen gingen allen wel en geregeld, en geen één die niet hadt gevat. Dan onder deze was 'er één, ruim één jaar oud, welke bleek van couleur was, met ingevallen oogen; kortom, een kind, het welk een alleszins ziekelijk uitzicht had; dezen wilde de ouders volſtrekt ingeënt hebben, om reden het kind, van zijne geboorte af aan, had gelaboreerd aan eene als 't ware belemmerde ademhaaling, en de ouders uit dien hoofde ſuſtineerden dat dit kind tegen de natuurlijke pokken niet beſtand zoude zijn; bij dit kind waren de toevallen over het geheel veel zwaarder, dan bij de anderen, welke ik te gelijker tijd had ingeënt, echter liep alles gunstig af. en de ademhaling is tot elks verwondering ruim en geregeld.

ZESDE PROEF.

Naa intuſſchen geduurig voortgevaaren te hebben met de inënting, moest ik ook tuſſchen beide beproeven, hoe lang de ſtof, in eene welgeſloten lancet-koker konde worden bewaard; ten dien einde beſmette ik twee lancetten, welke ik den 13den en 14den dag na de beſmetting gebruikte, aan twee kinderen, en in de vrees dat het niet zoude vatten, beſmette ik het eene kind

('t welk

('t welk ruim 7 jaaren oud was) op onderſcheidene plaatzen, terwijl ik het ander, om dat het kleinder was, volgens gewoonte, op twee plaatſen beſmette; en ik had het genoegen te zien, dat 'er niet één wondje, van beide de kinderen, was, of 'er kwam eene ſchoone koepok te voorſchijn. Dit egter is mij naderhand mislukt.

ZEVENDE PROEF.

Ik entte op één uur, met één en dezelfde ſtof, een meisje in van ruim 19 jaaren oud, en te gelijk eene juffrouw, ruim 30 jaaren; de eerste op vier plaatzen, de laatste op twee; de eerste heeft niet gevat (*), de laatste maar op één arm; ik zal dus het reſultaat der laatste opgeeven.

Den 1ſten en 2den dag was de patient vrij wel, den 3den dag vond ik haar met een weinig koorts, walgagtig, en eene witte beſlage tong, terwijl voor het overige alles vrij wel den loop volgde.

Den 4den dag, was de koorts hevig, gepaard met eene aandoening der huidzenuwen over het ganſche lighaam, en eene aanhoudende hoofdpijn.

Den 5den dag waren alle voorige toevallen vermeerderd, en eene onlijdbaare buikpijn hadt 'er zich dien nagt bij gevoegd.

Den

(*) Ik heb naderhand, nog op verſcheiden plaatzen, en op onderſcheiden tijden, dit meisje geïnöculeerd, maar heb nimmer de randjes der wondjes ontſtoken gezien: voorts heb ik getracht dit nog meermalen te herhaalen, dan de Famielje was hier volſtrekt tegen.

Den 6den dag, gelijk ook den 7den en 8ſten, bleeven de toevallen, terwijl de koepok geregeld haaren loop volgde.

Den 9den dag was 'er een hevig derangement in de pols, en door het gantſche lighaam; dit maakte mij bedugt, en deedt de zaak door mij met dien ernst behandelen, die de omſtandigheden en het belang vorderden; en na een rijp en bedaard onderzoek maakte gemelde juffrouw mij het volgende bekend.

„ Toen ik de koepokken wierd ingeënt, was „ mijne maandelijkſche zuivering op handen, dit „ wilde ik UEd. liefst niet zeggen, voor eerst „ uit natuurlijke ſchaamte, en ten anderen, om „ dat gij mij vooraf hadt gezegd, dat de koepok- „ ſtof geene andere ziektens, of ongemakken ont- „ wikkelde, en nu komt deeze ontlasting een paar „ dagen te vroeg, (welke anders bij mij geen „ dag mist) en is zo hevig, dat ik nimmer iets „ diergelijks heb ondergaan; ik heb eene razen- „ de hoofdpijn; mijn buik wordt als van elkan- „ der gekneepen; en geweldige ſchuddingen, doen „ mij even zulke figuuren maaken, als iemand, „ die het op de zenuwen heeft; de omſtandighe- „ den waar in ik mij bevind, zijn, voor zoo „ ver mij bekend is, niet voordeelig, en deeze „ deeden mij beſluiten UEd. opening van alles „ te geven."

Ik zal den ſolterenden toeſtand van deeze patient niet nader, en met geene andere couleuren behoeven af te ſchilderen, een ieder zal dit gemak-

makkelijk kunnen opmaaken. In deezen toeſtand bleef zij eenige dagen, en naar maate de pok in rijpheid toenam, vermeerderde de ontlasting.

Den 12den dag waren de toevallen verminderd, de tong was vrij zuiver, de pols klein en ingetrokken, en het was nu dat men het groot verlies der kragten gewaar wierdt; tot hier toe hadt ik nog geene medicijnen laaten gebruiken, haar alleen de rust, en een geregeld diëet voorgeſchreven; dan het verlies der kragten, de goede ſituatie der tong, en de kleine pols, deden mij nu overgaan om eene verkoelende *emulſio* toe te dienen, bedeeld met anderhalf dragma *Extract C. peruv.*

Den 13den dag was de pols geregelder, de tong bleef vrij wel, de hoofdpijn was bijna geweeken, en gemelde juffrouw zeide mij, dat de ontlasting, zedert gisteren, langzaam was gaan verminderen. Op deeze wijze ging ik tot op den 16den dag voort, (wijl de koepok in dien tuſſchen tijd langzamerhand verdroogd was,) wanneer ik, uit hoofde 'er zedert vier dagen geene ontlasting geweest was, en de juffrouw tegen het appliceeren van lavementen was, haar eene zagte *aniomacher* voorſchreef, welke haar tweemaalen ontlasting bezorgde.

Den 17den dag voer ik weder voort met de voorſchreven *emulſio*, tot den 20ſten dag, wanneer het vloeiën geheel ophield; de kragten kwamen nu van dag tot dag bij, en het ſcheen mij toe dat gemelde juffrouw eene compleete gezondheid

heid genieten zoude; edoch, geheel anders was de uitslag na eenige dagen; terwijl zij intusschen geene medicijnen had ingenomen, deedt 'er zich eene geweldige pijn in de rechter bovenbuik op, waar van ik haar (als dit niet tot ons tegenswoordig beftek behoorende) binnen vier weeken, door eene geregelde behandeling, en een wel ingerigt diëet gelukkig heb geneezen, en zij thans nog eene compleete gezondheid geniet.

ACHTSTE PROEF.

Een kind, 't welk ik voor eenige jaaren de *variolae had geinöculeerd*, te gelijk met haare twee zusjes, en 't welk maar 3 of 4 pokken hadt gehad, zonder de minste toevallen, zoo maakten de ouders zich telkens bedugt, voor eenen nieuwen aanval der kinderziekte; en uit dien hoofde verzogten zij mij het gemelde kind te vaccineeren; ik entte dit kind, te gelijk met een ander in, bij 't welk reeds eenige dagen te voren de koepok was afgevallen; en des anderen daags kon men bijna niets meer van de gemaakte wondjes in beide de kinderen gewaar worden, en in de volgende dagen was 'er geene schaduw meer te vinden, dat naar *inflammatie* geleek.

NEGENDE PROEF.

Eindelijk schoot 'er nu voor mij nog over, te onderzoeken, in hoe verre de koepokstof de natuurlijke pokstof modificeerd. Dit was mijn moeilijkste taak, hier toe konde ik slegt iemand disponeeren; eindelijk met veel moeite kreeg ik drie

kinderen tot deeze proef; ik entte deeze drie met nog een ander (onder voorwendſel van nog éénmaal koepokſtof tot verzekering te zullen inënten) met goede verſche natuurlijke pokſtof, door mijnen vriend en konstgenoot, A. VAN EPENHUIZEN, mij ter hand geſteld, in, waar onder 'er één was welke de koepokken afvielen, ſtaande ik de *variolae* inëntte. En de uitſlag was even als in de 8ſte proef. Ik heb verſcheiden kinderen, welke ik had gevaccineerd, met anderen, die de *variolae* hadden, zien ſpeelen, zonder het minste gevolg.

WAARNEEMING.

Geheel onverwagt wierd ik geroepen, in 't begin van de maand Junij, (ruim vijf maanden na dat ik dit kind had gevaccineerd) bij één der kinderen, welke ik met ſtof van het kind No. 1. Proef 1. had ingeënt (*). De ouders vroegen mij wat die algemeene uitſlag over het gantſche ligchaam was, waar aan het kind zedert twee dagen had gelaboreerd; en ik ſtond verbaasd van te zien, dat de natuurlijke pokken zich alreeds hadden ontwikkeld; al onderzoekende, en verlegen ſtaande, beraadſlaagde ik hoe best mijn advis in te richten; ik ging ruiterlijk te werk, zeide de waarheid, en ſlaagde gelukkig.

De jongen had enorm veel pokken, en niet van

(*) Zie de tweede Proefneeming.

van het beste ſoort, echter is hij gelukkig van dezelve herſteld.

Zie daar het zoo veel gerugts gemaakt hebbende geval, in onze Stad en elders. Confronteerd nu dit geval met de ſtof, waar mede dit kind was ingeënt, en oordeelt dan, in hoe verre de *Vaccine* haar crediet hier door is vermindert. Hier door, en meer andere gevallen, heb ik de *Vaccine* in haren waaren aart leeren kennen, hier door heb ik een compas bekomen, dat aan geene miswijzingen onderworpen is. Hier door ben ik in ſtaat geſteld, opentlijk te belijden, *had ik de koepokken ter dier tijd zoo goed gekend als nu, v orzeker had ik met dusdanig eene ſtof niet geïnöculeerd*; zoo als men verder uit mijne Aanmerkingen zal gewaar worden.

AANMERKINGEN.

Zie daar mijne Proeven, welke geene andere waarde bezitten, als dat zij naar waarheid zijn geſchetst; ik zal nu mij zelve beproeven, in hoe verre ik in ſtaat ben, dezelve door eenige Aanmerkingen meerder licht bij te zetten, en het oordeel aan meer verlichte mannen op te draagen.

Wanneer men de Proeven No. 1. en 2. in haar geheel, met een oplettend oog gade ſlaat; en 'er dan mede vergelijkt (voornamentlijk No. 1.) de Proeven door de Hoogleeraar VAN MAANEN opgegeeven (*), welke vrij na tot elkander te brengen

(*) Zie deszelfs Waarneemingen, van drie met koepok-

gen zijn; met dit onderſcheid, dat de *Sijmptomata* van de kinderen door welgemelden Hoogleeraar behandeld, in alle gevallen niet zo hevig waren: zal men dan niet grondig mogen ſtellen, dat niet altijd de valſche of onëchte koepokſtof de oorzaak is van den verkeerden uitſlag der *Vaccine*; maar dat de waare koepokſtof door eene voorbeſchikkende oorzaak (van wat aart die ook zijn moge) zodanig in haar ſpecificq vermogen, en dus ook in haare activiteit wordt verhinderd, verminderd of veranderd, dat dezelve buiten ſtaat geraakt het vermogen van koepokſtof te kunnen uitoeffenen; edoch, 'er moet iets gebeuren, wijl de ſtof, waarmede men inënt, en dus waarmede het een of ander watervat wordt beſmet, niet gelijk ſtaat aan den aart onzer vogten, en vooräl niet met de vogten van hun, welke de voorbeſchikkende oorzaak der kinderziekte nog omdraagen, en wat gebeurdt 'er? 'er wordt eene ziekte geboren, die men door het inënten van andere ſcherpe ſtoffen in de watervaten, ja nog minder door het verſcheuren van één enkeld watervat ziet geboorën worden (*).

Maar

pokſtof ingeënte, en naderhand door de natuurlijke pokjes beſmette kinderen, No. 1. en 3, pag. 5. en den volgende.

(*) Ik heb hier van, na het doen eener aderlating, het ſchoonſte voorbeeld gezien; 'er ontlastte uit het gemaakte wondje eene quantiteit vocht, welke, in alle gevallen, gelijk ſtond aan het vocht, 't welk bij het kind

Maar vraagt iemand uwer, waarom gebeurd 'er dan ſomtijds niets, wanneer met goede pokſtof, om 't even welke, in de watervaten werd ingedrongen? en ik antwoord hier op, dat 'er als dan eene voorbeſchikkende oorzaak ontbreekt, van welke 'er men een aantal in de Genees- en Heelkunde zoude kunnen bijbrengen, dan waar voor dit ons beſtek te klein is.

En kan men dan deeze ziekte, de waare koepokziekte noemen? en omgekeerd, kan men de ſtof, waarmede men inöculeert, altoos valſche koepokſtof noemen? neen, dit is bij mij eene *valſche werking der koepokſtof*; door welke als dan de ſtof valsch wordt, en hoe dezelve ook uit mogt vallen, is dit bij mij een ſtelregel, zoodra het maar eenigzins van de algemeene gedaante, figuur, of hoe men het ook wil noemen, der waare koepok afwijkt. Dit, en dit alléén ook!, is mijns bedunkens, de waare gids, en andere fraaijigheden, welke men 'er aan toeſchrijft, doen mijns bedunkens niets af, zoodra de gedaante 'er aan ontbreekt; en de ondervinding heeft mij doen zien, dat ook de uitſlag nooit voldoende is; terwijl ook de voorzegging, zodraa gedaante mankeert, nooit voldoende kan zijn. Van hier het discrediet der *Vaccine* in ons land, van hier zoo veele beſtrijders van dezelve.

Im-

No. 1. Proef 1. zig ontlaſtte; terwijl 'er veertien dagen, ruim, verliepen, eer de *Heelmeester*, wiens geval het was, het zelve tot ſtaan kreeg.

Immers, om nog één enkeld voorbeeld tot ſtaving van mijn argument aan te voeren, wijl de meerderen overtollig zouden zijn. De oxel-pijnen, welke men als één waar teken der koepokziekte uitvent; deze zelfde oxelpijnen heb ik waargenomen in het kind, 't welk naa de valſche werking der koepokziekte, de natuurlijke pokken bekomen heeft; en verder, wordt men deze pijnen niet dagelijks, in de behandeling der Heelkundige gebreken gewaar, eene ligte *inflammatio* aan den den opper- of onderärm; eene *pannarietium* aan den vinger, of iets dergelijks, verwekt ſomtijds een hevige pijn onder den arm: zoo erg, dat ik nog maar weinige dagen geleden, de *glandulae axillares*, door eene *pannarietium* van het tweede ſoort, tot eene aanmerkelijke grootte heb zien opzetten. — En wat de overige toevallen betreft, deeze heb ik zoo wel bij kinderen gezien, waar eene valſche koepokſtof plaats had, als bij hun, aan wier echtheid men niet behoefde te twijffelen. (*) Maar zal ieder zeggen: „ het verwonderd mij, dat gij met eene ſtof inëntte, welke gij vooraf wist, dat geene waare koepokſtof was, blijkens PROEF 2.," en ik zal hierop edelmoedig belijden, dat ik, als toen deeze ſtof, meer als waare, dan als valſche ſtof beſchouwde. Immers was het een onvergeeflijke misſlag geweest, als ik deze ſtof als geene waare koepokſtof had beſchouwd, 'er anderen mede inteënten: hier

(*) Zie Proef 1. No. 1.

hier door had ik het kind, pag. 194 in mijne waarneming voorzeker, mij zelven, en het crediet der *Vaccine* bewaard, en één zoo veel gerugts gemaakt hebbend geval, nimmer zien gebooren worden. Edoch, het genoegen, 't welk ik fmaakte, te zien, dat meer verlichte en waarlijk kundige mannen, met mij, in den eerften opflag, deeze ftof, in foortgelijke gevallen, als waare koepokftof hebben befchouwd, beurde mij wederom op, en deedt mij mijne eigene dwaling vergeven; immers wierd dit kind door de *variolae* geweldig aangetast, en wie belooft mij, dat het kind, waaruit ik de ftof genomen heb, benevens het ander, hier van zullen bevrijd blijven; en hoe disponeert men de ouders tot eene *reïnoculatie*, en hoe neemt men het blind vooroordeel, en het verfoeilijk wantrouwen weg?

Nog een enkeld woord over het vermogen der ftof zelve.

Dat de koepokftof, wanneer zij waare koepokftof kan, en mag genaamd worden, een zeer vlug fpecificq vermogen bezit, heeft JENNER en anderen, duidelijk bewezen; en het geval van de juffrouw in de 7de Proef befchreeven, draagt hier de duidelijkfte bewijzen bij. — En dat dit fpecificq vermogen, niet altijd bij allen werkt, bewijst dat 'er eene voorbefchikkende oorzaak zijn moet, waar door het vermogen wordt ontwikkeld, gelijk men ziet in dezelfde 7de Proef in het meisje van 19 jaren, en nog honderd anderen. Dat ook dit fpecificq vermogen niet altijd

bij allen even ſchielijk werkt, bewijzen de kinderen in de 4de Proef beſchreeven. Dat al verder dit ſpecificq vermogen van alle koepokken niet even vlug is, en alle niet op één tijd verloren gaat, bewijzen de lancetten in de 6de Proef beſchreeven. En eindelijk, dat dit ſpecificq vermogen de natuurlijke pokſtof mortificeert, bewijst de 9de Proef.

Laat ons nu zien in hoe verre men in ſtaat is dit te ontwikkelen. — Wanneer deeze ſtof de bewuste vlugheid niet bezat, zoude immers u het voorwerp, in de 7 le Proef beſchreven, niet zoo geweldig zijn gefolterd, en eene ſtof (*) mortificeeren, welke, bijna, bij alle menſchen huisvest, en ten eenigen tijde zich ontwikkelt. En wanneer men alles gadeſlaat, moest dan deeze fol-

te-

(*) Deeze ſtof, de natuurlijke pokſtof namentlijk, welke ik altoos als eene goedaartige ſtof beſchouwd heb, zoude nog mogelijk ook door andere middelen zich laten dooden. Immers hangt de kwaadaartigheid der pokken niet af van de ſtof, deeze is altoos dezelfde, maar aan de bijkomende, of gelegenheid geevende, of opwekkende oorzaaken, hier door wordt hij ontaart, en was dit niet zoo, was men altoos zeker dat deeze ſtof geregeld zoude ontwikkelen, en den natuurlijken loop volgen, dan behoefde men geene voorbehoedmiddelen uittevorſchen, en aan te prijzen, want dan zag men even zoo min kinderen aan de natuurlijke, als aan de koepokken ſterven, en dan waren deeze laatſten overbodig, daar zij nu heilzaam zijn.

tering, *anatomice* beſchouwd, geen plaats hebben: immers word de ſtof in de *vaſa Lijmphatica* ingebragt, of opgenomen, en zijn niet deeze wederom producten van het *Sijſtema venoſum*, deeze laatſte worden door deeerſte *per conſenſum* aangedaan, en weet niet ieder, die maar eenigzins in de Ontleedkunde ervaaren is, dat 'er geene vaten in ons lighaam gevonden worden, welke meer *ſenſibiliteit* bezitten, als de vaten der baarmoeder, en voornamentlijk dan, als de *menſtrua* vloeiën.— En zoude men uit het geval, door den Heer PESANT opgegeeven (*), en dit door mij zelf waargenomen, niet mogen zeker ſtellen, dat de koepokſtof een bijzonder vermogen op deeze tijd op de vaten der baarmoeder bezitte; en omgekeerd, dat de *menſes* een bijzonder vermogen op de koepokſtof uitoeffenen, wijl ik met ſtof van gemelde juffrouw ook heb gevaccineerd zonder het minste effect.

Dat dit ſpecificq vermogen niet altijd bij allen werkt heb ik reeds beweezen.

Dat nu dit ſpecificq vermogen niet altijd bij allen even ſchielijk werkt, moet, mijns bedunkens, gezogt worden in de volgende redenen.

1. In den minderen of meerderen graad van voorbeſchikkende oorzaak.

2. In het opneemen en inbrengen der ſtof zelve; bij voorbeeld, wanneer men het geluk heeft van

(*) Zie Verzameling van Brieven en Waarnemingen, betreffende de Vaccine. No. 3. pag. 72 en 73.

van de ſtof direct in de watervaten in te voeren, zal zij ſpoediger werken, als dan, wanneer zij door dezelven moet opgeſlorpt worden.

3 In de ſtof zelve, bij voorbeeld, de ſtof zal ſpoediger werken, als zij uit eene geſlotene, dan als zij uit eene pok is genomen die open is, en dus haare ſtof eenigen tijd aan de buitenlucht heeft bloot geſtaan.

Dat de ſtof niet even vlug is, en niet alle op één tijd verlooren gaat, moet gedeeltelijk gezogt worden in den tijd, gedeeltelijk in de ſtof zelve; bij voorbeeld, de ſtof, welke op den 10den dag genomen, en gebruikt wordt, is voorzeker vlugger, en zal dus ſchielijker werken, dan die op den 13den dag genomen wordt; gelijk ook de ſtof uit een geſloten pok vlugger is als uit eene open.

En eindelijk dat dit ſpecificq vermogen de natuurlijke pokſtof mortificeert, bewijzen zoo veele proeven, door zoo veele groote mannen, in en buiten ons Vaderland genomen, dat het niet der moeite waardig is, mijne vier kinderen, in de 9den proef vervat, aan te haalen, of 'er iets meerder van te zeggen, als reeds door die onderſcheide mannen is gezegd. En wat betwist mij nu het vermogen der koepokſtof, als een ontegenzeggelijk behoedmiddel der kinderziekte aan te nemen? mag ik niet veilig concludeeren (behoudens allen eerbied voor hun, wier capaciteiten in andere gevallen zoo glansrijk ſtraalen) dat zij, welke niet met mij niet in alle gevallen naar hunnen wensch zijn geſlaagd, en waardoor veele twijffelingen en

mis-

miscrediet nopens de Vaccine zijnv eroorzaakt, dit aan ſoortgelijke, en andere oorzaken, als mijn lot geweest is, moet worden toegeſchreeven; en dat eene overdreevene reſolutie, of eene verregaande vooringenomenheid, de drijfveeren zijn van hun, welke deze konstbewerking, zoo heldhaftig beſtrijden.

En zie ik nog éénmaal mijnen wensch vervuld; dan zie ik op het voetſpoor van andere Natiën, door hun, aan wien de zorg, over de gezondheid en den welvaart der ingezetenen binnen deeze Republiek is aanbevoolen, zoodanige maatregelen nemen, als waar door de Natie, ongevoelig, gemaklijk, en min kostbaar tot het daarſtellen deezer heilzaame konstbewerking gebragt wordt; op dat wij eindelijk ook éénmaal van deeze voor het menschdom zoo ſchadelijke ziekte worden verlost.

DEENEMARKEN.

KOPPENHAGEN. Van het Collegium Medicum is door de Deenſche Kanzlaarij gevorderd geworden, deszelfs gevoelen aan haar op te geeven, of en in hoe verre het nuttig zijn zou, dat eene Commisſie van deskundige perſoonen, in de Heelkunde bedreeven, benoemd werdt, om de Reſultaaten van de Inënting der koepokken te verzamelen, en het nut deezer uitvinding te kunnen beoordeelen.

GROOT BRITTANJE.

Uittrekſel uit een Brief van Dr. PICLET te Londen, aan *** te Parijs.

Ik had, voor ik Parijs verliet, mijn best gedaan, om echte berichten, aangaande de vorderingen der Vaccinatie in de Hoofdſtad op te zamelen, om dezelve te Londen aan de Geneesheeren JENNER en WOODVILLE mede te deelen. Mijn eerſte zorg is geweest, deeze laatſten te bezoeken, welke met voldoening vernoomen hebben, dat

dat deeze practijk zig alle dagen meer over Frankrijk verſpreidt, niettegenſtaande eenige tegenkanting, welke zij nergens anders heeft ondervonden.

Ik verhaalde hun, dat ik in het Logement Abbeville een perſoon had gezien, welke men vruchteloos 3 maalen had ingeënt met de Vaccine, om dat men hem eene te diepe wond had toegebragt, en dat het bloed de ſtof had krachteloos gemaakt.

Dezelfde lompheid van den inënter heeft ſomtijds den uitſlag in Engeland hinder toegebragt, gelijk mij die twee Geneesheeren berichtten. Doctor JENNER deelde mij de verſlagen mede, welke hij uit America hadt ontfangen, waar men met het beste gevolg vaccineert, en waar men treffend geleerd heeft de waare van de valſche Vaccine te onderſcheiden. Men vermoedt er, gelijk ook hier, dat deeze laatſte ſomtijds het uitwerkſel is van ſtoffe, te laat van de individu genoomen, die dezelve verſchaft heeft. Doctor JENNER vernam, met groot genoegen, hoe verre wij te Geneve hier omtrent gevorderd waren, dat men te danken heeft aan de begeerte en de overeenſtemming van onze Geneesheeren, om deeze voortreffelijke practijk aan te moedigen. Laatſtelijk is 'er een jaarlijkſche maaltijd te Londen gehouden, tot eer van het Comitté, het voorleden jaar geformeerd, tot verbreiding der Vaccine. 'Er bevondt zig een hondertal gasten op dit maal, voor het meerendeel zeer vooruaame lieden van

de

de faculteit, welke allen hebben ingeſtemd, om dit ſoort van inënting te begunſtigen, en malkander hebben toegejuicht. Men trekt niet meer in twijffel, of in een gering aantal jaaren zal men de kinderziekte uit Engeland rooijen, zo als men 'er de wolven uit verdreeven heeft.

De beroemde Kunstgraveur SMITH, heeft een fraai Pourtrait van Doctor JENNER vervaardigd, kostende hetzelve in het zwart eene halve, en in kleuren, eene geheele guinje.

SPANJE.

Ook in dit Koningrijk zijn veelen de inënting der koepokken ten ſterkſten toegedaan. In de zuidlijke Provincien, waar de inënting der natuurlijke pokjes nog zeer zeldzaam was, was tot dus verre de verwoesting der kinderpokken zeer groot. De Real Academia medico-practica te *Barcelona*, heeft eenen wel niet grooten, maar in de tegenwoordige omſtandigheden wel te pas komenden prijs van 375 Reaalen, op het Prijsſchrift over

over de *voordeelen der koepokïnënting* uitgeloofd. Daar zij egter alleen eigene waarnemingen der Mededingers na dezen prijs tot eene vaste voorwaarde ſtelt, zo behoort zij den Artſen den tijd laaten, om zulke waarneemingen te doen, en daar voor den tijd van 4 jaaren te bepaalen. In de zogenoemde Hofcouraut te Madrid, de *Gazeta de Madrid* vondt men reeds overlang de uitgezochtſte uittrekſels uit het Magazine Encyclopedique en andere Franſche Tijdſchriften over de Voortgangen van deeze heilzaame uitvinding. Een Arragonsch Doctor Don Francisco DE PIGLINNEM, te Puigcerda heeft eene der beste Schriften over de Vaccinatie van Dr. COLON in Parijs, een medelid van het Committé der Vaccinatie, in het Spaansch overgezet, en hetzelve bij HERNANDEZ te Madrid uitgegeeven. Het vreemdſte is, dat de Spanjaarden zich nog niet in de benaaming kunnen verëenigen, daar ſommigen aan het verfranschte *Vaccina*, anderen aan het Spaanſche *Vacuna* de voorkeur geeven.

EUROPISCH TURKYE.

CONSTANTINOPOLEN. Sept. De Heer HESSE, Medicinæ Doctor en Oculist uit Erfurt, die een Leerling is van den beroemden Oog-Arts BAER, te Weenen, en zich zedert eenigen tijd hier ophoudt,

houdt, waar hij door verſcheiden geneezingen van betekenis bekend is geworden, heeft hier, binnen kort, de Vaccine met zo goed gevolg ingevoerd, dat hij reeds 40 kinderen heeft ingeent, waar onder zich de jonggebooren Dochter van den Engelſchen Gezant, Mijlord ELGIN, bevindt. De Arts van het Engelsch Gezantſchap, de Heer SCOTT, heeft reeds de door den Heer HESSE ontvangen Vaccineſtof na Indië gezonden. De Heer HESSE, die dezelve ook na Smijrna heeft afgevaardigd, heeft voor, naa eenigen tijd van hier na Petersburg te reizen, om ook daar de heilzaame Inënting der Vaccine in te voeren en te verbreiden.

FRANSCHE REPUBLIEK.

Eerſte Bericht van Doctor TOURLET, wegens zekere Brief van ALPHONSE LE ROI, Proff. de Med. te Parijs.

Den 10den Germinal van het 9de Jaar, maakte de Burger ALPHONSE LE ROI een Brief publiek (*), waarin hij zegt: „ Ik heb de uitwerkingen der Vaccine gezien en nageſpeurd; ik „ heb met mijne kundigſte en geöeffendſte Amptgenooten, in dit ſoort, geraadpleegd, en wij „ allen komen hierin overëen, dat deeze praktijk „ nuttig is. Ik heb deeze nieuwe ontdekking „ beſchouwd, en ik vind in haar, ik beken het, „ eene zo groote overeenkomst met de goedaartige „ Inënting van eene waare kinderziekte, dat ik „ moeite heb om niet te gelooven, dat het oorſpronglijk een verzagte en verbasterde kinderziekte is; en dat hij deeze ſtof aanmerkte als „ eene kinderziekte, door de overbrenging van den „ mensch op het dier verrigt, om dezelve van het „ laatſte terug te krijgen." Hij ſtelde daarbij voor, om 'er in 't vervolg proeven van te neemen. Hij was zelfs overtuigd, dat men de pest kon inënten om ze goedaartiger te maaken.

Se-

(*) Welkers inhoud wij onzen Leezers hebben medegedeeld, in het 2de No. van deeze Verzameling, pag. 30.

Sedert dit tijdſtip, zegt de Burger ALPHONSE LE ROI, geene proeven, betreklijk de Vaccine, genomen te hebben, en haalt geen perſoon aan die deeze gedaan heeft; in een tweeden Brief, dien hij den 13den Vendemaire van het 10de Jaar publiceerde, herroept hij wat hij te vooren gezegd hadt, in deezer voege: *dat hij geloofd had, dat de koepokſtof pokſtof was op de koeiën overgebragt, om ze verzagt in des menſchen geſtel terug te brengen.* Gelooft hij 't niet meer? *Ik weet nog niet volkomen*, voegt hij 'er bij, *of ik gelijk dan ongelijk gehad heb.* Een weinig laager neemt hij eenen meer bevestigenden toon aan; *ik geloof niet*, zegt hij, *dat die ſtoffe de uitwerking is van eene inënting der kinderziekte op de ſpeen van de koe*; hij noemt vervolgens de Vaccine *eene ziekte, vreemd aan onze geſteldheid*; eindelijk, indien het een natuurlijke ziekte bij de dieren is, vermoedt hij, *dat men dezelve niet moet aantreffen, dan bij koeiën, gevoed in vochtige weiden.* Maar hij zegt in zijn eerſten Brief, dat hij, geduurende vijf jaaren, dat hij de ziektens der beesten in het voormalig Picardijë beſtudeerd heeft, niets dusdanigs heeft aangetroffen. De Schrijver deezer twee Brieven heeft zig dan geen denkbeeld kunnen maken van den oorſprong der koepokſtof. Evenwel loochent hij in den tweeden, dat deeze ſtof tegen de kinderziekte voorbehoedt; eene vraag, welke hij in zijn ſijstema niet kon oplosſen, om dat zij aan de eerſte ondergeſchikt is; want, indien de koepokſtof en gewoone pokſtof van één oorſprong zijn,

zijn, kunnen zij dezelve voorbehoedende kragt bezitten; zich zelf aangaande de eerſte vraag tegenſpreekende, kan men zig niet over de volgende verklaaren. Hoedanig ook de oorſprong der koepokſtof mag zijn, 'er blijft over, te weeten, of men zonder ſchade haar in 't menſchelijk lichaam heeft gebragt. Hier moeten de daadzaaken alleen ſpreeken.

De Burger ALPHONSE LE ROI ſtemt daarenboven in zijn tweeden Brief toe, dat die ſtof *geenen kwaaden uitſlag op een groot getal kinderen gehad heeft.* Het is zonder twijffel in denzelfden zin, dat het hem behaagt, recht te doen wedervaaren aan de Geneesheeren, beoeffenende de Vaccine, *die met oprechtheid de daadzaaken hebben medegedeeld*, zo als hij zig uitdrukt. Tot hier toe ſtemt hij in dit punt met zich zelven, (zie den eerſten Brief) overëen. Maar hij verwijt die zelfde Inënters vervolgens, dat zij *niet, zo als zij gelast waren, de zaak beproefd hadden, en in plaats van deeze ſtof in haare akelige gevolgen naar te gaan, zig aan haare ſchadeloosheid bij eenigen gehegt hadden.* Dit komt niet meer met zijn eerſte bekentenis overëen. Daarenboven ſtelt hij zijne bijzondere Waarneemingen tegen de algemeene Proefneemingen. Hij vermeent opgemerkt te hebben, dat bij ſommige kinderen de Vaccine eene vuile ſoort van zweeren, zeer moeilijk om te geneezen, bij andere kwaade rooven, verzeld van kankeragtige ongeſteldheden; bij bejaarde perſoonen pokken, die het aangezigt ontſieren, of bruine vlak-

ken, die zich op verſchei ten plaatſen van 't lichaam lieten zien, voortgebragt hebbe, voor welke laatſten hij baden, en antiſcorutique middelen voorſchrijft. Ik geloof vooral bij kleine meisjes opgemerkt te hebben, dat deeze ſtof op de nog niet ontwikkelde vrouwlijke deelen werkte, en witte vloeden, galgezwellen, kankers aan de borsten, of zweeren aan de baarmoeder voortbragt.

Het Centraal Committé der Vaccine, wiens Leden zonder verwijl bezig zijn, om de daadzaaken, omtrent deeze ontdekking, ſtrengelijk te beoordeelen, heeft een Brief publiek gemaakt, waarin het betuigt, dat die tot nog aangehaald zijn, valsch waren, en het die van den Burger ALPHONSE LE ROI bijgebragt in twijffel tot nog moet trekken, tot dat hij het heeft in ſtaat geſteld om ze als waar aanteneemen, vermits deeze daadzaaken geen aanduiding der individus behelzen, welke zij betreffen. De Proeven in de daad zig op alle punten van Europa vermeerderende, kunnen de reſultaten niet nalaaten van wel bekend te zijn.

Tweede Bericht van Denzelfden aangaande Denzelven.

De dispuuten, over de Vaccine, zijn als alle anderen, zo veel te heviger, naarmaate men zich minder wil verſtaan, en de vraagen, die men opwerpt, te voorbaarig zijn. Onderſcheiden w

ech-

echter de beweezen zaaken, van die, welke nog aan discussie onderworpen zijn.

Voor eerst. De koepokstof veroorzaakt op het grootste getal kinderen geen nadeelig gevolg; dit stuk is toegestemd, zelf van de Tegenstreevers der Vaccine, zonder 'er ALPHONSE LE ROI van uit te zonderen. Het is daarenboven veel te algemeen bekend, om in twijffel getrokken te worden.

Ten tweeden. Een magtig groot aantal van voorwerpen van verschillende jaaren, aan de vaccinatie onderworpen, heeft met kinderpokstof niet kunnen besmet worden, zelf niet door de inënting; de genomene Tegenproeven te Parijs, in de Departementen en buiten 's Lands, onder de oogen van menschen van de kunst, en tegenwoordigheid van de geconstitueerde Mogencheden, bieden overal dezelve uitkomst aan. Haare openlijke bekendheid bevrijdt ons van dezelve op nieuw te verhaalen.

Nu vraagt men: 1. of in zekere voorwerpen de koepokstof zweeren, of andere zieklijke aandoeningen kan veroorzaaken? 2. of de Vaccinatie aanhoudend alle de voorwerpen beveiligt en moet beveiligen voor besmetting der kinderziekte? Ziet daar twee vraagen, over welke een Burger ALPHONSE LE ROI allen twijffel, zo hij meent, heeft weggenoomen, en in bepaalde daadzaaken heeft publiek gemaakt.

Het Centraal Committé der Vaccine stelt echter tegen deeze daadzaaken de getuigenis der ouders

van de kinderen zelfs, en het Certificaat van de Officieren der Gezondheid, die hunne zorgen en de laatſten beſteed hebben: deeze verſchillende ſtukken, aangehaald in het dagblad *La Clef du Cabinet*, en in een Brief van 't Committé, van dato 26ſten Vendemiaire, getuigen dat, 1°. bij twee kinderen, welke de Burger ALPHONSE LE ROI onderſteldt van de kinderziekte beſmet te zijn na de Vaccinatie; de koepokſtof 'er niet hadt kunnen gebragt worden, daar de prikjes van geen gevolg geweest waren. 2°. Dat een klein meisje den 18den Pluvioſe gevaccineerd, geſtorven is in de l. l. Fructidor, *door de ongeſteldheid, van het krijgen der hondstanden, het welk door den Burger* ALPHONSE LE ROI *zelf is geobſerveerd*, volgens het Rapport van den Burger ASSELIN, Doctor van l'Hotel-Dieu, dat gevolglijk dit toeval op de Vaccinatie geen betrekking hebbe. 3°. De Burger CHAUSSIER loochent geheel, nimmer die *verontrustende uitbottingen* opgemerkt te hebben, waar van de Burger ALPHONSE LE ROI zeide, hem te hebben hooren ſpreeken. 4°. De vier zieken, waar van ALPHONSE LE ROI ſpreekt, hebben, volgens de getuigenis van de Ouders, of Officieren der Gezondheid, niets gehad, dan toevallen, gewoon bij 't tanden krijgen, of andere ligtere, die daarenboven aan de Vaccine vreemd zijn.

De Burger POULTIER, Lid van 't Wetgeevend Lichaam, ontkent, door eene publiek gemaakten Brief, het ſtuk zijne dochter betrekkelijk, wel-

welke de Burger ALPHONSE LE ROI voorgaf te kwijnen zedert haare Vaccinatie.

De Burger COLON, M. D. haalt eene Brief aan van den 22ſten Vendemiaire, in welke een vader verzekert, dat zijne gevaccineerde kinderen altijd den besten ſtaat van gezondheid genooten hebben, en dat het valsch is, dat zij noodig gehad hebben van den Burger ALPHONSE LE ROI gevifiteerd te worden.

De Leden van de Commisſie der Vaccine van de Louvre, op den laatſten Brief van ALPHONSE LE ROI antwoordende verklaaren: „ dat, niet-„ tegenſtaande de vlijtigſte oppasſing, en de on-„ partijdigſte oplettenheid, zij noch zelf gezien, „ noch door hunne Correspondenten in eenig Land „ van Europa vernomen hebben, dat de Vaccine „ op geen voorwerp uitwerkſelen heeft voortge-„ bragt, overeenkomſtig met die, welke het den „ Burger ALPHONSE LE ROI lust, haar toe te „ ſchrijven."

Daarenboven merken zij aan, dat het niet voldoende is, dat de Burger ALPHONSE LE ROI bewijze, dat één gevaccineerd kind éene zweer gehad hebbe, en dat, zo men die te regt aan de Vaccine wilde toekennen, niemand ooit dusdanigen in niet gevaccineerde voorwerpen had moeten opmerken.

Wat 'er van zij, de twee vraagen, die hem bezig houden, kunnen niet beſlist worden, dan door het oneindig getal daadzaaken op te hoopen en te verzamelen. Het Centraal Committé van

Parijs was door het Gouvernement gelast, naar de gevallen onderzoek te doen, en correspondeerende hier over met de Committé's en Commisſiën op alle punten van Frankrijk opgericht, met binnen- en buitenlandſche Geneesheeren, heeft men geen reden, om over 't algemeen Rapport, waarmede het zich bezig houdt, bevooroordeeld te denken.

Waarneeming, wegens het Vaccineeren der Negers en Mulatten.

Deeze Waarneeming is gedaan in het Nationaal Inſtituut der Colonien, door den Burger DUPUIJTREN, M. D. en Opperhoofd der Anatomiſche Werkzaamheden van het School van Medicijnen te Parijs.

Het Vaccineeren der Mulatten heeft niets bijzonders voortgebragt. Bij de Zwarten, hoewel de Vaccine zig bij hun, even als bij de Blanken, op den 4den dag ontwikkelt, is de ziekte veel ſchielijker afgeloopen, en bijna altijd heeft men op den eerſten dag uit 't blaasje der Vaccine een volmaakt doorſchijnend vocht zien loopen, dat op ſtaande voet ingeënt, of wel na een maand bewaard te zijn geweest, gebruikt wordende, een ziekte, gelijkende na die, welke de Koepokſtof bij den mensch, voortbrengt, heeft medegedeeld.

De Bovenhuid der Negers, veel dunner dan die

die der Blanken zijnde, ſchijnt de ſcheuring te verklaaren, die plaats grijpt op den 6den dag.

Men kan verzekerd zijn, dat de Vaccinatie der Negers verſcheiden maalen in Engeland met volkomen goeden uitſlag bekroond is, dat wij dan wenſchen, dat weldra menſchen van alle couleuren van alle gedaanten, de koperkleurigen van America, de geelkleurige van Indië, de bruine van de Zuidzee-Eilanden, die der Poolkringen, het ſchoon geſlacht der Circasſiers en de lelijke Kalmuk, waar van hij het tegenbeeld door gelukkige mengelingen volmaakt, allen van de ontdekking doen vrugten ſmaaken, welke ons JENNER moet doen beſchouwen als de algemeene Weldoener van 't Menschdom.

Omſtandig Bericht van 't Centraal Committé der Vaccine te Parijs, wegens de zaak van den Burger ALPHONSE LE ROI.

De Burger ALPHONSE LE ROI, na, in zijnen gepubliceerden Brief, van dato 10 Germinal, van 't 9de Jaar, aan de Inënting der koepokſtof de vergrootendſte lofredenen geſchonken te hebben, heeft, nog onlangs, in drie volgende Brieven, haar beſchuldigd, van de gevaarlijkſte toevallen, de akeligſte uitwerkſelen voor te brengen.

Eene zo haastige verandering van gevoelens, eene zo buitengewoone aanmaatiging, authentique

en talrijke daadzaaken voor beweegredenen, gehad moetende hebben, heeft het Committé zich gehaast, om den Burger ALPHONSE LE ROI uittenoodigen, om ze het zelve wel te willen aanwijzen, en zo naauwkeurig leeren kennen, dat het 'er volkomen kennis van kon neemen.

Verſtandige en geleerde mannen zullen zien, door de volgende aanhaalingen, welke de voorgewende gevallen zijn, en welk vertrouwen men 'er op moet ſtellen.

Eerſte Geval. — *De Burger* SEDILLOT, zegt de Burger A. LE ROI, *heeft het kind van een zijner vrienden gevaccineerd; en het kind is in de handen der minne aan de kinderziekte geſtorven.*

„ Ik verklaar", zegt de Burger SEDILLOT, in een Certificaat van 20 Vendemaire, van het 10de Jaar, dat wij in handen hebben, „ dat de dochter van Mevrouw MEJAT, rue de Petit Champs, door mij voor den eerſten keer, den 4den Fructidor, en voor den tweeden keer, de eerſte Vaccinatie niet geſlaagd zijnde, den 10den derzelfde maand is gevaccineerd. Ik betuig daarenboven, dat de tweede geen betere uitſlag hadt; dat 'er hoegenaamd geen werking in de prikjes, noch eenig ſoort van algemeene werking heeft plaats gehad; dat Mevr. MEJAT, moeder van 't kind, geweigerd heeft, het kind voor de derde maal te laaten vaccineeren; ſtellende deeze derde Vaccinatie tot na het tanden krijgen uit; dat het voornoemde kind door de kinderziekte is beſmet

den

den 4den Vendemiaire ; dat ik den 13den Vendemiaire het daarzijn dezer ziekte heb opgemerkt, zijnde den eerſten dag, waarop ik geroepen was, en dat het aan deeze ziekte, den 14den derzelve maand, is bezweeken. Het geen, zo het nodig is, door den vader en moeder van het kind zal getuigd worden."

Tweede Geval. — De *Burger* VIAL, *Officier van Gezondheid*, zegt de Burger A. LE ROI, *getuigd door zijn handtekening ; die ik in handen heb, dat hij een gevaccineerd kind van de kinderziekte geneezen hadt, welke van eene zeer confluent ſoort was, en door zijn zuster zagtaardig geworden was overgegaan.*

Dit Kind, voorgewend gevaccineerd geweest te zijn, is ESTHER COLARD, dochter van den Burger COLARD, in het Arſenaal woonachtig. Reeds verſcheiden keeren heeft het Committé rekenſchap wegens dit kind gedaan. Om 'er nimmer weder op te komen, maakt het Committé hier op nieuw het Certificaat van den vader bekend, dat aan zijne Procesverbaalen was vastgehegt.

„ Heden, den 9den Frimaire van 't 9de Jaar, vervoegden zig bij mij twee Leden Gedeputeerden, uit het Committé ter bevordering der Vaccinatie, om informatie inteneemen aangaande de dingen, welke voortgekomen zijn uit de gedaane Inënting met de Vaccine, aan ESTHER COLARD, mijne dochter, den 13den Fructidor l. l. waarop ik heb geantwoord: dat een deezer twee Leden, die hier gepaſeerd was den 6den dag, na dat hij

bij de prikjes bij mijne dochter bewerkſtelligd hadt, wel moest weeten, dat 'er niets uit de voorzegde prikjes was voortgekomen, maar, dat, zedert dit tijdſtip, twee dagen na haar gezien te hebben, ESTHER COLARD, die ik uit mijn huis verwijderd had, om dat haar broeder van de kinderziekte was aangetast, waaraan hij geſtorven is, en die, daar ik de onvoorzigtigheid had gehad van, in weerwille van den raad, die mij gegeeven was, haar te vroeg 'er in te doen wederkeeren, zelf beſmet is geworden van de kinderziekte, die een ſlecht ſoort was; maar ik verzeker op mijn geweeten, dat de prikjes geen de minste uitwerking gedaan hebben."

Derde Geval. — *Ik heb van den Burger* CHAUSSIER, zegt de Burger A. LE ROI *zelven hooren toeſtemmen, met hem op 't School der Medicijnen verkeerende, dat hij aanzienlijke en zelf verontrustende uitbottingen hadt gezien.*

De Burger CHAUSSIER ontkent dit geval in eenen Brief, dien hij ons geſchreeven heeft.

„ Ik verklaare u uitdruklijk," zegt hij, „dat deeze aanhaaling voor mij geheel nieuw is. Ik heb u, eenigen tijd geleeden, een Aantekening van de aanmerkelijkſte Waarneemingen, welke mijn practijk heeft opgeleeverd, ulieden medegedeeld, en gij zult 'er uit hebben kunnen zien, dat ik niet dan *gelukkige uitwerkſelen der Vaccine* ondervonden heb."

Vierde Geval. — *Ik werd, zes weeken geleeden*, vervolgt A. LE ROI, *geroepen bij Mevr.*

SHE-

CHEVALS, *rue du Gros Chenet*, *No.* 12., *zij vertoonde mij een klein meisje, dat bijna ſtierf, en zedert het tijdſtip haarer Vaccinatie aanhoudend afgenoomen was. Dit klein meisje is geſtorven*, enz. enz.

Zie hier, aangaande dit geval, het Certificaat van den Burger ASSELIN, M. D. van het Hotel-Dieu, en die in vertrouwen der Famille ſtaat.

„ Ik ondergetekende verklaar, dat het kind van den Burger CHEVALS, den 10den Pluvioſe van 't 9de Jaar gevaccineerd, ſedert dat tijdſtip tot het oogenblik der ziekte, waar aan het is geſtorven, geen ſoort van toeval heeft gehad; dat het geen ſchijn gegeeven heeft van verval van krag-ten, en dat het midden in Fructidor, 16 maanden oud, door eene ongeſteldheid van het krijgen der hondstanden is geſtorven, *dat van den Burger* A. LE ROI *ook is erkend.*"

Vijfde Geval. — Mevr. ANJUBAULT, zegt de Burger A. LE ROI, *moeder van drie kinderen, welke zij heeft opgevoed, heeft mij een klein meisje vertoond, dat zedert Germinal l. l wanneer het is gevaccineerd, in eene kwijning en meenigte toevallen is vervallen, die tot geene bekende ziekte behooren, even als rillingen, en beg nzels van anderdaagſche k ort en; en dat zeer buitengewoon is, de haairen, welke, zedert zes maa den, bij de inënti g der koepokſtof geſneeden waren, zijn bijna niets gegroeid; ik heb eenige middelen de moeder voorge chreeven, om deezen akeligen toeſtand te geneezen.*

„ Ik

„ Ik verklaar," zegt Mevr ANJUBAULT, Liquoriste rue St Nicaise, No. 8. in een Certificaat, dat wij in handen hebben, „ dat een Heer, A. LE ROI, M. D, agt dagen geleeden, bij mij is geweest, zonder dat ik 't hem verzocht had, wanneer hij mij verscheiden vraagen, aangaande mijne kinderen deedt, en mij verzocht dezelve te zien. Ik vertoonde hem mijne twee dochters, waar van de een 3½ jaaren, en de andere 14 maanden oud was, beiden gevaccineerd in 't begin van Germinal l. l. ik deed den Burger A. LE ROI opmerken, dat de oudste, waarvan hij in een zijner gepubliceerde Brieven spreekt, nimmer zedert haare geboorte, dan slegts bij tusschenpoozingen een goeden welstand genooten hadt; dat zij zelve eene ziekte gehad heeft, die tot het einde van Prairial geduurd heeft, een oogenblik, waarop zij aangetast wierd door de mazelen, die gevolgd zijn van eene koorts, welke men als een zenuw en rotkoorts beschouwd heeft, waarvan het kind nog de overblijfselen gevoelt. Het is om die geheel te verdrijven, dat Mr. A. LE ROI mij geneesmiddelen voorschreef, welke schier dezelfde waren, als die mij door mijnen gewoonen Chirurgijn M. JOUBERT waren aangeraaden."

„ Het kind is van een teer temperament; niet terstond, na gevaccineerd te zijn, is zij de haairen gesneeden, maar wel sedert haare ziekte. Haar Broeder en Zuster, gelijk zij, gevaccineerd, genieten een goede gezondheid."

Zesde Geval. — *Ik heb, in gezelschap*, zegt de

de Burger A. LE ROI, *Mejuffrouw* LAMARLIERE, *21 à 23 jaaren oud, in een' kostschool woonende rue Vaugerard, gezien, zij is langen tijd, door gevolgen van de Vaccine, ziek geweest, en in tegenwoordigheid van getuigen, heeft zij mij verzekerd, dat zij 'er zich heden niet aan zou bloot ſtellen.*

De Burger DUFOUART, Chirurgijn en Chef van 't Hospitaal van Val-de-Grâce, Doctor van de Famille van Mejuffrouw LAMARLIERE, en die haar in haare Vaccinatie heeft geviſiteerd, deelt ons in ſchrift de navolgende berichten mede

„ Langen tijd voor de bewerking der Vaccine, onderging Mejuffrouw LAMARLIERE ziektens, en verſcheiden keeren zelf heeft zij aanvallen van koorts gehad, welke verſcheiden weeken geduurd hebben."

„ De Vaccine ingeënt zijnde, voor omtrent zes maanden, heeft haaren loop zeer geregeld volbragt; de zieke heeft in den loop niet ondervonden, dan de ongemaklijkheid, onſcheidbaar verknogt aan deeze kleine kunstbewerking, aan perſoonen van haare jaaren.

„ Sedert dit tijdſtip, heeft Mejuffrouw LAMARLIERE geene ſoort van ongeſteldheid geleeden, en wij hoopen, dat zij voort zal vaaren met dien goeden ſtaat van gezondheid te genieten; welke haar haare geſteldheid beloofd."

Zevende Geval. — *Rue de l'Univerſité, over die van Poitiers*, zegt de Burger A. LE ROI, *heeft Mevrouw* DELINDRE *een klein meisje vertoond;*

toren; ſedert zes maanden, dat zij is gevaccineerd, is zij in eene waarlijk verontrustende kwijning vervallen; ik zal haar trachten te geneezen.

Uit een Bericht, dat ons door den Burger GENOUVILLE, Chirurgijn, die 't kind gevaccineerd heeft, blijkt, „ dat Mevrouw DELINDRE den Burger A. LE ROI niet heeft gezien; dat het onwaar is, dat zij hem een klein meisje vertoond heeft, en dat hij nimmer daar om raad is gevraagd. Het kind, den 2den Germinal gevaccineerd, heeft noch geduurende de werking der Vaccine, noch ſedert dezelve eenig toeval gehad, dat men met reden aan deeze kunstbewerking kan toeſchrijven; dat integendeel de moeder en 't kind zich zeer wel bevindende, men haar de raad had gegeeven om het te ſpeenen. Na het ſpeenen kondigde zich het opkomen der hondstanden, door de koorts en gewoone toevallen, aan, welke eenige *anti-ſpasmodique* middelen gelukkig ſtilden. Het was meer dan zes maanden na de Vaccinatie, dat de Burger A. LE ROI bij toeval het kind aantrof, en de ouders zocht te verontrusten. Maar het waare geval is, dat het dagelijks zijne gezondheid weder krijgt, gelijk ook zijne gewoone vrolijkheid, zedert dat de criſis van het krijgen der tanden voorbij was."

Agtſte Geval. — *Ik was verzogt*, bericht de Burger A. LE ROI, *eenen zieken te gaan bezoeken rue Poiſſonnière, wiens arm, zedert zijne Vaccinatie, in de rampzaligſten ſtaat was, zo dat*

men

men zelfs vreesde, dat hij die zou verliezen; eindelijk is hij geneezen.

Deeze zieke is de zoon van Mevrouw COUTARD, die 16 jaaren oud is. Het blijkt uit twee zeer uitgebreide Certificaaten, welke ons bezorgd zijn door den Burger BERTRAND, Chirurgijn, die hem gevaccineerd heeft, en den Burger MARCESCHEAU, M. D.; dat „ de Burger COUTARD van een bloedrijk geſtel, gelijk gemeenlijk de Creoles zijn, aangedaan was van een ſcorbutique ongeſteldheid; dat men hem bittere dranken, en naar dien toeſtand gereed gemaakt, in een gemaatigde doſis genomen, ordonneerde; dat in plaats van dit advis te volgen, een gedienstig perſoon hem zuiver ſap van tuinkers, in aanmerkelijke menigte, hebbende doen gebruiken, 'er na zes dagen van het gebruik, op de oppervlakte van 't lichaam, een gierst-koortsagtigen uitſlag te zien was, met opzwelling van den gevaccineerden arm; dat de oorzaak van die toevallen bekend zijnde, men 't gebruik der tuinkers deedt ophouden, om verdunnende en verfriſende geneesmiddelen te gebruiken, en dat, na 3 dagen hem zo behandeld te hebben, alle verſchijnſelen trapsgewijze verdweenen, en dat de Burger COUTARD niet lang daarna de beste gezondheid genoot."

Negende Geval. — *Een kind van Mevrouw* LE ROIJ, *in 't Hôtel de Mayence, rue ſaint Honoré, gevaccineerd, tegen over het Hotel de Noailles, heeft op gelijke wijze*, zegt de Burger A. LE ROI, *een reeks van verſchijnſelen uit buitengewoone ziek-*

tens voortſpruitende, rillingen, anderdaagſche koorts, en eene menigte toevallen, geduurende vier maanden gehad.

De ouders van 't kind hebben ons het volgende Certificaat medegedeeld: „ Wij ondergetekenden verklaaren, dat wij voor negen maanden overgehaald wierden, om onze twee kinderen te laaten inënten, dat, geduurende het tijdvak der konstbewerking, zij geen toeval gehad hebben; dat de uitbotting zonder eenig gevaar geſchied zij, en eindelijk dat, ſedert dat tijdſtip, beiden een volkomen gezondheid genooten hebben."

Tiende Geval. —— *De dochter van den Burger* POULTIER, *rue du frubourg, St. Honoré, No* 20. bericht de Burger A. LE ROI, *is ſedert haare inënting met de koepokſtof in eene zeer kwijnenden ſtaat vervallen.*

De Burger POULTIER heeft dit geval reeds gelochend, door een Brief in het *Clef du Cabinet*, van 25 Vendemiaire geplaatst: „ De Burger A. LE ROI, zegt hij, heeft bericht, dat eene mijner dochters in kwijnenden ſtaat was geraakt, ſedert, dat men haar met de Vaccine hadt ingeënt; *dit is een misvatting.* Mijne dochter, voegt hij 'er bij, geniet een zeer goeden welſtand; en ik ſtel zulk een vertrouwen op dit, in Frankrijk met zo veel ijver verbreid, behoedmiddel, dat ik mij een ſlecht vader zou rekenen, indien ik het niet bij alle mijne kinderen gebruikte."

Het Committé heeft in handen een Certificaat van den Burger POULTIER, 't welk de berichten ſtaaft, die hier boven ſtaan aangetekend.

Elf-

Elfde Geval. — *Ik vergat*, voegt 'er de Burger A. LE ROI nog bij, *dat in de ſtraat Cerutti, No. 5. het kleine dochtertje van den meester van den huize, 4 jaaren oud, na de vaccinatie, breede en zeer bijzondere vlakken aan de natuurlijke deelen, en aan de aars, en vervolgens witte vloeden van een ſlecht ſoort gehad heeft.*

Het Committé heeft zeer onmiddelijk berichten ingenoomen, aangaande dit geval, bij den meester zelven van het huis, die op zijn woord verzekerd heeft: „ dat niemand van zijne kinderen, noch van zijne lieden, in het zelfde tijdſtip gevaccineerd, zes in getal zijnde, opgehouden beeft daarna eenen goeden welſtand te genieten "

Twaalfde Geval. — *Ik heb te Parijs*, dus zijn de uitdrukkingen van den Burger A. LE ROI, *een klein kind, van 15 a 16 maanden, Mijnheer en Meyrouw* COPOLA *toebehoorende, tegenwoordig te Saint Prix, gezien. Dit kind hee t, zedert de inënting, bruine breede vlakken op de beenen, en anderen onder de huid gehad. Ik heb het baaden en een antiſcorbuticq ſiroopje doen gebruiken.*

Een Nota van den Burger BIANCHI, Geneesheer, en vriend van den Burger COPOLA, die wij in handen hebben, vernietigt geheel deeze aanhaaling. De Burger BIANCHI verzekert het Committé: „ dat het jongſte dochtertje van den Burger COPOLA, dat hij verſcheiden maanden bezogt heeft, verre is van ongelukkige uitwerkſelen te hebben ondervonden van de Vaccinatie; dat hij in tegendeel heeft opgemerkt, dat de opge-

ruimdheid en kragt van dit kind merkelijk vermeerderd zijn na de inënting, dat het tegenwoordig nog in volmaakten welstand is."

Dertiende en laatste geval van den Burger A. LE ROI. — *Ik heb*, zegt hij, *in de Rue Poissonniere het kind van Mevrouw* HOMBERG *zien sterven, sedert de Vaccinatie was zekere puistachtige Uitslag wedergekeerd, en scheen een maat van zwakheid aangebragt te hebben in het leevensbegnsel in de hersens.*

Een Certificaat van den Burger FOUBERT, oud Geneesheer aan het Burgelijk Militair en Scheeps Hospitaal te Havre, geeft aangaande dit stuk ophelderingen, welke geen twijffel meer laaten, hoe 't met de zaak geleegen zij.

„ Ik ondergetekende, schrijft ons de Burger FOUBERT, verklaar, dat het kind van Mevrouw HOMBERG, van Havre, bijna één jaar oud, met goed gevolg van zijnen Chirurgijn, in den zomer van 't negende jaar is gevaccineerd; dat dit kind, zonder van een sterke gezondheid te zijn, redelijk wel geweest is tot aan de maand Thermidor, de tijd, waarop het in Parijs is aangekomen; dat het weinig tijd daarna, ten tijde van het krijgen der tanden, door eenen onverwachten buikloop overvallenis, waar voor het bezweeken is, en welke men mij gezegd heeft het gevolg geweest te zijn van een verkeerde behandelling, om een puistachtig uitslag te doen verdwijnen, die het aan zijn hoofd hadt, en men bij kinderen van zijnen ouderdom dikwijls aantreft. Ik merk op, dat de

de vader van een zeer zwakke geſteldheid is, bijna altijd onderworpen aan loopende oogen, en aan dikke beenen; dat de moeder noch pijnlijk zijnde, op 't punt ſtond van voor drie jaaren voor een langduurige borstkwaal te bezwijken."

Dusdanig zijn alle, volmaakt alle de aangehaalde gevallen door den Burger A. LE ROI; zo 'er dan geen is, dat niet volkomen valsch is beweezen te zijn; welk een graad van onſtandvastigheid, of onvoegelijkheid is 't dan, dat men zich laat vervoeren, om zich zulk een gedrag te veroorlooven? Maar ter zelfder tijd, welke eenſtemmigheid moet men niet erkennen in de reſultaten van zulke talrijke proeven, waaraan de Vaccine is onderworpen geweest, dewijl haare Tegenſtreevers genoodzaakt zijn alle de daadzaaken van natuur te veranderen, om haar iets te kunnen verwijten?

En hebben dit allen de Leden van 't Committé getekend.

Parijs, den 1ſten Brumaire, het 10de Jaar.

THOURET Præſident, JADELOT, GUILLOTTIN, PINEL, J. J. LEROUX, DOUSSIN-DUBREUIL, DE LA ROCHE, SALMADE, PARFAIT, MONGENOT, MARIN, HUSSON.

Voor Copie conform,

(Was Getekend)

HUSSON, *Secretaris.*

Bericht van het Centraal Committé van Vaccine, behelzende een tegenproef op 102 alvoorens gevaccineerde Kinderen gepractiseerd.

Eene lange en ſtandvastige ondervinding, het Committé volkomen overtuigd hebbende van de weinige gevaaren welke op de inënting van de Vaccine volgen, bleef het overig meer bijzonderlijk zich van haar voorbehoedende kracht te verzekeren, en te leeren kennen, of derzelver langduurigheid, niettegenſtaande de twijffelingen, welke dienaangaande geöpperd zijn, zich verder uitſtrekte, dan het verloop van een vol jaar.

Om deeze proef met al de voorzorg en 't gezag, dat zij verdient, te neemen, heeft het Committé een zo groot aantal van de geachtſte en vermaardſte Geneesheeren, als het mogelijk was, ter bijwooning van dezelven, uitgenoodigd.

Het maakt hier bij den uitſlag van deeze Tegenproef publiek, genoomen op 102 alvorens onder hunne oogen gevaccineerde kinderen.

Proces-Verbaal van de Tegenproef.

Wij ondergetekenden, door het Centraal Committé van Vaccine uitgenoodigd, om het neemen eener Tegenproef bij te woonen, welke het voorneemens was te doen, door met de kinderziekte een vrij aanzienlijk getal van alvoorens gevaccineer-

neerde Individus inteënten, zijn vergaderd geweest in het School der Geneeskunde, bij den Burger THOURET, Directeur van hetzelve, den 23, 30 Vendemiaire, 7, 19, 30 Brumaire, van het 10de jaar, om getuigen te zijn van die proef en de resultaten 'er van na te gaan.

In elk der vier eerste zittingen heeft het Committé ons een voorwerp vertoond, eene gemaklijk te onderkennen kinderziekte hebbende. De stof, welke gediend heeft bij de inëntingen, is elken keer in de pokken genoomen, en met drie prikjes onder onze oogen bij elk gevaccineerd Individu ingeënt.

Zevenëndertig Individus, den 23sten Vendemiaire, aan de inënting der kinderziekte onderworpen, zijn door verscheiden onzer tot aan den 30sten van denzelfde maand bezocht, en dezelfde dag van ons allen gevisiteerd. De prikjes waren bij 24 verdoofd: de 13 anderen hadden een plaatslijke werking gekenmerkt door een roodheid, vergezeld van hardheid, verhevenheid, en een etterende punt aan de prikjes. De verdrooging was volkomen den 6den Brumaire, den 13den dag van de inëntíng. Men heeft zich verzekerd, dat geduurende deeze werking, geen koortsachtige beweeging hun is overgekomen, en men heeft op geen van deeze Individus noch het minste teken van algemeene besmetting, noch de minste schijn van uitbotting gezien. Wij moeten 'er bijvoegen, dat die kinderen voor het meeste deel zeer ruuwe hembden, en kleederen gevoerd met een zeer groove stof-

ſe, hadden, waar van de wrijving ons toeſcheen veel geïnflueerd te hebben op den graad van ontſteeking, welke zich bij de prikjes heeft geopenbaard.

Twintig andere voorwerpen zijn den 30ſten Vendemaire met dezelve voorzorgen, als de 37 eerſten, dat is te zeggen, met ſtoffe, genoomen van eenen aanwezigen aan de kinderziekte laboreerenden perſoon, ingeënt; den 7den Brumaire waren de prikjes uitgewerkt bij 19; een enkele liet gelijk de voorige 13 een plaatslijke werking zien. welke geheel verdweenen was den 12den Brumaire, den 12den dag der inënting.

Vijfëntwintig anderen waren den 7den Bruimaire aan dezelfde inënting der kinderziekte onderworpen. Den 15den, de 8ſte dag van de inënting, merkte men op 23 geen ſpoor van de prikjes: op de twee laatſten ontdekte men nog eenige overblijffels van plaatslijke werking, gelijk aan die, waarvan melding gemaakt is, en die niet langer geduurd heeft.

Eindelijk den 19den Brumaire eindigde men de Proefneeming, 20 Individus op dezelfde wijze inentende. Den 30ſten van dezelfde maand waren de prikjes verdoofd bij 18, bij de twee anderen vertoonde de een op de twee prikjes een halve drooge en als gehoornde pok; de andere leverde op die aan den arm twee regelmaatige ronde puisten, hebbende daarenboven nog een ligte ontſtoken kring, vol van eene ſtof in verëttering, en het aanzien van een kinderpok hebbende.

Deeze twee kinderen, ieder dag door twee onzer

zer bezogt, hebben geen koortsagtig verſchijnſel, noch eenige ongeſteldheid, noch eenigen ſchijn van algemeene uitbotting gehad. Men moet opmerken, dat op 't tijdſtip hunner inënting zij een antiveneriſche behandeling onderworpen waren.

Dus volgt uit deeze Proef:

1. Dat onder een getal van 102 gevaccinrerde Individus, waarvan ſommigen reeds ſedert één jaar, en eenige reeds ſedert 18 maanden, die kunstbewerking ondergaan hadden, de inënting der kinderziekte bij 84 geen het minste uitwerkſel gehad heeft.

2. Dat de werking aan de prikjes der 18 anderen voorgekomen, van geen kinderziekte gevolgd is, daar men op geen deezer Individus of koorts, of ongeſteldheid, of eenige uitbotting opgemerkt heeft.

3. Dat bij de laatſte de puisten, naar de kinderpokken gelijkende, het uitwerkſel geweest zijn van eene plaatslijke werking, gelijk aan die, welke men kan veroorzaaken met de kinderziekte, Individus inëntende, die te vooren deeze ziekte gehad hebben, en waardoor elk ook ſomtijds, na de kinderziekte gehad te hebben, geljk ook Geneesheeren en Ziekenoppaſers beſmet worden, die aan de kinderziekte laboreerende kinderen verzorgen, en vooräl de minnen, die door kinderen van deeze ziekte aangetast, gezoogd worden.

4. Eindelijk, dat het natuurlijk is te beſluiten, dat de Vaccine 102 Individus voor de kinderziek-

ziekte behoed heeft, die onder onze oogen ingeënt zijn.

Was geteekend: Parijs, den 30sten Brumaire, het 10de jaar.

PORTAL, HALLÉ, SABATIER, JUSSIEU, FOURCROIJ, Staatsraaden; PARMENTIER, HUZARD, TESSIER, Leden van 't Nationaal Instituut; MALOET, DESCEMET, JEANROIJ, de oom, JEANROIJ, de neef, BOSQUILLON, LAVERNE, LAFISSE, DUCHANOIJ, Bestuurders van de Hospitaalen; ANDRIJ, MONTAIGU, BORIE, DELAPORTE, ROUSSILLE-CHAMSERU, ROUSSEL-VAUZÊME, Geneesheeren van de voormaalige Geneeskundige Faculteit van Parijs; CORVISART, Geneesheer van het Gouvernement; SUË, DUBOIS, CHAUSSIER, PETIT-RADEL, LECLERC, Profesf. van 't Geneeskundige School; COSTE, HEURTELOUP, BIRON, VERGEZ, LACROIX, Leden van den Raad van Gezondheid der Legers; BICHAT, DUPUIJTREN, AUVITIJ, ALIBERT, Geneesheeren van de Societeit van het Geneeskundig School; TOURDES, Profesf. van 't Geneeskundig School te Straasburg; SEDILLOT de Jonge, BEAUCHESNE, Profesforen van de Geneeskundige Societeit van de Louvre; DAIGNAN, BERTIN, LEBLANC, LEVEILLÉ, BOURDETTE, RUFFIN, RECAMIER, FOUBERT, MOREAU.

Het Committé verlangt, dat, zo 'er tegenwerpin-

pingen overblijven tegen de Vaccine, zij ook op zulke authenticque gevallen rusten.

En hebben dit alles de Leden van 't Committé geteekend.

Parijs den 30sten Brumaire, het 10de jaar.

Voor Copie conform,

(Was getekend,)

HUSSON, Secretaris.

Nota. De Lijst der naamen der kinderen in het voorgaand Procesverbaal, het tijdvak hunner inenting en wooning inhoudende, is bij het Centraal Committé der Vaccine gedeponeerd, waar men 'er kennis van kan krijgen.

De uitvinding der Vaccine aan de Engelschen, door zekeren LABOUBÉE betwist.

Bourdeaux. De Burger LABOUBÉE, Jeune, alhier, betwist de Engelschen de uitvinding der Vaccine; volgens de navorschingen, die hij in 't werk gesteld heeft, kent hij de eer 'er van toe aan M. BONIOL, Geneesheer te Bourdeaux, welke in 1789 een disertatie in 't licht gaf: *Sur la maladie Epizootique des animaux, et sur les moyens propres à les conserver.*

GROOT-BRITTANJEN.

Uittrekfel uit een Brief van Dr. JENNER, aan de Redacteurs van het Fransch Maandwerk, la Bibliotheque Britannique.

London.

Gij weet, zonder twijffel, wat men de *Hondsziek-*

ziekte noemt; gij weet, dat haar eigenaartig verſchijnſel is een ſoort van keelreuteling, (*vale*) of raauwe hoest, voortkomende uit poogingen, die het dier doet om een lijmerig vocht te ontlasten, het welk zijn borst vervult, en terzelfder tijd in overvloed uit zijne neusgaten loopt. Alle honden zijn aan deeze ziekte onderworpen. Zij is zo doodlijk, bijzonderlijk voor jagthonden, dat 'er de helft ſterft van die, die dezelve in 't hondenkot krijgen. Ik heb 'er een groot aantal ontleed, en ik heb aanhoudend gezien, dat eene waare ontſteeking van de borst de oorzaak hunner dood is. Maar 't ſchijnt, dat de honden zeer vatbaar zijn om de Vaccine bij inënting te krijgen, en dat zij bij hun allen de verſchijnſelen der ziekte, van welke ik ſpreek, voortbrengt, maar zo goedaartig, dat 'er geen ſterft, en evenwel zijn zij hier door in veiligheid geſteld van het in 't vervolg te krijgen. Van 43 kleine met goed gevolg gevaccineerde honden, te weeten, drie onder mijn onmiddelijke toezigt, en 40 onder dat van een particulier, voor wiens waarheidlievendheid ik kan inſtaan, is geen enkele geſtorven. Allen heeft men daarna niet vatbaar voor de beſmetting gevonden. Ik houde mij daadlijk bezig met een reeks proeven op dit ſtuk, dat mij kan opleiden, tot de gewigtigſte ontdekkingen voor 't menſchelijk geſlacht, naamelijk, dat dezelfde ſtoffe op gelijke wijze aan een ſoort van beesten kan geeven een geheel verſchillende ziekte van die, welke zij in een ander geſlacht voortbrengt, dit is een dier gevallen, welke noodzaaklijk de aandagt van den koelſten Waarneemer moeten opwekken. Dit is een nieuwe leidraad, waarna men mogelijk eens zal ontdekken dat verſcheiden beſmetlijke ziektens, welke het menſchelijk geſlacht aanranden, hoe weinig overeenkomst zij onderling hebben, evenwel, gelijk ik hier boven gezegd heb, eenen gemeenen oorſprong hebben.

FRANSCHE REPUBLIEK.

Bericht van 't Centraal Committé der Vaccine, inhoudende eenige aanmerkingen over zekeren vrij algemenen Uitslag aan de Uijers der Koeien in eenige Dorpen in den omtrek van Parijs.

Sedert de gemeenmaaking der navorschingen van Doctor JENNER aangaande de Vaccine op de Koeien, in de Provincie Glocester, hebben andere Geneesheeren beweezen, dat die dierlijke Uitslag in Hanover, Holstein, in den omtrek van Milaan, en indien men op eenige narichten mag vertrouwen, ook in Frankrijk bij Bourdeaux reeds voorheen gezien is. Het is dus te vermoeden, dat dezelve veel minder zeldzaam is, dan men tot nog toe dagt.

De Burger JADELOT, geleegenheid gehad hebbende, om in de laatste Herfst, digt bij Parijs, eene menigte van Waarneemingen betreffende deeze gisting te doen, maakt het Committé, dat hem had uitgenoodigd daarin voort te vaaren, het Uittrekfel publiek, dat de Burger JADELOT hetzelve heeft ter hand gesteld uit de Proces-Verbaalen van deeze Waarneemingen. Deeze Proces-Verbaalen, geteekend door verscheiden Officieren der Gezondheid, en van de Burgers DUMOU-

LIN en POULET Veedoctors, die JADELOT in zijne proeven behulpzaam zijn geweest, zijn gedeponeerd bij het Bureau van 't Commitié.

Omtrent 't einde van l. l. Vendemaire, hadt zig eene uitbotting, van agt of tien pokken, van zelfs, op verſcheiden deelen van de Uijers eener Koe, van den Burger SENEZ, Landbouwer te Champignij, vertoond; de Koe was voor 't overige zeer welvaarend, en gaf zeer veel melk. Deeze uitbotting hadt volkomen 't aanzien van Koepokken, die op verſchillende tijden ontwikkeld waren. In den omtrek was een grijsachtige kring, en in 't midden der grootſte Pokken een ingedrukten ſtip, van een bruin en geelachtige kouleur. Men beſpeurde ſlechts ligte teekenen van ontſteeking, welke gemeenlijk de baſis der Koepokken omringt; het vocht, dat langzaam uit een prikje in de pokken, met de punt van een lancet gemaakt, droop, formeerde een volmaakt doorſchijnend en eenigzins ſlijmerig droppelije, dat hoe langer hoe grooter werd. Dit vocht, opgevangen op glas of de punt van een lancet, verdroogde in een oogenblik, wierd broos, en behieldt zyne doorſchijnendheid.

Alle deeze bijzonderheden ſielden zo groot een gelijkenis tusſchen deeze uitbotting en de Vaccine daar, dat de Burger JADELOT twee kinderen met de ſtof dier pokken inëntte, wier moeder zeer verlangde hun aan de gevaaren van eene Pok-Epidemie te onttrekken, welke toen veele kinderen deedt ten grave daalen; maar deeze in-

inënting is door geen plaatslijke werking gevolgd, noch heeft de minste ongeſteldheid veroorzaakt.

De inënting met dezelfde ſtof bewerkſtelligd aan twee andere Koeien van die Landhoeve, veroorzaakte ſlechts de uitbotting van een irregulieren en ſchielijk verdwijnenden punt aan een der prikjes.

Niettegenſtaande deeze proef van weinig gevolg was, beſloot men echter, daar men vernoomen hadt van perſoonen, die zorg voor de Koeien op deeze Landhoeve droegen, dat dusdanige uitbottingen dikwijls kort na 't kalven op de Uijers deezer dieren koomen, om aangaande dit ſtuk andere berichten op eenige aanmerkelijke nabuurige Landhoeven in te winnen.

In 't begin van Brumaire hadden vijf Koeien van den Burger BONNOT, Landbouwer te Chenevieres, pokken, gelijk aan de beſchreevene, en een zeer ſchrandere knaap, op die Landhoeve behoorende, herhaalde de berichten te Champagnij ingenoomen; hij verzekerde daarenboven, dat dezelve 't meest voorkomen in de Lente en Herfst, en wanneer men de beesten vochtig voedſel geeft; dat dezelve de Koeien niet ziek maaken; dat zij zich mededeelen aan de hand van die ze aanraaken; en dat hij zelf op die manier, nog maar één maand geleeden, pokken tusſchen den duim en vinger gehad hadt, waarvan men de overblijffelen nog kon zien; maar dat men op 't

land aan die pokken geen denkbeeld hegt, betreklijk de behoeding voor de kinderziekte.

In verſcheiden andere Hoeven van 't zelfde Dorp, en Queilli, heeft men dezelfde berichten ingewonnen, en dezelfde waarneemingen bij herhaaling genoomen.

Deeze uitbottingen hebben zo veel overeenkomst met, en grenzen zo naauw aan de Vaccine, dat het Committé het meent nuttig te zijn, deeze waarneemingen publiek te maaken, en teffens de aandagt der Geneesheeren en kundige Landbouwers op dezelve te vestigen, daar dit de weg zou kunnen baanen, om de bekende bronnen van een behoedmiddel te vermeerderen, waar van de kragt en volmaakte ſchadeloosheid dag aan dag bevestigd worden.

Was geteekend door de Leden van 't Committé.

THOURET, Præſident; GUILLOTIN, J. J. LEROUX, PINEL, JADELOT, HUSSON, SALMADE, PARFAIT, MARIN, MONGENOT, DOUSSIN-DUBREUIL en LASTEIJRIE.

Voor Copie conform

HUSSON, *Secretaris.*

Brief

Brief van den Prefect van 't Departement Seine en Oise, aan de Leden van 't Centraal Committé te Parijs.

Versailles, den 18. *Nivose, het* 10*de jaar.*

Medeburgers!

Met genoegen zend ik u hier nevens Copie van een Proces-Verbaal, dat mij door den Maire van de Gemeente van Garches is ter hand gesteld, waaruit ten vollen consteert, dat op geen enkelde van 51 kinderen, zo wel van zijne gemeente, als van eenigen in de nabuurschap, welke op voorstel, en door bewerking van den Burger TEXIER, Chirurgijn en Chef van 't Hôtel der Valides, te Versailles, gevaccineerd waren, de kinderziekte daarna heeft vat gehad, welke zedert twee maanden in deeze streeken regeert, hoewel de meesten hunner met Individus, door de kinderziekte besmet, hebben omgegaan, ja zelfs in één huis met dezelve hebben gewoond.

Ik ben overtuigd, dat gij met genoegen in deeze proef een zeker voorteken zult zien van den goeden uitslag uwer werkzaamheden, en daarenboven een weldaad voor de menschheid.

Ik heb de eer UL. te groeten.

G. GARNIER.

Mejuffer de Gravin van MARCOF, Dochter van zijn Excellentie, Mijnheer de Graaf van MARCOF, Ambasſadeur van Z. M. den Keizer aller Rusſen, bij de Franſche Republiek, is met goed gevolg door Dr. COLON gevaccineerd, in tegenwoordigheid van Dr. HAKENSZMIT, een Rusſisch Geneesheer, welke die jonge Gravin op haare reis naar Parijs verzeld heeft.

Dr. HAKENSZMIT hadt reeds beproefd, om in Podolie en Volhinie de nieuwe inënting te leeren kennen: hij is 'er in geſlaagd om een vijftigtal perſoonen te vaccineeren; maar hij bleef nog twijffelen aangaande het kenmerk der pokken, die hij verkreegen hadt. Hij heeft van zijn verblijf te Parijs gebruik gemaakt, om in 't huis van Doctor COLON den loop en de uitwerkſelen van de waare Vaccine na te gaan. Doctor HAKENSZMIT overtuigd, dat zijn eerſte proeven niet voldoende waren, neemt zelf eenige waare koepokſtof mede, en is voorneemens, bij zijn terugkomst in zijn Vaderland, met dezelve proeven te doen.

DUITSCHLAND.

Doctor STRUVE, te Görlitz, heeft ontdekt, dat de Vaccine een verzagtmiddel der Scharlaken-koorts is.

Volgens de eerſte jaarlijkſche berichten van het Vaccine-Inſtitution, over de werking der nieuwe Inëntingswijze, zijn van de 60,000 ingeënte Perſoonen ſlechts 4 geſtorven, bij welke het egter nog twijfelachtig is, of het pokgift daartoe iets heeft bijgedraagen, en van 10,000, welken daarna met de gewoone pokſtof beſmet zijn, heeft geen één de gewoone pokken gekreegen.

In Kärnthen, (een Hertogdom in den Oostenrijkſchen Kreits,) zouden de Koepokken, onder de Landlieden reeds lang bekend, en als een middel tegen de menſchenpokken zijn gebruikt geworden.

Brief van den Lands-Doctor, P. G. JOERDENS, uit *Hof* van den 1ſten Jan. 1802, behelzende: Iets, om lieden gerust te ſtellen, die noch voor kwaade gevolgen van de Inëntingen met de Vaccine vreezen.

Ik haast mij, om aan het groote en weldenkende gedeelte der menschheid, welke zo veel belang ſteldt in de Inënting met de beveiligende pokken, een op het oogenblik van een zeer geloof en agtenswaardig man, direct uit Londen, ontfangen bericht mede te deelen, behelzende, dat men aldaar, buiten de verdere verbetering van het pokbeſtrijdend vermogen der koepokken, bij de zorgvuldigſte, en geduurende een reeks van jaaren herhaalde waarneemingen niet de minste bedenkelijke gevolgen aan een der daarmede ingeënten waargenomen heeft.

Het getuigenis des vermaarden Dr. JOUM, te Londen, is waarborg voor de echtheid van dit bericht.

Weenen.

Doctor CARENO heeft voor zijne Schriften, over de Inënting der Koepokken, van zijne Rus-Keizerlijke Majeſteit, een treffelijke ring ten geſchenke ontvangen.

In het afgeloopen jaar zijn in Stutgard 1121 Kinderen met Koepokken ingeënt geworden.

RUSLAND.

Petersburg, 10 *Nov.* 1801.

De Inënting der Koepokken begint ook hier in gebruik te komen. De zich hier bevindende Engelſche Doctor SIMPSON heeft dezelve zijn eigen kinderen, met het beste gevolg, ingeënt. Maar het ontbreekt hier altijd zeer aan ſtoffe. Die, welke men tot dus verre uit Engeland ontving, was deels niet in genoegzaame hoeveelheid, deels hadt zij door de groote hette van deezen zomer haare kragt verlooren.

Moscou, 24 December, o. f.

De Inënting geſchiedt met het beste gevolg in alle Kroon-Etablisſementen, die onder de beſcherming van de Keizerin Moeder ſtaan. Zo ook is de Vaccine zeer gelukkig geſlaagd in het groote Hospitaal van den Graaf ROPTOPTSIN, 50 wersten van Moscou, op een Landgoed, waar zich deeze Heer onthoudt. In het midden zijner familie wijdt hij hier zijne zorge aan de lijdende menschheid. Zijne weldaadige oogmerken worden door zijnen Vriend, den Heer Collegieraad KRAFT, een zo bekwaam als ſchrander Arts, die deezen Heer in zijn afzondering gevolgd is, ondersteund. Van de 670 Kinderen, die met de Koepokken zijn ingeënt, is 'er één geſtorven, dat door de kinkhoest overvallen werdt.

De eerſte Vaccinatie of Inënting van Koepokken geſchiedde alhier in het voorige jaar, ſtaande het Krooningsfeest, aan eenen Knaap in het Vondelingshuis, genaamd PETROFF. Haare Majeſteit, de Keizerin Moeder gaf hem den bi naam van VACCINOFF, en zette voor hem een kapitaal vast, dat hij naar zijne meerderjaarigheid in handen krijgen zal.

Pe-

Petersburg, 8 *Januarij* 1802.

Daar de Keizerin, Moeder, beſlooten heeft, de Vaccine in het tegenwoordig Vondelinghuis in te voeren, heeft de uit Berlijn hier aangekomen Dr. SCHULZ ten dien einde zijnen dienst aangeboden. Het Collegium Medicum heeft van den Keizer bevel gekreegen, om Dr. SCHULZ in dit opzigt te onderzoeken.

Petersburg, 20 *Januarij* 1802.

De Koepokken-Inënting heeft hier den gelukkigſten voortgang. Staande de tegenwoordigheid van het Keizerlijk Hof in Moscou, entte de Lijf-Chirurgijn van zijne Keizerlijke Majeſteit de Heer Staatsraad LINDSTROM de Koepokken in aan kinderen in het daar zijnde Vondelinghuis. Haare Majeſteit, de Keizerin Weduwe, liet een even ingeënt kind na Petersburg brengen, en toen werdt het Inënten met Koepokken aldaar begonnen. Reeds 300 kinderen hier, en 200 te Moscou, hebben zonder uitzondering deeze ziekte gelukkig, en zonder toevallen van eenige beteekenis gehad. Buiten dien hebben de Heer Staatsraad en Hofärts WICHARD, en eenige andere Artſen, zo wel hier in de Stad, als op het Land, meer Perſoonen geïnoculeerd, en ook den wensch van veele Provinciaale Artſen, door het overzenden van de ſmetſtof, bevredigd.

Pe-

Petersburg.

In het Vondelingshuis alhier, zijn reeds werkelijk meer dan 300 Kinderen met de Vaccine ingeënt. Ook op andere plaatzen in dit uitgeſtrekt Rijk, vooräl in de openbaare Geſtichten, wordt dit heilzaam behoedmiddel ingevoerd, en ten einde het aan ſtof, ter verdere uitbreiding derzelven niet ontbreeken mogt, heeft een onzer Adelijke Dames, de Gravin van SCHUWALOW, op een Boerderij, welke zij naar de Hollandſche wijze heeft laaten inrichten, aan een meenigte Koeien de *Cowpox* doen inënten.

ZWEDEN.

Stockholm, 8 Januarij.

Gisteren heeft men alhier, in 't Koninglijk Hospitaal, de eerſte proef met de Vaccine op een kind genoomen.

Stockholm, 18 Januarij.

De Vaccine begint zich hier eindelijk, in weerwil van de vooroordeelen, eenen weg te baanen. Doctor GAHN vervolgt zijne proeven; hij vreesde, dat dezelve zich niet verder, dan tot eenige kinderen van 't gemeen, zouden uitſtrekken;

ken; maar deezer dagen heeft hij 't genoegen gehad, van twee kinderen te mogen Vaccineeren van de Graaf DE LA GARDIE, Broeder van den Zweedſchen Minister te Weenen, die in de Hoogduitſche Journaalen aangehaald wordt, als de aanmoedigenſte reſultaaten aan de proeven van CARRO, een Genèver, verſchaft te hebben, die de JENNER van Weenen is. Dit voorbeeld, door een onzer aanzienlijkſten familien, zal buiten twijffel navolgers vinden; maar wij overhaasten ons niet — men zal moeten volhouden.

Stockholm, 12 *Februarij.*

De Inënting der Koepokken heeft binnen kort bij ons zeer veel crediet gekreegen, waartoe een jonge bekwaame Arts, VON ROZENSKIÖLD, door zijne ſchriften en vaderlandlievenden ijver bijzonder bijgedraagen heeft. Onze geliefde Monarch, die deezen betoonden ijver met genadig welbehagen beſchouwd heeft, heeft aan het Collegium Medicum bevolen, een bericht bekend te maaken, hoe deeze voor de menschheid zo gelukkige uitvinding het meest kan bevorderd worden.

DENEMARKEN.

Kiel, in 't Hertogdom Holſtein.

De Medicijnſche Faculteit alhier heeft bevel gekreeg , om in de Hertogdommen de noodige proeven tot de Inënting te neemen, en vervolgens den uitſlag deezer proeven, tevens met de vereischte voordragten, in te zenden.

PORTUGAL.

Onder de brieven, welke de Burger ALIBERT, Secretaris van de Soc. Med. d'Emulation gekreegen heeft, is 'er eene, die zeer belangrijke berichten, betreffende de invoering van de Vaccine in Portugal, behelst. Het ſchijnt, dat de vooroordeelen tegen deeze kunstbewerking 'er nog niet geheel verdreeven zijn. Hier aan moet men de zamenvloeijende kinderziekte en daarop gevolgde dood van den jongen Prins van Beira toeſchrijven. De regeerende Prins hadt gedagt, hem te laaten vaccineeren; maar hij werdt 'er afgebragt door een advijs van Doctor OLIVETRA, eerſten Geneesheer aan 't Hof. Och of dit ongelukkig geval een nieuwe beweegreden tot overtuiging mogt worden, voor hun, die nog twijfelen, om een zo heilzaam behoedmiddel aan te neemen, dat teffens zo dierbaar voor de menschheid is!

Dee-

Deeze zelfde Brief houdt een aanhaaling in, welke zeer belangrijk zou zijn op te helderen, en nader bekragtigd te zien. Men geeft voor in een Portugeesch werk geleezen te hebben, dat in 1613 de practijk der Vaccine te Lisbon, en in haare ommeſtreeken heeft plaats gehad, van waar zij zig toen in Gallicie uitbreidde, maar dat men weldra 'er van afſtapte, om redenen, die niet gemeld worden.

T U R K I J E N.

Conſtantinopolen.

Doctor HESSE, uit Erfurth, heeft hier twee kinderen de Koepokken met goed gevolg ingeënt, de moeder van het eene is een perſoon in het Serail. Deeze eerſte proef zou van den grooten Heer, met wiens toeſtemming dezelve genomen was, de volkomenſte goedkeuring verworven hebben.

A M E R I C A.

In Noord-America zijn de Koepokken mede ingevoerd. — De Præſident JEFFERSON heeft achttien Perſoonen in zijn familie daar mede laaten inënten.

BLADWIJZER.

A.

Aankondiging van een Fransch Werk, over de Vaccine, door J. L. MOREAU. Bladz. 136

Aanstelling van eene Commisfie van onderzoek, nopens de Vaccine, door den Duitschen Keizer. (Bericht van de) 130

America. (Naricht der invoering van de Vaccine in *Noord-*) 251

B.

Bengalen. (Bericht wegens de Koepok - Inënting te) Bladz. 104

Bericht, aangaande 't Kind van GOUPRIL BUSONI, te *Parijs.* 48

BERKHEIJ; (Aanmerkingen op de vergelijking van Dr. LE FRANCK VAN) tusfchen de Cowpox en de hier te lande bekende Blaarziekte. 57

Berlijn. (Last van het Opper-Collegium Medicum et Sanitatis te) 103

Bijvoegzel op een Bericht van R. DIBBETZ. 100

BODEL, (Brief van Dr. J.) ten geleide van dien van A. PESANT 63

Breslau. (Publicatie der Regeering van) 130

Brief, (Extract uit een) betreffende het Kind van GOUPRIL BUSONI, te *Parijs.* 47

Brief van den Koning van Pruisfen, aan Dr. MARCUS HERZ 131

Brusfel. (Rapport omtrent de Vaccine, uitgebragt door de Commisfarisfen van de Geneesk. Societeit te) 162

C.

CARENO (Dr.) krijgt voor zijn geschriften over de Vaccine een geschenk. Bladz. 245

Circulaire, wegens de Vaccine van den Koning van Pruisfen aan alle Collegia Medica et Sanitatis 155

COLLADON, (1ste Brief van Dr.) over de ontdekking van de Vaccine. 1

——————— (2de Brief van Dr.) over de Verschijnfelen bij de Inënting der Vaccine plaats hebbende. 5

COLLADON, (3de Brief van Dr.) over de groote voordeelen der Vaccine. 10
——— (4de Brief van Dr.) Oplosſing van dagelijkſche tegenwerpingen. 14
COLON, M. D. (Bericht van een proef, genomen door) . 146
——— (Uitnodiging om by zekere proef te adſiſteeren, door) 148
——— (Brief aan den Redacteur van een Fransch Nieuwspapier van) 149
——— (Brief aan * * *, van) 152
——— (Bericht van Dr.) wegens het *gratis* vaccineeren. . 23
Committé te *Parijs*, (Bericht van het Geneesk.) over de Vaccine. 22
——— Medical de la Vaccine (Bericht van het) te *Parijs*. 49
Committé Centraal der Vaccine (Bericht van het) te *Parijs*. . 52
——— Generaal der Vaccine (Bericht van het) te *Parijs*. . 107
——— Centraal der Vaccine (Bericht van het) *te Parijs*. . 113
——— te *Parijs*. (Bericht van 't Centraal) . 138
——— der Vaccine te *Rheims*. (Proeven van het) 145
——— der Vaccine (Omſtandig Bericht van 't Centraal) te Parijs, wegens de zaak van den Burger A. LE ROIJ. 217
——— (Bericht van 't zelve) wegens zekere Tegenproef. 230
——— (Bericht van 't Centraal) over zekeren Uitſlag aan de Uijers der Koeien, omtrent *Parijs* 237

D.

DIBBETZ, (R.) Bericht van eene Inënting der Koepokken, bij welke het eene wondje een aanmerkelijke tijd laater dan het ander gevat heeft. Bladz. 95
DIBBETZ; (Brief van Dr.) ten geleide van GUIJÉS Waarneemingen 118

G.

GAHN, (Waarneemingen met de Vaccine van Dr.) te *Stockholm*. Bladz. 248
GARNIER, (Brief van den Prefect G.) aan 't Centr. Committé te *Parijs*. 241
Gironde. (Bericht uit het Praefectuur van de) 37
Gottingen. (Bericht aangaande de Koepokken uit) 48
GUIJÉ. (Proeven en Waarneemingen van W. F.) . 20

H.

HAKENSZMIT, (Bericht van den Russischen Dr.) omtrent de Vaccine, aan Dr. COLON medegedeeld. Bladz. 242
HESSE, (Bericht der Waarneemingen van Dr.) te *Constantinopolen.* 251

I. J.

INGEN, Med. Dr. te *Dordrecht.* (Proeven met de Koepokstof, genoomen door F. G. VAN) Bladz. 182
Instituut te *Rotterdam.* (Uitnodiging van de Oprichters van het) 55
JADELOT, (Bericht van Dr.) wegens Ingeënten. 21
JENNER. (Bericht der Medaille, geschonken aan Dr.) 132
JENNER. (Bericht wegens een Pourtrait van Dr.) 206
——— (Uittrekfel uit een Brief van Dr.) 235
JOERDENS (Brief van den Lands-Doctor P. G.) uit *Hof.* 244

K.

Kärnthen, (Bericht uit) dat daar de Vaccine lang bekend geweest en gebruikt is geworden. Bladz. 243
Kiel. (Berichten omtrent de Vaccine uit) 250
Knobbel of Schaapenpokken (Proeven, of de) door de Vaccine zou te voorkomen zijn. 111
Konstantinopolen. (Bericht betreklijk de Vaccine uit) 48
Koppenhagen. (Bericht van werkzaamheid van 't Coll. Med. omtrent de Vaccine te) 204

L.

LABOUBÉE, *jeune.* (De uitvinding der Vaccine aan de Engelschen betwist, door zekeren) Bladz 235
Luik. (Bericht wegens Vaccinatiën te) 93

M.

MAC-MAHON, aan 't Generaal Committé der Vaccine. Bladz. 109
Maire en Adjuncten van het 10de Arondisfement van *Parijs* (Bericht van het) 24
Marseille. (Bericht wegens Vaccinatien te) 105
MOREAU. (Uittrekfel uit een Historisch Tafreel, over de ontdekking en voortplanting der Vaccine, in 't Rep. Lijceum voorgeleezen door J. L.) 77
Moscou. (Bericht der invoering van de Vaccine te) 246

Ne-

N.

Negers en Mulatten. (Waarneeming omtrent 't Vaccineeren der) Bladz. 216
Neumuhlen, bij *Altona*, (Bericht eener Vaccinatie te) . 74

O.

Ontdekking, dat reeds in de 6de Eeuw de Vaccine is bekend geweest. (Bericht eener) Bladz. 161

P.

PERKIN MAGRERI. (Uittrekfel uit een' Brief van) Bladz. 138
PESANT. (Brief van A.) 66
Petersburg. (Bericht der invoering der Vaccine te) . 245
PETROFF. (Bericht omtrent de in *Rusland* eerſten gevaccineerden, genaamd) . 246
PICLET, M. D. te *London*, aan ***, te *Parijs*. (Uittrekfel uit een Brief van) . 204
Portugal. (Naricht wegens de Koepokken uit) 250
Proces-Verbaal van een Tegenproef bij 't Centraal Committé der Vaccine gedeponeerd. 133

R.

Regensburg. (Bericht wegens gedaane Vaccinatien te) . Bladz. 104
ROIJ, (Brief van A. LE) aan eene Mevrouw te *Parijs*. . 130
ROZENSKIOLD. (Vorderingen der Vaccine in *Zweden*, te weeg gebragt door den Arts VON) . 249

S.

Schaapen. (Bericht omtrent 't Vaccineeren van) 150
——— (Nader Bericht omtrent 't Vaccineeren van) . . 180
SCHUWALOW. (Bericht van eene voor de Vaccine voordeelige inrichting van de Gravinne van) . 248
SIJBEL, (Aanbod van J. K.) aan hun, die hun kinderen door hem gevaccineerd aanwijzen, die weder de kinderziekte gekreegen hebben. 104

So-

Societé Medicale d'Emulation. (Bericht van de) 22
——— Medecine de *Paris*. (Bericht van de Commissie van Vaccine van de) . . 25
Spanje. (Bericht van de invoering der Vaccine in) . . 160
——— (Vorderingen der Vaccine in) . 206
Stockholm. (Naricht omtrent de invoering der Vaccine te) . 248
STRUVE. (Nieuw uitgevonden voordeel der Vaccine, door Dr.) 243
Stutgard. (Relaas der Proeven met de Vaccine te) 152
——— (Bericht van Vaccinatie te) . 245

T.

TEXIER, Bericht van Inëntingen met Vaccine te *Versailles*. Bladz. 52
TOURLET, wegens zekeren Brief van A. LE ROIJ, Prof. de Med. te *Parijs*. (Eerste Bericht van Dr.) . 209
TOURLET wegens dezelfde zaak. (Tweede Bericht van Dr.) . 212
Turkijen. (Bericht van Koepok-Inëntingen in *Europisch*) . 207

V.

Vaccinatie-Instituut te *Haarlem* opgericht. Bladz. 46
Vaccinatie-Institution. (Eerste Jaarlijksche Berichten van het) . 243
Vondelingshuis te *Petersburg*. (Invoering der Vaccine in het) . 247
Vondelingshuis te *Petersburg*. (Nadere berichten omtrent de Vaccinatiën in het) . 247

W.

WESTENBERG. (Uittrekſel uit een Brief van B. O. CONINCK) Bladz. 128

Z.

ZWIGT, (J. VAN) te *Berkel*, iets over de Inënting der Koepokken. Bladz. . 41

F. H. DAN